

Osman Sakalsız'a

30 Ocak 1991

Alihan Karahan Atalar

Türkiye Politik Bilim Enstitüsü

①

İngiliz tarihçi E. Carr, tarihe yaşadığımız günün sorunları penceresinden bakıyor diyor. Bir başka deyişle tarih aynı zamanda da gelecek için yazılıyor. Bu nedenle TIP tarihini değerlendirmeyi, sosyalist hareketin bugünkü sorunları ve gelecekteki bakış açıları ile ilişkilendirerek değerlendirmek gerekir.

Bilindiği gibi, kitlesel bir marksist parti yaratılması sadece bir sorun değil aynı zamanda bir mücadele alanıdır. Bu da 61-71'ine olan algıyı etkilemiş ve artırıyor. 1969 sonrasında aşırı sol eğilimler ve daralan sol parti ve çevrelerin ürettiği 70'li yılların TIP'i adıyla bir altın dönem olarak tanımlanıyor. Gerçekten de bu dönemde TIP'in olumlu pratiklerinden yararlanacak çok şeyin olduğu görülüyor. TIP deneyiminden yalnızca marksistler değil, diğer politik akımlar ve liderler de önemli dersler çıkardıkları görülmüyor.

1983'te sosyalizmle ilgili politika sahnesinden atılan Süleyman Demirel ve Mehmet Ersoy yeniden varolma mücadelesinde partilerin 70'li yılların TIP'i örnek olarak gösteriyor. Yeni düşünce ve hareket ve düşünce üretken bir avuç TIP milliyetçiliği, marksizmin ve ülkenin sosyalist hareketi değiştirildiği bir dönem iki lider bu mücadeleyi başarıyla sürdürüyor.

TIP değerlendirmesi için ikinci ön saptama ile başlamak yararlı sonuçlar çıkarılmasını kolaylaştıracak gibi görünüyor.

Birincisi, 61-69 TIP'i ile sonraki TIP tarihini çok farklı özellikleri olduğunu saptamak gerekiyor. TIP'in en önemli döneminin 61-69 olduğu düşünülüyor, daha sonra "sol"laşan ve daralan bir süreç yaşandığını belirlemek gerekiyor. Böylece dikkatlerin nereye toplandığı gerektiği ve başlangıçta sahip olunan olanakların nasıl bir bir yitirildiği konusunda daha da kolaylaşabiliyor.

İkincisi, 61-69 TIP'inde ne yapıldığını, nasıl yeni yeni belirleniyor. Önce bir önceki markist solun kolayca mülkiyet ettiği, TIP'li bir parti kurulumu için çaba gösterdikleri kimi kopular yeni bir kitlesel hareket için temel öneme kavuşmuş olmaları konusunda çıkıyor. Parlatıcılar, demokratik yol, legalizm vs. gibi tartışmalara girmeden yaşadığımız sorunları daha da belirginleştirerek yeniden düşünmek gerekiyor.

BAKIRISIZ ULUSLARARASI VE ULUSAL KURULANLARDA OLUŞAN BİR PARTİ

1980'li yıllar ülkemizde önemli hareketlerin hızla yaygınlaşarak güçlendiği yıllar oldu. Bu gelişme çok uygun uluslararası ve ulusal koşullardan bir ürünü oldu.

Ülkemizde ilerici demokratik hareket güçlü bir tutulmalarını dalganın üzerine oturdu. Bu etkilerden birincisi, 1917 Devrimi ile başlayan 1945'te yaygınlaşan toplumsal dönüşümlerin ve KP'lerin etkisidir. İkincisi, 60'larda büyük birer yer alan yavaş anti-emperyalist halk devrimleri ve hareketleridir. Üçüncüsü ise 66 kılıfıyla 60'lar ile doğrudan ulaşan, özellikle Avrupa'da aydınlar ve gençler içinde gelişen dönüşümler ve hareketlerdir. Ülkemizdeki ilerici akımlar bir bütün olarak bu etkilerden etkilenmiştir. Ancak etkilerin her biri bazı hareketlerin düşünsel ve politik gelişimlerinde daha belirgin rol oynamıştır.

Ülkede ise 1950'lerden sonra devlet güçleri çok hızlı bir tempoda geliyordu. Sınıf ayırmaları ve çatışmaları daha belirgin hale geldi, arttı. Devlet yapısında, siyaset, toplumsal ve ekonomik alanda yeni egemenlik biçimleri oluştu. Bir dönem önce ikinci olanın bazı özellikleri, yavaşça komünist olanın yeni oluşan hegemonyada gölgeye düşüyor dınmak bir süre gelişmeye başladı. Sınıflar arası mücadele, özellikle DP-CHP mücadelesini gösterdi. Değişik sınıflar kendi çıkarlarıyla ve devletle ilişkileriyle araya çıkarak 60'lar süzülüyor. Bu zaman bir siyasal ortam oluştu. Mucadelenin 60'lardaki başlıkları CHP, M. Asker ve bürokrasi çevreleri etkinlik kazanmak için yoğun bir siyasal mücadeleye tutuylular. Taraflar güçlenmek için yandaşlar aradılar, ittifaklara yöneldiler. Görüşlerini bu bakımdan gözden geçirdiler, yeni taktikler geliştirdiler.

Geniş olarak gelişen bu süreçlerin gelişmelerini çatışmaları ve olumsuzluklar 60'ya yitirdi. Ülkede gelişkin bir demokratik ortamın temel temeli vardı. Türkiye işçi partisi bu koşullarda filizlendi ve hızla gelişti. Eger yoldaşlar tanımlanıyor, çalışıyor, farklılıklar olmasaydı ilerici hareketler bu denli bir gelişim gösteremeyebilir.

Çünkü 60'lara kadar devlet sadece tam hakim olan siyasal iktidarlar kavgalarını sürdürüyor. Önemli olanlara sahip olageldiler. 1946'ya kadar emperyalist içindeki güçlü ayrışmaların açıklanması bir yarıydı. 46'dan sonra ise DP'nin kavgaları üzerinde diktatörlük kurduğu bir dönem yaşandı.

Ancak DP iktidarının uygulamasından zarar gören asker, bürokrasi, 27 Mayıs darbesiyle, terkilerini ortaya koydular. Aynı olumsuzlukların bir daha yaşanmaması için siyasal iktidarlara karar garantileri oluşturmaya amaçladılar. Bu çabalar bir bakımdan gelişkin bir demokratik süreçten sonra 61 Anayasası'na yarıydı. Temel devlet kurumları her şeyden önce siyasal iktidarın etkisinin dışına çıkarıldı. Ayrıca Anayasa mahkemesi ve yollarla siyasal iktidar üzerine denetleyici bir düzen için siyasal iktidarlar ilerici akımlar üzerine baskı uygulandı. Çünkü 61 Anayasası ekonomik demokrasinin karşı haklarını garanti altına alarak için sosyal devlet, planda kalkınma, toplumsal, ekonomik demokratik hakların

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAY TARİH ARASTIRMA YAKETİ

(m)

sevinme örgütlerini oluşturmaya gibi görüşler getirdi. Bu tür hareketler ileriki hareketlerin mücadeleleri açısından geniş bir toplumsal sorumluluğu kapsamına almıştı.

VAHİTİNİN GEMERİĞİNİN İZLENİMLERİ BİR PARTİ

27 Mayıs'ı gerçekleştiren güçler seçimler yapmaya karar verdiklerinde bir başarıya yeniden AP'nin mirasçılarının iktidar olamayacağına inanıyorlardı. Ancak bütün partilere karşılık 61,64 ve bu seçimlerde CHP kazanmış oldu. Bu sonuçlar, toparlayan AP'ci bir biçimde iktidara geldi.

Dünya yolda, CHP 65'lere kadar kurduğunu değişik koalisyonlarla da 27 Mayıs ruhuna uygun bir çizgi izlemeyi. Ancak noktada 27 Mayıs'ın kazanımlarını geri götürdü. CHP bir türle tutucu güçlerin gümrüğünden kurulmuştu.

Genel olarak çıkarlarının köklü demokratik konuların yapılmasında ve demokrasinin geliştirilmesinde olduğunu kavrayan sınıflar, devlet, bakanlıklar, kurumlar, CHP ile bir yere ulaşamayacaklarına karar verdiler. Bu kararlar, sosyalist hareketi ve 1945'te içi Partisini yarattı. Bu kararlar, yıllarda birer birer sosyalist hareketin yapılması istenen sol parti ve hareketlerin tersine TİP varoluş gücüyle değişik toplumsal kesimlerin yeni bir partiye duydukları meraklanımlardan oldu. İşte bu meraklanımlardan dolayı, sosyalist hareket, sanatçı, genç, öğretmen, köylüler ve Kültür Demokratları olarak bilinen bir kesim TİP çevresinde birleşti ve uzun yıllar TİP'in güçlü bir dinamik olarak kaldı.

1960'lerin ortalarında benzeri birer birer değişik sınıflar ve tabakalar içinde gelişen hareketler, demokratik hareketler birbiriyle kopuk olarak gelişti. Ancak önemli bir birliğe ulaşıldı. Bu kesimlerin bir birliği bir parti gereksinimi duyular ve TİP'e yöneldiler.

Yeni bir parti, 1960'lerin ortalarında demokratik hareketin radikal kanadını oluşturan İstanbul sendikacılarından geldi. Çünkü sendikacı hareketi, toplu sözleşme hakkı, iş mevzuatı gibi temel konuların siyasal düzeyde çözümünü gerektiriyordu. Ancak işçi sınıfının sorunlarıyla etkin bir şekilde uğraşmaya aday bir parti görünmüyordu. Çareyi yeni bir parti kurmakta buldular.

Burgunin genç bir yıldan sonra partiye genellikle karandarmak için sosyalist aydınların partiye davet ettiler. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, sendikacıların, toplumun varolan bir kesimini en yargılara ya da partiye sosyalist aydınların aynakla gözetimlerini sağlaması. Sendikacılar, sendikaların geliştirilmesi için partiye ya da partiye gereksinimi kesin olarak inanıyorlardı. Bu inançla hareket ettiler.

sosyalist aydınlarla birleşmeleri gerektiğini söylediler. O dönemde kadar bir iktidar için sosyalist düşüncelerle ilişkileri olmamasına karşın sosyalist aydınlarla ittifakla yönelmekten çekinmediler.

TIP bu örnekle de görüldüğü gibi yeni partiye geçişinin
dayan ve bu amaçla birbirleriyle buluşan güçlerce oluşturuldu.
Çünkü toplumların temel değişiminde böylece.

GELENEKSEL DÜŞÜNCELERİN KOPAN, ÇUĞU BİR SİSTEM DEĞİŞİRİCİ
SUNAN BİR PARTİ

1964 Yılında yayınlanan YÖN bildiriminin ilkeleri
akılların yayılmasında ve düşüncelerinin biçimlenmesinde çok
önemli işlevi oldu. Ancak yine de bu görüşle toplumun
devletten, ekonomiden ve toplumdan gelen baskılara karşı
devletin üstte tutulan çıkarları yaklaşımları olmadı. TIP ise
sık sık bu işi alanda gösterildi, kendi işiyle ilgilenen
kendi. Geniş yığınların aleyhine duran ve yaratan dış
politikada ve iç politikada eşitlik politikaları reddetti,
siddetle eleştirdi. Böylece kendi bir düşünce ortamına önemli
katkıları yaptı. Toplumun bütün olanaklarına ilişkin yeni
perspektifler açtı, getirilmeli ve hazırladı.

(Belki de) TIP'in gerçek gücü bulunduğu yeni toplum
projesinden daha fazla var olan topluma yöneltilmiş güçlü
eleştirilerden ve sistemin yanlış işleyen yönlerini
açıklamaktan geliyordu.

1964 1. Kongre'de kabul edilen TIP programı bu
eleştirilerin ürünü oldu. Sosyalizm aydın çevresinin bu yöle
yaklaşık emellerinin ürünüydü. Yine de bir sistem eleştirisi.
her alanda yeni perspektifler getiriyor, sağlam bir
demokratik bilince dayanan, devlet, toplum ve ekonomide
köklü demokratik değişimleri getiriyordu.

1964 1. Kongre'de kabul edilen TIP programı bu
eleştirilerin ürünü oldu. Sosyalizm aydın çevresinin bu yöle
yaklaşık emellerinin ürünüydü. Yine de bir sistem eleştirisi.
her alanda yeni perspektifler getiriyor, sağlam bir
demokratik bilince dayanan, devlet, toplum ve ekonomide
köklü demokratik değişimleri getiriyordu.

YİĞİTLER İÇİN, YİĞİTLERLE BİRLİKTE SAVAŞAN BİR PARTİ

Şon yönlü yıldız çember-büyükseki aydınlarının dikkati
"ülkemizin temel kalkınma" sorunu yanıtlamaya yöneldi. 150
yıllık kavga gelişme, modernleşme, demokratikleşme, geri
yapılan teşviye elme kavga-aydı.

27 Mayıs'tan sonra aynı temel sorunlarla karşılaşan
ülkemizin ileriye gidenleri bu soruna bağlı olarak demokratik
düşünceleri, her şey güller ve nazlı bir yönünde
geçerleştirircek bir sorunlarla yüz yüze geldiler. Bu
sorunlara verdikleri yanıtlara göre safılaştilar.

YÖN hareketinin birçok bakımdan Kemalizmi aşan yönleri
vardı. Ancak yine de kalkınma sorusunda aydınlar ve
gelecekse)

Bu görüşlerini ülkemizde halk hareketinin yeterince güçlü olmadığına ve bu güçleri temel alarak bir çizginin ancak çok uzun erimde çözüme ulaşabileceğine, bu zaman kaybına ülkenin tahammülü olmadığına sepiyordu dayandırıyordu.

TİP bu sorulara tam ters açıdan yaklaşıp, ilk olarak "devlet" in bir kuruluşa değil, halkın olduğu gerçeğini getirdi. Kemalizmin köklü bir eleştirisini yaptı. Kalkınmanın yalnızca gelişme yönüyle ilgilenmenin yeterli olmadığını, kalkınmanın sonuçlarından geniş yığınların yararlanmasının da önemli bir sorun olduğunu savundu. Bu nedenle kalkınmanın ancak onu isteyen kitlelerin eseri olabileceği görüşünü öne sürdü.

"Kestirme yol yoktur" diyordu. Behice Boran Demokratik yolu ve yığınları uyandırmayı başa koymak gerekliydi, reformlar köklü değişikliklerde çıkarı olan sınıfların uyandırılması ve teşkilatlanması ile gerçekleştirilebilir.

Yine Behice Boran, TİP'in görevini yığınları, memleketin siyasal sahnesinde kendi çıkarlarını savunmak için aktif rol oynamaya hazırlamak olarak tanımlıyordu. Bütün siyasal yaşam boyunca, 70 sonrası da dahi TİP bu çizgisini konuda, darbeciliğin her türünden uzak olurdu.

ANAYASA VE DEMOKRASİ SAVAŞIMINDA KİMLİK VE İTİBAR KAZANAN BİR PARTİ

TİP'i diğer ilerici hareketlerden ayıran bir özellik de demokrasi sorununa karşı tavıydı.

TİP gövülmeye 60'lı yıllarda ülke koşullarının devrine elverişli olmadığı sepiyordu. Bu nedenle ana sorunu işçilerin ve halkın bilinçlendirilip, teşkilatlandırılması olarak koydu. Bu yığınsal bir hazırlık demektir. Bu hazırlığın ekseni demokrasi mücadelesi olacaktır.

Bu nedenle TİP, 27 Mayıs Anayasasını ve demokratik hak ve özgürlüklere ikircimsiz benciledi övdü. Bu hakları savunmayı ve geliştirmeyi başarmadan ana hedefi yaptı, yani bir toplum kuruculuğuna demokrasiyi savunarak gidilebileceğini savundu. sosyalizme demokratik geçişin olanaklı olduğunu, bu geçişin koşullarını hazırlamak gerektiğini savundu. Bu ellettiki uzun bir hazırlık dönemi olacaktır. Ancak başka yol yoktu veya yol almak zorunluluğuna mahkumdur.

TİP, bu amaçla bütün ilerici güçlere 61 Anayasası'nın gerçekleştirilmesine sepi çıkarmayı önerdi. Bütün demokratik güçlerin anayasayı hakları korumak için birleşmelerini, halkın iktidara geçmesini sağlayacak zemini hazırlamalarını savundu.

TİP birleşik savaşımlar önerisini demokrasiden çıkarı olan bütün kesimlerin birliktelikte oluşturacağı "Milli Demokratik Cephe" ile sonuçladı. "Milli Cephe" nin temelini demokrasi ve anti-emperyalist savaşın oluşturacaktı. TİP tek cepheye giden yolda bir kongre toplanmasını önerdi. Kongrede değişik kesimler, gruplar ve aydınlar tartışarak ortak sonuçlara

Özetlerdekı TIP'in çizgisi iki noktaya dayanıyordu:

1) 61 Anayasası'nı yığınlar açısından inceledi. İçeriğini yığınlara tanıttı, yaygınlaştırdı, demokratik haklarını açıkladı, kullanmaları için yol gösterdi.

Türkiye tarihinde hiçbir anayasa 61 Anayasası kadar halk kitlelerine mal olmadı. Anayasa yığınlarının eliyle gerçek devrimci bir silah durumuna geldi. 60'larda bir yalandan üzerinde anayasa bulundu diye polisçe gözetimi alınması durumu yeterince açıklıyor sanıyorum.

2) Ulusal bağımsızlık ve egemenlik sorununda geleneksel görüşlere aykırı, haricçi, bağımsızlıkçı bir çizgi izledi.

TIP, 1965 Genel Seçimlerinden 15 milletvekili kazanarak çıkınca bu çizgisini parlamentoda da sürdürdü. Yığınların çıkarlarını temel alan yepyeni bir sesi parlamentodan bütün ülkeye yaydı. anayasa Mahkemesi'nde en çok davayı TIP açtı. Anayasa hukukunun oluşmasına önemli katkılarda bulundu.

Bütün bunların etkisiyle yılların politikacısı İsmet İnönü 1965 Genel Seçimleri sonrasında şöyle diyordu:

"Bu ülkede ancak CHP ve TIP'ın ilerici hamleleri belirlenebilir."

DEMOKRATİK ÇEPHE'NİN KURULUŞU İÇİN ÇALIŞAN, KENDİSİ DE ÇEPHE OLAN BİR PARTİ

TIP'e kişilerin ve toplumsal kesimlerin sosyalist görüşü benimsedikleri için yönlüklerdi, ancak herbirisinin de kendine göre ayrı bir sosyalist anlayışının olduğu sıkça yinelenen bir doğrudur. Ancak bugün daha iyi görülüyor ki bu TIP açısından bir zaaf değil, zenginlikti; güç kaynağıydı.

60'tan sonra ilerici akımlar TIP ve YON çevresinde toplandılar. 1963'te Talat Aydemir'in başarısız darbe girişimi sonrasında 1971'e kadar darbeler dönemi kapandı. Böylece YON'ün 60-69'a kadar tezlerinin nesnel dayanakları zayıflarken, parlamentoda ve seçimleri önemseyen TIP'in pozisyonu güçlendi. Halkla kalkış noktaları olsa da değişmeden yana güçlenen hükümüne yakın kısım ilerici döngüleri savunan tek parti olan TIP'in çevresinde toplandı. YON de bu duruma benimsedi 1966 yılına kadar TIP'e açık destek verdi.

Böylece 1962'den başlayarak 1968'e kadar işçi-sendikal hareketin, dinamik gençlik kesimlerinin, aydınların, öğrencilerin ve yurt demokratlarının en etkin kesimleri TIP çevresinde toplandılar. TIP'i toplumsal muhalefetin en önemli odağı yaptılar.

TIP sayılan çevreleri demokrasi mücadelesinin en genel hedefleri doğrultusunda harırlarıyordu. Açıklıkli olarak parlamento muhalefetiyle yol gösteriyor ve koordine ediyordu. Ancak bunun dışında her bir toplumsal kesim de kendi özel programını yapıyordu.

(VII)

Genel sosyalizm başlığına rağmen görüşlerindeki farklılıklar ve yukarıda tanımlanmaya çalıştığımız mücadele biçimi TIP'e bir cephe görünümü veriyordu. Ancak ne yazık ki

bu kitleler... bu özellikleri ne... tartışmasında dikkate alınması gereken somut bir deneyim olduğuna inanıyorum. 1960'lerde kendiliğinden oluşan bu tabloya hizler bugün bilinçli olarak yeniden yaratılabiliriz diye düşünüyorum. "Yeni parti"nin çalışma tarzı ve dayanması gereken dinamikler konusunda önceli ipuçlarını bu deneyden çıkarılabileceğimize inanıyorum.

İLERİCİ HAREKETİN ÖZELLİKLERİNİ KAVRAYAMAYAN BİR PARTİ

TIP'in ilerici hareketin diğer bileşenleriyle ilişkisini kısaca tanımlamak gerekse ne denli... Kanıca TIP'in ilişkilerdeki davranışlarına benzerliği yaklaşımlar, kendine güvenlilik, kolayca hasım politikasına sürüklenmek gibi özellikler yönlendiriyordu.

1960'ları sonra TIP'le birlikte ilerici hareketleri oluşturan diğer akımları şöyle tanımlayabiliriz.

YON hareketi, 1965'lerden başlayarak gelişen MDD hareketi, 1968 ruhunu taşıyan hareketler diye tanımlayabileceğimize, ağırlıklı olarak gençliğe dayanan hareketler, yurtdışında faaliyetleri sürdünse de bir varlık olan TKP hareketi, CHP'de gelişmekte olan ortanın solu hareketi.

TIP bu hareketleri kendisi gibi düşünmeyen, ayrı programlara sahip olan ama ilkedeki toplumsal ilerlemeye katkıda bulunan hareketler olarak görüp, ilişkilerini bu iki yönü olan gerçeğe göre düzenlemedi.

TKP TIP ilişkileri kendi istismarıdır. Büyük ölçüde iki hareketin lider kadrolarının özellikleri ve TKP'nin TIP'e biçtiği misyon sonucunda fiili bir görev bölünmesini tanımlar. Kendisi yurtdışında işçi ve öğrenciler arasında çalıştı. İlişkiler bu biçimle 1974 yılına kadar belirsiz olsa da somut bir biçimde sürdü.

Ancak diğer hareketlerle olan ilişkileri t am terisi yönde, çatışmalar yönünde ilerledi. Biz bu yazıda sorunu TIP'in sorumluluğu açısından yaklaştığımız için diğer hareketlerin çatışmayı körükleyen özelliklerini bir yana bırakıyoruz. 1. Kongrede ilk belirtileri görülen çatışma 1966'da 11. Kongre'de iyice açığa çıktı ve her aşamada tırmanarak gelişti, doruğa çıktı.

TIP yöneldiğini, 1969'da başa gireceğiz gibi aşırı iyimser beklentileri TIP'i diğer ilerici akımlara gizli bir küçümsemeye götürüyordu. Daha da bu hareketler zaman zaman iktidara sürülen partinin ayak bağı olarak görülebiliyordu.

TIP bu hareketlerin kind tonlarını ve eleştirilerini doğrudan kendi varlığına yönelik olarak değerlendirdi. Bir

yönüyle çatışmanın TIP içinde de yoğun biçimde sürmesi sorunu ağırlaştırıyordu. Çünkü sorun sınırları kabaca belli olan farklı hareketler arasındaki ilişkiler olmaktan çıkıyor, aynı parti içinde bulunan ve bu partinin yönetimi için çalışan taraflar arasındaki ilişkiye dönüşüyordu.

1966'da YÖN, TIP'i eleştirmeye başladı. Ve TIP içindeki Mihri Belli, MOD çevresiyle ittifaka girdi. Bu durum TIP yönetimi tarafından daha baştan bir yandan köklü 1961 TEP Davasına dayanan gruplaşmaların partiyi sızması, diğer yandan da "tepeden inmeci YÖN'ün" TIP'i etkisizleştiren çabaları olarak görüldü. Böylece sorunun politik değil örgütsel önlemlerle çözümüne yöneldi. Görüşler tartışılmaya oldu. Disiplin kurulu kararları ve olayların tartışılması öne çıktı. Kuşakların ve ömür yargıların hakim olduğu tam bir kördüğüm başladı. Bu tabloda sola hakim olan çatışmacı politik kültürün belirleyici önemi vardı. Yine TIP, 1968 kitle hareketleriyle derinleşen dalgalanma düşüncesi ve politik önemini göremedi. Marksizme ve bazı önemli irkancılıklara getirilmek istenen açılımları dikkate bile almadı. Bu akımın temsilcileriyle parti içindeki hasımlıklar sonucu 68 hareketlerinin teorisi ve pratiğini toptan reddetti.

Bu tutuma alıştı TIP'in 68'den başlayarak SHKP'nin etki alanındaki kamplaşmaya yönelmesinin de önemli rolü oldu. Bu kamplaşma sorunlu ilişkiler içinde olan bütün düşünceli akımlar ve politik hareketlere TIP'te hemen karşı tutum almaya başladı. TIP'in bu kamp içinde yerleşmesinin özel olarak ele alınması gereken derin etkisi vardı.

Ortanın solu hareketi yılların devletçi partisi CHP'yi her bakımdan yeniliyor ve değiştiriyor ve sola çekiyordu. Üstelik bu değişimde TIP'in ve YÖN'ün rolü çok büyüktü. Ancak sorun bu karşıtla değerlendirilmedi. Ortanın solu TIP'in önünü korumak için İsmet Paşa'nın oyunu olarak görüldü ve karşı tutum alındı. Ortanın solu hareketine karşı tavırda da görüldüğü gibi diğer ileri akımlara daha köklü bir yaklaşım yerine günlük politika gereklerine göre belirlenen politikalar ağır basıyordu.

Sonuç olarak sola hakim olan çatışmacı kültür nedeniyle ilerici akımlar arasındaki ilişki hızla harım ve ilişkilere dönüştü. TIP'te bu orama kendi açısından yeterli olmasız katkılar da bulundu.

KITLESİZLİĞİN OLANILARINI YITİREN BİR PARTİ

68 yılı TIP için her anlamda bir dönüm noktası oldu. TIP'te önemli etkinlik alanı açan parlamentodan yararlanma olanağı seçim yasağında yapılan değişiklikte önemli ölçüde ortadan kalktı. 68 ara seçimlerinde TIP seçime katıldığı yörelerde oranı %3.3'ten %5.2'ye çıkartmışken, 69 Genel seçimlerinde 68 seçimlerine göre %37 oranında oy kaybetti. Bu durum yeni bir mahalefet biçimi belirleyememiş TIP için ağır bir yıkım oldu. Parti üzerinde moral ve psikolojik bakımları sarımsı sonuçlara yarattı.

[Yazı yetkizlik 900 kelimedir.]

30 OCAK 1990

Yazar: Abdurrahman Atalay
TİKKP Politik Büro Üyesi

TÜRKİYEDE İLK YASAL KOMÜNİZM:

SOSYALİST GENÇLİK ÖRGÜTÜ

FKP 1968 yılında yaptığı IV. kongrede Dev-Genç'e dönüştü. Bu, sonradan TİP ile gençlik hareketi arasındaki bağın kopması anlamına geliyordu.

Dünyada ve Türkiye 68 kitle olaylarının etkisiyle devrimci gençlik hareketi TİP'ten oldukça farklı bir toplumsal muhalefet çizgisi izlemeye başladı ve demokratik hareket içinde etkin bir konuma ulaştı.

69 yılında gençlik hareketi ile TİP arasında ilişki kopmakla kalmadı; karşıt, çatışan hareketler durumuna döndüler. Dev-Genç, TİP içindeki tartışmalar ve mücadelelerde aktif taraf oldu. Etkinlikli olarak etkinlik kurulan yerlerde (yasadı hakkı) gençlik hareketi yerleşti. Dev-Genç içinde TİP yandaş gençlere hegemonya davranılmıyordu. Ayrıca TİP yandaş gençlerle bir mücadelelerin kaybeden tarafı olarak bu örgütte kalarak çalışmalarına devam etmek istediğinde ve moralinde de değildiler. Sonuçta kopma gerçekleşti. Bu, iki taraf açısından da kaçınılmaz.

Bir sonuçtu. Böylece gençlik örgütlerinin politik görüşlere göre ayrışması dönemi başladı. Bu süreç 1974'lerden sonra doruğa çıktı.

Dev-Genç'ten kopan TİP'li gençler Sosyalist Gençlik Örgütü adıyla bir örgütün kuruluş çalışmalarına başladılar. Çalışmalar ağırlıklı olarak Ankara'daki gençlik çevresine dayanıyordu. İstanbul'da ve Eskişehir'de de bazı TİP'li

(II)

gençlik odakları da çalışmalarına katalıyorlardı.

Sosyalist Gençlik Örgütü (SGÖ) 1969 yılı sonlarında, 1970 yılı başlarında kuruldu. Ancak, bir gençlik örgütü olarak çalışmaktan çok gücünü TİP içindeki mücadelede Bahadır Korum, Sadun Aren çevresinin başarısı olması için yoğunlaştırdı.

69 yılından başlayarak TİP kongreleri tartışmalı ve çalışmalı geçmeye başladı. TİP yönetimi "kongrelere dışardan müdahale edildiğini, delegelerin aski altına alınmaya çalışıldığını, sağlıklı bir kongre ortamı sağlanmak için üyelerin ve delegelerin dışında kongrelere kimsenin katılamayacağını" karar altına aldı. Bu karar sonuçları siyasetle TİP içindeki mücadelelerin sonuçlarına etkiledi. Ve kararın uygulanmasında SGÖ çevresinde toplanan gençler

90 1 510 179

EEEEEE

92 90

Özellikle Ankara'daki SGÖ çevresel parti liderliğinde önceli desteğini oluşturmada. Bütün ülkedeki parti kongrelerine görevli olarak gidiyorlardı.

Böylece SGÖ kendi kuruluşundan başlayarak bir parti gençlik kolları durumuna döndü. Bu yöndeki çalışmalarını nedeniyle gençlik örgütü olmaktan kaynaklanan özel bir çalışması olmadı. Var olan bazı küçük çalışmalarını da -"gençlik dergisi" nin çıkarılması vb. gibi- iptal etti.

SGÖ kongreler çalışmaları katılmayan/yansıra gençlik örgütlenmesi üzerine teorik bir çalışma başlatıldı. Ancak seçilen örnekler ve kaynaklar SGÖ çevresinin genel psikolojisine uygundu. Komünal örgütlenmesine dikkatini

(V)

sorunlarını farklı biçimde yorumlama eğilimindeydiler.

Siematta çok köklü ayrımlar olmamasına karşın sol içi mücadelede kazanılmış olan farklı görüşlere tahammülsizlik özelliği görüldü. Farklıları yeni bir ayrışmaya doğru götürüyordu. SGO kadroları bu ayrışmadan doğrudan etkilendiler ve taraf oldular.

Birinci SGO kongresine Ankara, İstanbul ve Eskişehir'den çevreler katıldı. Bu kongrede üç gruplaşma oluştu. Birinci grup Boran'ın çizgisini benimsyen çevreydi. İkinci grup Emek grubu yandaşlarıydı. Üçüncü grup ise Nihat Akseymen (K. Yurükoğlu) liderliğinde oluşan bir çevreydi. Bu sonuncu çevre henüz üye olmamakla birlikte yurtdışında TKP ile ilişkiye girmişlerdi. Özellikle 1951 tutuklamalarından uzun yıllar sonra TKP ile 60 sonrası sosyalist hareket içinde yetişmiş kadrolar ilişkiye geçiyorlardı.

Kongrede Emek çevresi ağırlık kazandı. Bu ayrışmalar örgütte yeni huzursuzluklara neden oldu. Ancak çok kısa bir süre sonra gelen 12 Mart muhtırası ve ilan edilen sıkıyönetim ile

örgütün çalışmaları son buldu. TİP ve dolayısıyla SGO daha sonraki yargılamalar

arasında doğrudan ayrışmaya uğradılar. Boran çevresi 1975'te TİP'in yeniden kuruluşuna katıldılar. N. Akseymen çevresi TKP üyeleri olarak TKP'nin Türkiye'de yeniden örgütlenmesinde önemli görevler üstlendiler. Emek çevresi ise tercihlerini ya yeniden kurulan TİP yönünde ya da TKP yönünde yaptılar. Daha sonraki döneme SGO'den gençlik örgütü olarak birşey kalmadı.

görevlerine birincisi bilimsel sosyalizmin öğretilmesi, ikincisi sosyalist devrimin gerçekleşmesinde yer almak, grevlere, işgallere katılmak olarak belirlendi. Partinin temel yanlısının kendisini öğrenci örgütü olarak sınırlaması olduğuna savunarak SGG'nin bu yanlışa düşmeyeceğini, işçi ve emekçi gençliğe yönelerek yarısrın sağlamlaştırılacağını savundu.

Bu özütlemelerden de görülmektedir ki SGG kendisini temel olarak devrimci ilerleyen bir partiye yarı güç yaratmak göreviyle yükümlü sayıyordu. Bu nedenle temel olarak gençlik sorunları ile uğraşmayı başa alıyordu. Gençliğin parti çizgisine kazanılması konusunda daha çok ilgililenebiliyordu. Bu yanlışı özellikle 1974'ten sonra daha bütün sol gençlik örgütlenmeleri yaygın olarak kabul ederler.

SGG, kına yapımı, boyama, VIP çalışmalarına desteklemenin dışında bazı kampanyaları da düzenledi. 1970 yılı içinde "Toplum polisi kaldırılmalıdır" kampanyasına, yine aynı yıl "6.

mitinglerine katıldı. Zonguldak'da maden işçilerine yönelik yayın yapan sosyalist dergi Sömürücüye Yumruk'un dağıtılmasında katkıda bulundu.

SGG, IV. Kongreden sonra MDD görüşlülerin partiden atılmalarıyla sonra yeniden parti için sorunlara yuvarlanma sorunuyla karşı karşıya geldi. Yeni ayrılık parti yönetimiyle kaynaklanıyordu. Behice Boran çevresi ile MDD'ye karşı mücadelede partinin görüşlerini geliştirmiş ve savunmuş olan, Eneke çevresi denilen aydınlar partinin önündeki

(50)

yönelitti. Bulgaristan Dimitrovcu Komünist Gençlik Örgütü'nün ve SSCR Leninist Komünist Gençlik Örgütü'nün kaynaklarını incelemeye başladı.

SGO "ideolojik olarak partiye bağımlı, örgütsel olarak bağımsız" olmayı temel ilkesi olarak benimsedi.

SGO, bir gençlik örgütlenmesi olarak ilkönce izlenmesi gereken politik stratejiyle de ilgilenmek gerektiğini savundu. Bu bakımdan TİP'in gördüğü olan Sosyalist Devrim Stratejisini benimsediğini açıkladı. Böylece TİP'le olan ilişkileri genel bir ideolojik etkileşimin ötesine geçerek günlük politik ortaklığa döndü. SGO bu özellikleriyle artık kesin olarak bir yan örgüt durumuna döndü. Bu nedenle SGO'yü örgüt olarak gençlik sorunlarıyla da uğraşan bir gençlik örgütü olarak tanımlamak olanaklı olmaktan çıktı.

1970 TİP IV. Kongresi'nden sonra SGO kendi çalışmalarını düzenlemeye daha çok vakit ayırmıştı. Ancak yukarıda açıklamaya çalıştığım nedenlerle açına düştüğü darlığı aşmaya yönelik tezleri gündemine almadı. Gündemini öncelik ölçülerde gençlik ve gençlik örgütlenmesi üzerine genel tartışma konuları sınırlı etti.

SGO, komünist örgütlenmesinin bütün özelliklerini benimsedi. Gençliğin yerinin, başta işçi sınıfı olmak üzere, toplumun emekçi katmanında, sosyalist hareketin ulaştığı noktaları gerektirdiği, devrimci mücadelelerin gerektirdiği eylemlerdir gördüğünü savundu. Bu nedenle SGO'nun temel görevi işçi-emekçi kitlelere bilinci taşıma ve aynı zamanda emekçi sınıfların gençlerini örgütlemek olacaktı diyordu. Ana

(X)

Bu süreçte her düzeyde yaşandı. Dinamik kadroların ve çevrelerin önemli bir bölümü yeni muhalefet biçimleri önerecek hareketlere yönlendirildi. Parti liderliği de çatladı. Parti yönetimine aday olan ekop, TIP'in dağılmakta olan potansiyellerini toplayarak bir etkinlik göstereceklerdi. Kamusal nemel olarak bu olanağı da değildi. Gerçek olan olumsuz süreci birkaç aşamada geri çevirecek bir plan oluşturmamıştı. Bu yapılamadı.

Yeni parti liderliği teorik-politik, düzeydi de serinleştirilmesine kaybettir. Ard arda tepki tencileri geliştirmeye başladı. Bağımsızlık savaşımlarına başa alınması ve sosyalizm karşı bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinin bir ve

aynı birleşimle verildi. Bu süreçte gelişmekte olan yığın hareketlerine karşı hatırlanmış bir politika oluşturma yerine, daha çok bu hareketler içinde öne çıkan politik konulara göre tutum alınmaya başlandı. İçeriden sınıfın öncülüğü çevresinde faaliyetlerin kısıtlı ama iç içe bir tarzla olarak gelişti. 1969-70'lere gelindiğinde bu tarzda bir türün savunulmaktaydı. Bu tarzın nasıl geliştiğini yine en iyi Behice Boran açıkladı:

"Sosyalist devrim tezi her sonuç olarak ortaya çıktı."

Ancak bu sonuç, daha çok tepki düzeyinde tepkiselliğin yarattığı bir sonuçtu.

TIP'in Türkiye ekonomisi ve politik tarihine ilişkin çok değerli görüşleri vardı. Özellikle ülkenin üretici güçlerinin gelişme düzeyi ve emekçisinin değeri konusundaki görüşleri dikkatlerden kaçırılmamalıdır. Ancak bu önemli saptamalar teorik düzlemde sallaşan yaklaşımların etkisiyle güçlü politik stratejilere dönüşemedi.

Bu durum yalnızca TIP'in yaşadığı bir olumsuzluk değildi. 60'lerde işe çıkar bir sosyalist kadro ve düşünce birikimi ile başlandı. Önemli bir teorik boşluk, ülkenin tahlilinde yetersizlikler vardı. 68'e, çatışmalarının başladığı yıllara kadar bu açık kapatılamadı, tersine daha çok derinleşti. Bazı aydınların dogmatizmi, reel marksizmin kabalaştırılmaya çalışıldığı özellikleri durumu daha da ağırlaştırdı. en önemli günlük politik ve örgütsel kuygular politikaların olumsuz biçimde oluşmasına neden oldu.

Büyük ileri akımlar gibi TIP'te bu ekajların fatmasını ağır gördü, ancak yine TIP, kendi tarihinden çıkardığı sonuçlarla ve bu süreçte yetipen THKP'ye aktardığı kadrolarıyla yeni bir altın dönem yaratılması için önemli olanağları sundu.

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAY TARİH ARASTIRMA VAKFI

4-Aralık-1989
İSUEQ

TBKP YÖRE KOMİTESİNE,

Daha önce Yöre Komitesine sözlü olarak yaptığım başvuruda uzun süreli parti eğitimi ve yüksek öğrenim yapmak istediğimi belirtmiştim. Yüksek öğrenim dalı olarakta Sovyetler Birliği'nin son dönemde giderek artan dünya politikasındaki etkisini göz önünde bulundurarak Rus Dili Eğitimi- ni tercih edeceğimi söylemiştim.

Bu tercihi yaparken gelecekte daha işlevli bir parti üyesi de olmama katkıda bulunacak, daha önce Türkiye'de yapmış olduğum gazetecilik mesleğinde tekrardan yer almamada yardımcı olabileceğini de versaymıştım.

Nitekim son dönemde Türkiye'deki basın kuruluşlarının Moskova'da daimi haber kaynağı eksikliklerini giderme yönünde bir hareketlilik içinde olduklarını öğrendim.

Moskova'da dil eğitimi görüyor ve ikamet ediyor olmam durumunda, basın topluluğu ile dolaylı ve dolaysız ilişkilerimin yardımıyla resmi kanallardan ve ücretli temsilcilik alma olasılığım kuvvetlidir.

Yeni gelişen bu olgunun da dikkate alınarak parti eğitimim ve dil eğitimimin olası en kısa zamanda sağlanmasında Yöre Komitesinin onay ve tavsiyesini dilerim. Saygılarımla

Ersin Arslan

12. Aralık. 1989.

Değerli Yoldaşlar,

Biz TBKP - İoveç Yöre Komitesi olarak, sayın Mihri Belli ile görüşmeyi istemiştik. Bu isteğimiz, 7 Aralık'ta, Yöre Komitemizden iki yoldaşımızın katılımı ile gerçekleşti.

Biz, genel olarak ilişki kurmak, görüş alış-verişinde bulunmak, elimizden gelirse ve ihtiyacı varsa Mihri Belli'ye yardımcı olmak düşüncesi ile hareket ettik. Ancak " " ile görüştüğümüz günlerde TBKP'nin genişletilmiş MK kararları elimize ulaşmıştı; Partimizle ilgili olan son gelişmeleri ve yapmak istediklerimizi de dilimizin döndüğünce anlattık ve sosyalizmin ülkemizdeki ve dünyadaki durumu üzerine sohbet ettik deyim yerindeyse.

Görüşmemiz yaklaşık iki saat sürdü ve olumlu geçti diyebiliriz. Tüm konuşmalarımızı toparladığımızda; Mihri Belli'nin TBKP ile "kapıları tam kapama" dan yana olmadığını, hatta diyalog' dan yana olduğunu söyleyebiliriz. Eğer Mihri Belli'nin söylediği önemli görüşleri (bizle ilgili) toparlamaya çalışırsak;

- a) "TBKP nin legalitesini savunmak, demokrasi mücadelesinin gereğidir."
- b) "herşeyi legaliteye bağlamak iyi değildir"
- c) "Benden birçok dergi, bu arada D. Perinçek'te yazı istedi. Size de yazabilirim. Ama bu hemen olmaz. Sonra etrafımdakilere (görüşmede bulunan iki - herhalde TEP' Liyi - kastederek) ne derim? Bu biraz zaman alır; Sizin de, benim de biraz adımatmam gerekir."
- d) "Bu sol parti tartışmalarından bir şey çıkmaz. Hele Avrupa'da yapılmaya çalışılanından hiç bir şey çıkmaz."
- e) "Sosyalist ülkelerde insanı tedirgin eden şeyler oluyor. Ancak Gorbaçov'un başarılı olmasını istiyorum."

f) "Geçmişle iyi hesaplaşmak zorundasınız. Hepsine sahip çıkıyoruz, bizim suçumuz değildi - sorumlusu biz değildik ile bu iş

olmaz. İsmail Bilen gibi, poliste sayfalarca ifade döküren insanlar la, kötülerle, hesaplaşmak gerekli. Bu mutlaka olmalı. Anlıyorum herşeyin bir kendi iç mantığı var; zaman alır. „ denebilir.

Ayrıca Yeni Açılım'da resminin çıkmasına hem kızmış, hemde sevinmiş gibi bir hal içindeydi. " Benim resmimi basmasınlar. Bilen'le aynı yerde basmasınlar. Başarlarsa doğru dürüst resmim mi yok? Bunu Osman Sakalsız'a iletin. Başarlarsa bir tek benim resmimi bassınlar „ dedi.

İsveç Yöre Komitesi.

Merhaba çilekeş Boz Yoldaş!

Danimarkanın Sendholm Mülteciler Kamp'ından yazdığın 14 Ağustos tarihli mektubunu aldım. Aynı zamanda 15 Haziran tarihli el yazılı mektubunu ve Kopenhak kentinin güzelliğini gösteren kartını da aldım. Sınır formaliteleine, kamp yaşamına, sığınma işlemlerine ilişkin verdiğin ayrıntılı bilgiler beni çok sevindirdi. Hele hele böylesi "hacet kurumları" Mülteciler Kamp'larının bulunmasına sevinmemek olanaksız. Buna rağmen, bu yaşta senin Sendholm Mülteciler Kamp'ında bulunuşundan, sözün tam anlamıyla, acı duymamak mümkün mü? Burada bu soruyu sormaktaki amacım yalnız ve yalnız senin bugün çektiğin acıyı seninle paylaştığımı belirtmektir.

"Yeni Açılım"ın 13 Sayısındaki "Dogmatizm ve Sorumluluk" başlıklı yazımı "zamanında" ve "yararlı" diye nitelemen beni hoşnut etti. Demek ki zamanlama sorunu önemli. İzlenimlerime göre, söz konusu yazı kimi arkadaşların dikatini çekmiş. Bence bu olumlu bir gelişmedir. Oysa ben aynı konuya, Ocak 1985 tarihli "Yol ve Amaç" da yayınlanan "Marks ve Lenin'in Oportünizm Karşı Savaşımından Sayfalar" başlıklı yazımda da değinmiştim. O zaman bu yazı kimse de ilgi uyandırmamıştı. Bunu hatırlatmamın nedeni de, o zaman uğradığım ümit kırıklığını şimdi sana bildirme isteğimdir.

Mektubunda bildirdiğin tarihsel olaya gelince, Mihri"...emniyetçilerin bu hükmü tam kaleme aldıkları günlerde" sözleriyle bir zaman belirliyor. Bu zaman Türkiye Sosyalist Emekçi Köylü Partisi davası ile sınırlıdır, yani 1947 başından 1948 sonuna kadarki zaman kesimidir. Bu dönemde onun dışarda bulunduğunu sen de biliyorsun sanırım. Anlaşıldığına göre, senin İzmirde saklandığından habersiz o. Benim inancım göre, yer sorunu konu açısından belirleyici değil. Zannımca seni üzen söz "Boz Mehmet tam bir gaflet içinde" nitelemesidir. Ben inanıyorum ki, Lenin için arkadaşlarından herhangi biri bu sözü söylemişse, Çarlığın Siyasi Polis Şefi General R. Zavarzina kim kaç kez söylemiştir. Bu adam Çara yazdığı raporlarında o zaman Bolşevikler arasına soktuğu ajanları sayesinde "devrimci güçlerin" birleşmesini önlediği söyleyerek kim kaç kez övünmüştür. Senin Malinovski davasını bilmediğini düşünmüyorum. R. V. Malinovski bir işçidir, Leninin sevdiği biridir, Dumadaki Bolşevik grubun lideridir. Menşevik lider Martov, Malinovski'yi "ajan şüphesi" altında bırakınca, Lenin, Martofu "yalancı suçlamalar ithamı ile" parti mahkemesine vermeye tehdit ediyor. Böylece "aklanan" Malinovski, Sosyalist Enternasyonal Bürosunda Lenin'in yardımcısı olarak tayin ediliyor. Kısaca, Malinovski, 26 Mayıs 1917'de Geçici Hükümetin kurduğu Olağanüstü Komisyon tarafından bakılan Malinovski davasına kadar 7-8 yıl boyunca Lenin'in himayesinde ve Bolşevik Partisi yönetimi içinde Çarlık polisinin ajanı olarak çalışmış kişidir. Lenin bu davada tanıklık yapmıştır, fakat bundan sonra arkadaşlarını bu konu ile ilgili olarak suçladığını bilmiyorum ve kesinlikle de zannetmiyorum.

Sen bu olayı burada neden anımsattığımı soracaksın. Hemen söyleyeyim. Bence tarihimizin bu tür olayları karşısında bizlerde artık Lenin'in aldığı tutumları almalıyız, onun davrandığı gibi davranmalıyız, Stalin'in davrandığı gibi davranmaktan vazgeçmeliyiz. Bu satırlarla ne demek istediğimi daha tam ve ayrıntılı olarak anlamak için, bizim basında yayınlanacağını zannettiğim "Lenin'i Yeniden Tanımalıyız" başlıklı yazımla "Marksizm ve Siyasal Yanılgılar" başlıklı yazımı okumanı isterim.

Bu tür konularda kullanılmasını zorunlu gördüğüm yöntemle ilişkin düşüncem şu: Olayları birbirinden bağımsız, ve mutlaklaştırarak ele almaktan, onları tek yanlı, sübjektif yorumlamaktan kaçınmalıyız artık. Şükrü Dinsel ve arkadaşlarının, yanılmıyorsa 1953'te, çakır keyf bir halde, amme şahidi olarak 1951'deki Parti davamızda dinlendikleri günden buyana, ilgili trafların kullanageldikleri bu yöntem hareketimize zarardan başka bir şey getirmedi. 36 yıl sonra bugün bizler hâlâ 1951 Tevkifatında karşılaştığımız "parti içine sızmış ajanlara ilişkin olguyu" nesnel olarak ve leninci kriterlerle değerlendiremedik, ondan alınacak dersleri belirleyemedik. Hiç olmazsa ben böyle biliyorum. Bu konuda tartışma halinde olanların bugünkü açıklamalarıyla o zamanki açıklamaları arasında hiçbir farkın bulunmayışını başka ne ile açıklayabiliriz? Bugün tek başına Şükrü Dinsel olayına ilişkin Parti görüşünün ne olduğunu resmen açıklayacak yetkili bir odak görünmüyor meydanda. Belki de yanıllıyorum. Ama sen bile mektubunda Şükrü Dinsel hakkında partiye bilgi verdiğini söyleyemiyorsun. Bu demektir ki biz eski kuşak, bir dizi sorunda olduğu gibi, ajan-provakatör Şükrü Dinsel grubu ile ilgili sorunda net olarak bir şey söyleyecek durumda değiliz. Bu olgu yeni kuşağın gözünde bizim saygınlığımızı zedelemeyebilir mi? Legale çıkmak için dişimizi tırnağımıza taktığımız bu günlerde bu sorunlar bizleri çok daha ciddi düşündürmelidir kanısındayım. Bu kanıyla yıllardan beri alıştığımız düşünme sisteminden, tahlil yöntemlerinden ve olaylara yaklaşımımızdan kurtulmamız gerektiği inancındayım. Lenin'in sözleriyle söyleyeyim, "Bugün kendimize hiç bir zaman olmadığımız kadar özeleştirel yaklaşmalıyız, "suçları" yalnızca dışarda aramamız gerek. " İnsan mutluluğunun yolunu " aramak isteyenlerin ilk görevi, kendini kandırmaktan vazgeçip durumu, gerçeği olduğu gibi kabûl edecek bir cesarete sahip olmaktır". Bu Lenin'in sözlerini aldığım yazıyı okumanı sağlıklı veririm." Dünyaya bakış" adlı Aylık Sosyalist Çeviri Dergisi, Ağustos 1989, No : 16, Kommunist dergisinin 1988 Ocak sayısından çevrilmiş, İ. Kon imzalı yazıyı bulabilirsin sanırım.

Evcek sana en iyi ve içten duygularla iyilikler ve sağlıklar diler hoşça kal deriz. Nataşaya selâmlarını düzgün bir şekilde bildiriyoruz.

B.ŞEN

"Adımlar" için ! ! !

"DEMOKRATİK ALMANYANIN DEMOKRATİKLEŞTİREBİLİR Mİ ?

Sen haftalarda doğu-Berlin'de dillerden düşmeyen bir fıkra var,şöyle : " soru : ansızın birkaç milyon DDR vatandaşı Federal Almanya'ya göç etse ne olur ? yanıt: DDR bir hafta içinde çöker , Federal Almanya ise iki hafta içinde ! "

Her fıkra gibi burada da elay abartılıyorsa da,yine de bu fıkra da gerçek payı büyük, ve özellikle de Demokratik Almanya'nın içinde bulunduğu durumun sadece DDR'i değil,hem doğuyu ve hem de batıyı yakından ilgilendirdiğini hissettirmesi açısından çarpıcı.

Neler oluyor Doğu-Almanya'da ? Kırk yıldır "sosyalist dünya" içinde en gelişmiş olmakla haklı olarak övünen,vatandaşlarının düzene ve kazanımlara bağlılığına propagandaına bayrak yapan DDR böylesine kısa süre içinde nasıl oldu da altüst oldu ? Dört beş yıldır bölge ülkelerini dalgalandıran reform ve dönüşüm rüzgarları Alman topraklarına yeni mi erişmişti ? Bir zamanlar Gorbacov'un referansları karşısında "kapsada ay temizliği" uyarı yorsa bizim de hemen duvar kağıtlarımızı değiştirmemiz gerekmez" diyerek gelişmeleri küçümseyen,ardından Stalin'i eleştiren yazılara yer veriyor diye sovyet "sputnik" dergisinin ülkeye girişini yasaklayan kibirli doğu-Alman siyasi yönetimi nasıl oldu da böylesine çabuk, ve böylesine kesin bir dönüş yaptı, Honecker de dahil üç siyasi lideri halkın kabaran tepkisini dindirebilmek için kurban verdi ? Hem de trajik bir rastlantıyla, ülkenin kuruluşunun 40. yıldönümünde ! Yönetimi geri adım atmaya halkın zorladığı açıktı,ama nasıl olmuş da"toplumsal dö-

nüşüm" tutkusu tüm bir toplumu böylesine kısa bir sürede etkisi altına almıştı ? Yoksa ülkede yıllardan beri alttan alta süren bir huzursuzluk mu hakimdi ? Resmi propagandanın tersine, halk uzun süredir olup bitenden memnun değildi. Var olan gerçeklerle, söylenenlerin ve propagandası yapılanların arasındaki uçurumun derinleşmesiyle, halkın tükenen sabrı arasında doğru orantı vardı !

Nasıl gelindi bu günlere ? Geçtiğimiz aylarda DDR'i dünya siyaset gündemine "göçmen sorunu" getirdi. Emekli ve malûllerin dışındabatiya turist olarak gitmelerine -küçük bir azınlık istisna- izin verilmeyen, ve yaz aylarında genellikle Çekoslovakya'da, Macaristan'da ve Bulgaristan'da tatil yapan DDR vatandaşlarından bir kısmı Macaristan'daki siyasi dönüşümlerin verdiği fırsatı kullanarak, ağustos ayından itibaren sınırdan kaçak olarak Avusturya'ya geçmeye başladılar. Bu durum, DDR'nin sınırlarının güvenlik hattının olmadığı -birkaç ay önce sınır hattı kaldırılmıştı- Macaristan Avusturya sınırından batıya geçme imkanının olduğu haberi hızla yayılırken, buna paralel olarak Macaristan'a gelen Alman turistlerin sayısı da artıyordu. Ağustos sonlarına doğru Macaristan'a sığınan, ve batıya geçmek için Federal Almanya Büyükelçiliğinin bahçesinde, göçmen kamplarında ve pansiyonlarda bekleyen DDR vatandaşlarının sayısı 50 bini bulmuş, ve sorun Macaristan ve DDR arasında çok ciddi bir gerilim yaratmıştı. DDR Macaristan'dan bu insanları iade etmesini talep ediyordu. Sonunda haftalar boyu süren ikili görüşmelerin ardından Macaristan, kendi vatandaşları önünde bile sınırı kapatmazken, bir başka ülke vatandaşlarının özgürlüklerini kısıtlamanın yarattığı çelişkiye, ve ülkede

demokrasinin geliştiği iddia edilirken DDR vatandaşlarına batıya geçme izninin neden verilmediği sorularına çözüm olarak 10 eylülde DDR vatandaşları önünde sınırı açtı. Bir ay içinde 50 bin dolayında doğu-Alman batıya geçti.

Bu gelişme paralel olarak bir grup DDR vatandaşı da Prag ve Varşova'daki Batı-Alman büyükelçiliğine sığınmış batıya göç etmelerine izin verilmesini bekliyorlardı. Bu dönemde DDR siyasi yönetimi olaya çok sert tepki gösteriyor, batıya geçen vatandaşlarını "vatan hainliğiyle, toplumun dışına düşmekle, vicesatırlıklı" damgalıyor. Batı-Alman makamlarına olayı önceden "planlayıp, tezganladıkları" ithamıyla ateş püskürtüyor, Macaristan hükümetini de "insan ticareti" yapmakla suçluyordu. Almanya Sosyalist Birlik Partisi /kısa adıyla, ASBP/ gelişmelere çok büyük bir duyarlılık gösteriyordu, ki bu da anlaşılır birşeydi : Ülkenin 40.kuruluş yıldönümü yaklaşıyordu ve batı basını binlerce insanın, yurdunun "sunduğu nimetleri" reddederek batıya göçmesini "Doğu-Alman vatandaşları ülkelerindeki rejim hakkında ayakla- rayla oy kullanıyor ! " diye tanımlıyor, DDR dünya siyaset gündeminden bir türü inniyordu.

7 ekim, yani ülkenin kuruluş yıldönümü yaklaştıkça siyasi yönetim ortalığı biraz yatıştırma azmiyle Varşova ve Prag Batı-Alman Büyükelçiliklerinde bekleyen binlerce vatandaşı batıya göçme izni veriyor, ve hatta DDR trenleriyle, kapatılıp mühürlenmiş vagonlarla bu insanları DDR toprakları üzerinden batıya taşıyordu. Ama bu, siyasi tavrın değiştiği anlamına gelmiyordu. "Gidenler" topluma zararlı unsurlar olarak niteleniyor, milyonların "kaldığı" vurgulanıyordu.

Bu doğrudu da ! Milyonlar gerçekten kalmıştı, ama nasıl ? Ekim başlarından itibaren toplumsal yaşamda büyük bir hareketlenme başladı. Özellikle Almanya'nın tarihsel olarak "isyankar" şehirlerinden : Leipzig'den, Drezden'den yükselen muhalefet çağrı ve bildiri yayınlamanın ötesinde "sokağa çıktı". Toplumsal muhalefetin sözcülüğünü üstlenerek siyaset sahnesine atılan "Yeni Forum" halkın desteğiyle karşılaştı. "Yeni Forum" yöneticilerinden bayan Bärbel Bohle, ülkede demokratik dönüşümler ve insan haklarına saygılı bir rejim için koşulların olgunlaştığını vurgulayarak, halka göç etmeme, "kılma" çağrısı yapıyordu. Sokaklara dökülen, çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu binlerce insan "demokrasi, insan hakları ve hür seyahat hakkı" istiyor, ve her defasında da polis tarafından zor kullanılarak dağıtılıyor. Bu günlerde en büyük çatışma Drezden'de çıktı. Çekoslovakya'dan hareket edip batıya giden, ve Prag Batı-Alman büyükelçiliğindeki DDR valonduklarına taşıyan kapalı tren Drezden tren garına geldiğinde gara girmek isteyen gençler ve gar kordon altında tutan polisler arasında birçok kişinin yaralandığı çatışmalar çıktı.

Tüm bu gösteri ve protestolara karşı Doğu-Alman siyasi yönetiminin tabandan gelen tepkilere dayanabileceği sanılıyordu. Yönetim en küçük bir taviz vermiyor, gösterileri hoşgörüsüyle karşılamıyor, -Pekin olaylarından ders çıkardığı belliydi- ve diyalog çağrılarını duymak bile istemiyordu. Parti "sokağa dökülen serseri sürüyle diyalog kurmaz, onu muhatap almazdı !", tavrı buydu.

Bu süreçte gidişi değiştiren unsur Gorbaçov'un Berlin ziyareti oldu. 40. kuruluş yıldönümü törenleri dolayısıyla DDR'e gelen Gorbaçov Honecker'le ve diğer siyasi yöneticilerle görüşmeler yaptı. Bu görüşmelerde nelerin ele alındığı açıklanmadı, ama "dedikodulara" bakılırsa Gorbaçov bazı kişilerle yaptığı görüşmelerde "Honecker'in bu işi götüremeyeceğini" açık olarak söylemişti. Bunun ne derece doğru olduğu kadar önemli de değil, gidişattaki değişiklik asıl belirleyen Gorbaçov'un kime ne söylediği değil, Gorbaçov'un ziyaretinin DDR halkında yarattığı tepkiydi : Gorbaçov'un televizyondan da yayınlanan konuşmasının ardından, 9 ve 10 ekimde on büyük şehirde gösteriler yapılıyor, Berlin'de gençler "yaşamın Gorbü ve demokrasi" sloganlarıyla sokaklara dökülüyor, Leipzig'de, ülkede 1953'den bu yana düzenlenen en büyük gösteride 20 bin kişi "Biz halkız ! Çoğunluk biziz ! Biz kalacağız !" pankartlarıyla yürüyordu.

Ülkede yaygınlaşan gösteriler giderek örgütlü ve koordineli bir gelişim izlemeye başladı. 9 ekimdeki Leipzig gösterisinin ardından kent belediye başkanının, ASBP şehir komitesinden üç sekreterin, kilise temsilcilerinin ve sanatçıların ortak "diyalog çağrısı" yayınlandı, işçiler arasında da kıpırdanmalar vardı : Berlin'deki en büyük fabrikalardan olan "Bergmann-Borsis" in işçileri Sendikalar Konseyi Başkanı Harry Tisc'e bir mektup gönderdiler, mektubun içeriği kamuoyuna açıklanmadı.

14'te 11 ekimde ASBP PB Plenumu bu koşullarda toplandı. Onyıllardır ülke kaderini ellerinde tutan bir avuç yaşlı insan iki gün boyunca tartıştı, bunalmıdan çıkış yolu aradı. Çıkış yolu tekdi : sorunların olduğunu kabul etmek, ve bu sorunların

gözümü için gayret gösterileceğini vaadetmek gerekiyordu. Plenumun kabul ettiği belge, reform sözcüğüne birkez olsun yer vermeden "bazı ekonomik ve toplumsal sorunların toplumsal yaşamda huzursuzluk kaynağı haline geldiğini" satıyor, "ama sorunların üstesinden gelmenin de ancak var olan yapısal çerçevede mümkün olduğunu" belirliyordu. Siyasi yönetim toplumsal muhalefetin yelkenlerini şişiren huzursuzluk rüzgarını dindirebilmek için vaadlerde bulunuyordu. Balkın en duyarlı olduğu konulardan biri olan : başka ülkelere yolculuk konusunun rahattırılacağını belirten siyasi yönetim, bundan böyle Batı-Almanya'ya gitmenin de daha kolay olacağını vurguluyordu.

Siyasi yönetimin bu tavır değişikliği bazı şehirlerde arabuluculuk yapan kilise tarafından "diyalog yolunda atılan ilk adım" olarak tanımlanırken, real forum siyasi yönetimin tavrının samimi olmadığını, bunun sadece geri çekilme niteliği taşıdığını vurguluyor, ve meydanlarda gösteriler sürüyordu. 16 ekimde Leipzig'deki gösteriye 100 binin üzerinde insan katılıyor, ve ne Leipzig'de ve ne de öteki şehirlerde yapılan gösterilere polis müdahale etmiyordu.

Asıl siyasi bomba iki gün sonra patladı : 19 ekimde, 77 yaşındaki genel sekreter Erich Honecker sağlık durumunu neden göstererek tüm görevlerinden istifa etti, ve yerine halef olarak da Egon Krenz'i gösterdi. Egon Krenz'in oybirliğiyle seçilmesinin ardından 63 yaşındaki ekonomi işleri sorumlusu Günter Mittag ve 61 yaşındaki ajitasyon-propaganda işleri sorumlusu Joachim Herrmann Politbürodaki görevlerinden azledildiler.

Egon Krenz'in göreve gelmesi ASBP'nin politikasını, ve ülkedeki gelişmeleri ne oranda etkileyecek ? Şimdi sorulan en

Önemli sorulardan biri bu. Krenz reformculuğuyla değil, tam tersine katı ve uzlaşmaz tutumuyla tanınıyor. Gösterilerin coppla, tazyikli suyla bastırıldığı dönemde STASI'nin /devlet güvenlik örgütü, gizli servis/ başkanlığını yapan Krenz, Çin'de demokratik gençlik hareketinin üzerine asker sürülüp kana boğulduğunda bu gelişimi Çin'in yeni liderine mesaj göndererek kutlayan dünyadaki ilk siyasetçilerden biriydi. Bu görümlere sahip olan bir politikacının bugünden yarına demokratik açılımı ve ve muhalefetle diyaloga samimi olarak düşünebileceği en azından kuşku uyandırıcıdır. Egon Krenz'e karşı gösterilerin sürmesi DDR halkının da yönetimdeki değişikliğe pek güvenmediğini gösteriyor.

Bugün Doğu-Almanya siyasi yönetimindeki değişikliklere karşın DDR'in demokrasi ve yenilenme yoluna henüz girmedeği açık. Egon Krenz "DDR'in Gorbacov'u" olamayacak. Soru Krenz'in Andropov mu yoksa Çernenko mu olacağı... Başlatılan yumuşama sürecinin koruyucu ortamında şimdiye dek adı sanı pek duyulmamış yeni liderlerin parti yaşamında ortaya çıkması bekleniyor. Doğu-Almanya'nın Sovyetler Birliği, Polonya ve Macaristan'da çok ileri mevziler kazanan reform sürecine girebilmesi bir yandan parti içindeki yenilenme yanlılarının güçlenmesine, diğer yandan da artık natırı sayılır bir toplumsal güçte sahip olan muhalefet örgütlerinin ASBP'si ile başlatacağı diyaloga bağlı. Ve bu süreç içinde Egon Krenz ve diğerleri eninde sonunda Honecker'i izlemek zorunda kalacaklar.

26.ekim.1989

Tarık Demirkan

Paris, 12.10.89

Önce selam,

Haberleşemedik, görüşemedik. Söz konusu yazının süresi de geldi geçiyor. Notlarımı yazıya dönüştürürken ciddi ve temelli bir sorunla karşılaştım. Bu nedenle yazıyı ertelemek zorundayım. Son anda böyle zey olur mu, diye eleştirilebilirim. Ancak sorun bence gerçekten çok önemli. Farkına varıpım ise dün oldu. Kutlu'nun "gelecek"teki yazısı nedeniyle. O yazı ancak dün elime geçti. Ve okuduktan sonra, o yaklaşıma uygun yazıp yazmama sorunuyla karşı karşıya buldum kendimi.

Çalışmam sırasında, çeşitli belge ve yayınlarda "demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı" deyişinin bırakıldığı, yerine yer yer "demokratik sendikacılık"ın kullanıldığı ve "sendikal birlik" ile "sendikal demokrasi"nin öne çıkarıldığı görüldü. Bu yaklaşım bana ters değil. Türkiye'de yayımlanan yazılarda derinleştirildiği de görünüyor.

Kutlu'nun yazısını okuyunca, bizatili DSKS'nin sorgulanması gerektiği sorunu ortaya çıktı.

Oysa Türkiye'de birçok sendikada bu deyiş hâli önde. Bu durumda, sendikacılar arasında ciddi bir tartışma sürdüğünü sanıyorum. Bu tartışmanın saygınlıklarını ise yayınlarda bulmak olanaksız. Bunları bilmeden yazılacak bir yazı sadece soyut olmakla kalmaz, tartışmada gereksiz aşırılıklara da neden olabilir diye düşünüyorum.

Seninle karşılıklı tartışmalarımız da sonuçla kaldı.

DSKS'nin literatürden çıkarılmasının gerekçeleri nerededir? Bunları bana kim ya da

kimler açıklayabilir? Yaklaşımın politik nedenlerini görüyor değiliz elbette. Onları program ve politikaının bütünlüğü içinde yakalamak kolay.

Ancak, soyutluğa düşmeyen, gerçekleri dikkate alan ve yapıcı bir tartışmaya olanak açacak bir yazı yazabilmek için :

- DSKS'nin literatüründen çıkarılıp da "mutfak" üstünde durduğu - pratik/politik ötesi- temel gerekçeleri, ve ;

- bu yüzden veya bu çerçevede Türkiye'de yürüten iş tartışmaları bilmek gerek.

Bunları bilenlerle oturup konuşmak istiyorum. Böylesi bir tartışmanın ve görüşmelerin örgütlenmesini istiyorum.

Kısaca şöyle : Kutsal, yeni ^(politik) yaklaşımın temellerine girmeğe yönelmiş. Sendikalar alanda da yeni söylemin temellerine yönelmek gerek. Önemli olan budur. Toksa yeni sendikal yaklaşım daha da ayrıntılandırmak değil. [Bu da önemli de ; gördüğüm kadarıyla yapılıyor.] Tekne yönelik bir yazıyı, yukarıda andığım unsurlara sahip olmadan yazmam olamaz. Kaldı ki o yeni sendikal yaklaşımın oluşturulmasına - ne kadar geçerli bulsam da - kolektif bir çerçeve içinde katıldım. Bilgi eksikliğim var. Salt dünyanın değişmekte olduğu gerçeği temellendirmeye yeterli değil.

İstersen senin oraya da gelirim konuşmaya. Bekliyorum.

Sevgi, selam ve başarılar.

Uydu

Bilgi için T.B.K.P. MERKEZ KOMİTE'YE

u.A.

T.B.K.P. FAC TEMSİLCİLER KURULU KOORDİNASYON KOMİTESİNE.

Değerli yoldaşlar!

24 Mart 1990 tarihinde yapılan 1.Temsilciler Kurulu Toplantımızdan sonra iş ve öğrenim yaşamında daha önce hesaba katmadığım yeni bir durumun ortaya çıkmasından dolayı TK Toplantısında seçildiğim görevlerden geri çekilmeyi parti çalışmalarının başarısı açısından gerekli ve uygun görüyorum.Kararımın parti politikası ve şu günlerde partimizde yürüyen tartışmalarla bir ilişkisi olmadığını, yanlış yorumlara neden olmaması için ayrıca vurgulamak ihtiyacı hissediyorum.Koşullarımı dikkate alarak partimin bana vereceği görevleri ve yapabileceğim katkıları yerine getirmede bundan sonra da ikircimsiz hazır olacağımı bilgilerinize sunmak isterim. Çalışmalarınızda ve bu zor görevinizde üstün başarılar dileğiyle yoldaşça selamlarımı iletirim.

K.Atakan

31.Mart'90

7 ŞUBAT 1990

Sevgili Karaca ve Sakalsız yoldaşlar,

Adımlar'ın basılması nedeniyle hazırlanan dosya size iletilmedi. Yeniden düzenlemek biraz da bizim ihmaliniz nedeniyle zaman aldı.

Sizlere bütün dosyanın bir kopyasını yolluyorum. El yazıları benim notlarım. Tam olarak olmasa bile hiç değitse kabaca yapıları anlamanıza yardımcı olabilir. Diğer belgeler zaten kendini anlatıyor.

Selamlar, sevgiler.

Hepimize başarılar.

Eğer herhangi bir konuda bilgilenecek simi duyarsanız lütfen hemen bana bildirin.

A.A.

30 Ocak 1990

Değerli yoldaşlar,

14 Ocak günü Ankara'da, yasal bir marksist partinin kurulması ile ilgili "bazı marksist aydınlar"ın davetiyle yapılan toplantıya ve bizim "Hazırlık Komisyonu Toplantısı"na ilişkin "Enformasyon" notlarını aldık.

Daha önce Z.D.'nin aynı konularda bize ilettiği kısa not üzerine 21 Ocak 1990 tarihli 7 sayfadan ibaret görüşlerimizi iletmıştik. Bu yazımızla, yukarıda adı geçen "enformasyon" notlarına ilişkin ek görüşlerimizi ve somut önerilerimizi iletiyoruz.

İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ DURUM NEDİR?

Bizel ~~iletmiş~~ iletilmiş olan iki "enformasyon" notundan doyuru bilgi edinmek mümkün değildir. Oysa, "enformasyon" verme amacıyla kaleme alınan bir belgeden bu işlevini yerine getirmesi beklenirdi. Bize ulaştırılan bu "enformasyon" belgelerinden örneğin şu aşağıdaki sorulara yanıt bulabilmek olanaksızdır:

- 14 Ocak günü yapılan toplantının çağırıcısı "bazı Marksist aydınlar" kimlerdir?
- Bu toplantıya katılanlar, isim isim kimlerdir?
- Toplantının bileşimi hangi ölçütlere göre belirlenmiştir?
- TSİP, Nesin, Gürsoy, Gerger, Aren dışında toplantıda bulunanlar kişi kişi hangi görüşleri dile getirmişlerdir? "Kaba hatlarıyla belirlenmiş bir program" görüşünü savunan "bir iki aydın" kimdir?
- Ve en önemlisi: Bizim Hazırlık Komisyonu Toplantısı'nda, "önemli sayılabilecek bir çok konuda ortaya çıkan görüş ayrılıkları" nelerdir?

Bütün bu somut bilgi eksikliklerine rağmen biz söz konusu iki "enformasyon" belgesinden -içinde bulunduğumuz durum konusunda- şu sonuçlara varıyoruz:

Hazırlık Komisyonu Toplantısı 13, 14 ve 15 Ocak günleri Ankara'da yapılıyor. Bu toplantının ikinci günü, yani 14 Ocak günü, aynı zamanda "Birlik Platformu" diye adlandırılan toplantı da Ankara'da yapılıyor. Yani, bu Birlik Platformu'nun sonuçları konusunda, toplantı halindeki Hazırlık Komisyonu bilgi sahibi. Birlik Platformu'nda:

- TBKP'nin KP adındaki ve yenilikçi program konusundaki "ısrarından" vazgeçmesi,
- Kutlu ve Sargın'ın ve diğer TBKP yöneticilerinin, "geçmiş günahların sorumlulukları" oldukları gerekçesiyle kurulacak

- partinin yönetiminde olmamaları,
- TBKP'nin 141-142'nin kalkması konusundaki ısrarından vazgeçmesi

konularında, TBKP'nin peşinen kabul etmesi gereken önkosullar halinde görüşler belirtiliyor. Ama Hazırlık Komisyonu Toplantısı'nda bu konularda görüş birliği sağlanamamış ki, "enformasyon" notunda bu ~~konular~~ konulara hiç değinilmiyor.

Buradan çıkan sonuç şudur: Başka konularda olmasa bile, en azından TSİP, Nesin, Gencay ve Gerger tarafından dile getirilen ve bize davatılmak istenen önkosullar konusunda parti yönetimi içinde görüş birliği yoktur.

Bu durum, kendi başına, 21 Ocak 1990 tarihli ortak yazımızda da dile getirdiğimiz gibi, bir Kongre'nin ya da Konferans'ın zorunluluğunun göstergesidir.

Parti yönetiminin karşı karşıya olduğumuz en kritik sorun konusundaki durumu buyken, izlenecek politikanın belirlenebilmesi için sorun parti örgütlerinin tartışmasına açılmaktadır. Böyle bir tartışmadan çıkacak sonuç ne olabilir? Eğer tartışma toplantılarının amacı net belirlenir ve gündem de buna uygun düzenlenirse, parti yönetiminin içine düştüğü kararsızlık durumu aşılabılır. Ama eğer bu yapılmaz ve bugüne kadar olduğu gibi bu tartışma toplantıları herkesin her ~~istek~~ aklına geleni söylediği toplantılar haline gelirse, sorun çözülemeyecek ve parti, içine yuvarlanmak zorunda bırakıldığı bu kaotik durumdan Kongre yapmadan bir ölçüde çıkabilmekte elinde tuttuğu belki son şansı da yitirebilecektir.

TARTIŞMA YÖNTEMİ

Düşüncemize göre, sorunun tartışıldığı her düzeydeki toplantıların amacı, izlenecek yöntemi ve gündemi aynı olmalıdır.

Sorunu tartışacak parti tabanı -mümkünse toplantı öncesinde, değilse toplantının hemen başında- 14 Ocak günü Ankara'da yapılan Birlik Platformu konusunda doyurucu tarzda bilgilendirilmeli, burada dile gelen görüşler tek tek aktarılmalı. Sonra parti yönetimi içinde bu konuda (başka konularda değil) ortaya çıkmış olan farklı görüşlerin (görüş ayrılıklarının) nelerden ibaret olduğu konusunda bilgi verilmeli. Toplantının amacının, 10 Mart günü yapılacak ikinci ve daha sonraki Birlik Platformu toplantılarında partinin izleyeceği politikanın hiçbir bulanıklığa meydan vermeyecek netlikte saptanması olduğu açıklanmalı. Yani bu toplantıların amacının, partimizin karşı karşıya olduğu bütün sorunlara değil, yasal birleşik parti kurulması konusundaki sorunlara çözüm bulma olduğu çok net bir biçimde açıklanmalı. Ar-

dından, söz alacak üyelerden, diğer konulardaki görüşlerini saklı tutarak aşağıdaki şu sorulara net yanıtlar vermeleri istenmeli:

0 - 141. ve 142. maddeler yürürlükteyken, bu maddelerden mahkum olanlar üzerindeki politik kısıtlamalar ve yasaklar sürerken, adı "K" olmayan bir yasal parti kurulmasına ne diyorsunuz?

0 - Sargın ve Kutlu başta olmak üzere bugünkü yöneticilerin en azından bazılarının kurucular heyetinde yer almamaları gerektiği konusunda ki görüşe ne diyorsunuz?

0 - 141. ve 142. maddelerin kalktığı ve bu maddelerden hükümlü kişilerin üzerindeki politik yasak ve sınırlamaların kalmadığı koşullarda, "K" adını taşımayan yasal bir çağdaş marksist parti kurulmasına ne diyorsunuz?

0 - (Parti yönetimi içinde bu konuya ilişkin başka görüş farklılıkları varsa onlar da soru halinde eklenmeli; ama bu soru listesi de fazla uzamamalı.)

Parti yöneticilerinin (PB ve MK) her düzeydeki toplantılara katılmaları mümkün olmayabilir. Ama yöneticilerin tümü en azından 4 Mart'ta yapılacak örgüt temsilcileri toplantısında hazır bulunmalıdırlar ve yukarıdaki sorulara kendi verdikleri yanıtları, söz alarak örgüt önünde açıklamalıdırlar. Parti tabanı yöneticilerden kimin hangi görüşü savunduğunu bilmelidir. Parti içinde açıklık, başka hiçbir şey değilse en azından budur.

4 Mart'ta yapılacak temsilciler toplantısına katılanlar, toplantıda kendi kişisel görüşlerini değil, örgütlerindeki tartışmalarda ortaya çıkmış olan çoğunluğun görüşlerini, yeni örgütlerinin iradesini dile getirmelidirler. Zaten bu toplantıda hazır bulunmalarının amacı da budur. 4 Mart'taki toplantı sonucunda partideki çoğunluk iradesi net bir biçimde ortaya çıkmış olmalıdır. Her yerel örgütteki çoğunluktan farklı düşünen ve bunu genel toplantıda dile getirmek isteyenlere belli olanak sağlanmalıdır, ama bu yukarıdaki amacı gölgelememeli, parti iradesinin ortaya çıkması sağlanmalıdır.

Bu tartışma toplantılarının, bizimle birleşmek isteyen marksist çevre ve örgütlerce izlenebilmesi -bu toplantılar burada önerdiğimiz amaçla, yöntemle ve gündemle yapılacaksa- yarar sağlayabilir. Ama tartışmalara katılmalarını, görüş açıklamalarını doğru bulmuyoruz.

BİRLİK ÇALIŞMALARINDA TBKP'Yİ TEMSİL SORUNU

Hazırlık Komisyonu, birlik çalışmalarında TBKP'yi kimlerin temsil edeceği sorununu gündeme getirmekte ve bu kişilerin örgüt tarafından seçilmesini savunmaktadır. Böyle bir seçime gidilmesini doğru

bulmuyoruz. Her ne kadar yönetim açısından ciddi sorunlarımız varsa da, TBKPF'nin onu temsil edecek kongre tarafından seçilmiş yöneticileri vardır. Bu durumu yok sayıp, temsil konusunda seçime gitmek, Kongre yapmak ve yeni yönetim seçmekle aynı şeydir; o nedenle de kabul edilebilecek bir öneri değildir.

Ama ortada, yönetim içindeki görüş ayrılıklarından ötürü bir sorun olduğu da açıktır. Sözü edilen tartışma toplantıları, özellikle 4 Mart'ta yapılacak olan temsilciler toplantısı bu sorunu çözmemizi sağlayabilir. Bu toplantılar sonucunda, birlik konusunda parti tabanını ne dediği, ne istediği ortaya çıkacaktır. PB ve MK üyelerinin de hangi görüşleri savundukları bellidir ya da belli olacaktır. O zaman, bundan sonraki birlik çalışmalarında TBKP'yi temsil edecek yöneticilerin de, parti tabanında çoğunluğu sağlamış olan görüşleri savunanlar arasından oluşturulması doğru olacaktır. Hiçbir yönetici benimsemediği, karşı olduğu bir politikayı dışı karşı savunmak ve bu politikayı uygulamak zorunda bırakılmamalıdır; zaten yapamaz.

İZLENECEK POLİTİKA KONUSUNDA NETLİK SAĞLANAMAYACAK OLURSA

Örgütlerde açılan tartışma, birlik sorunu konusunda partinin izleyeceği politikadaki belirsizliği ve görüş farklılıklarını gidermeyi amaçlıyor. Açılan bu tartışma sonucunda bu amaca mutlaka ulaşılmış olmalıdır. Bunun yolu da, bu tartışmanın bizim önerdiğimiz, açıklığı ve somutluğu sağlayacak bir tarzda örgütlenmesine bağlı olduğunu düşünüyoruz. Eğer tartışma amacına hizmet etmeyen bir tarzda örgütlenir ve sonuçta bugünkü bulanıklık ve kararsızlık aşılamayacak olursa, o zaman bizler de, PB ve MK üyeleri olarak, bize düştüğüne inandığımız sorumlulukların gereklerini yerine getirmeye çalışacağız. Herşeyden önce, tartışma sonunda ortaya çıkmış gibi görünen sonucu paylaşmadığımızı, bu sonucun örgütün kolektif iradesini yansıtmadığını, birlik konusunda izlenen politikanın bu nedenle bizleri bağlamadığını parti kamuoyuna duyurmayı düşünüyoruz. Ayrıca, tüzüğün bize verdiği haklara dayanarak, parti yönetimindeki sorunun kaynakları konusunda, bir Kongre ya da Konferansla sonuçlanacak bir tartışma açılmasını isteyeceğiz.

Parti yönetiminde, yönetimin kendi içindeki mekanizmalarla sonuçlandıramadığı görüş farklılıkları varsa, parti bu yüzden şu ya da bu kritik sorunda hareket birliğini sağlayamıyorsa, o zaman bu sorunu çözüme kavuşturmak için parti üyelerine başvurmaktan başka bir çözüm yolu kalmıyor demektir. Bu da Kongre'dir. Tersî durumunda parti fiilen dağılacaktır; gericiliğin istediği ve beklediği de budur. Böyle bir sonucu engellemek için meşru zeminlerde çözüm arayışlarına yönelmek,

gerekli girişimlerde bulunmak her PB ve MK üyesinin yalnızca hakkı değil, görevidir de.

SORULARA BİZİM VERDİĞİMİZ YANITLAR

Yapılacak tartışma toplantılarında yanıt aranmasını önerdiğimiz sorulara bizim verdiğimiz yanıtları da iletiyor ve bu yanıtlarımızın (görüşlerimizin) toplantılarda parti kamuoyuna açıklanmasını istiyoruz:

- 141. ve 142. maddeler yürürlükteyken, gerici çevreleri bu maddeleri kaldırma baskısından kurtaracak, adında "K" olmayan yasal bir sol (sosyalist) parti kuruculuğuna TBKP'nin katılmasına karşıyız. Böyle bir kuruculuğa "evet" demek, 2,5 yıl önceki dönüşlerle başlayan mücadelenin yanlışlığını ve yararsızlığını kabul etmek demektir; yasal sol (sosyalist) parti kurma önerisine bugüne kadar "hayır" demekle yanlış yaptığımızı, TBKP Kongresi'nin bu konuda aldığı kararların yanlışlığını kabul etmek demektir. Ama hepsinden önemlisi, bu konuda son 2,5 yılda elde edilen bütün kazanımları bir kenara bırakmak, halka ve bütün ilerici güçlere verdiğimiz sözü unutmak demektir.
- Dışımızdaki hiçbir güç, hangi gerekçeyle olursa olsun, Sargın ve Kutlu'nun ve diğer herhangi bir yönetici ya da üyemizin kurucular hareketinde yer almamasını bize teklif etmeye bile cesaret edememelidir. Böyle bir teklifte bulunan kişi ya da çevre, aslında "TBKP ile birlikte parti kurulmaz" demektedir. Yasal partiyi birlikte oluşturacak çevre ve partilerin kurucular hareketine verecekleri isimler, tümüyle onların kendi işidir. Biz bu anlamda kimseye bir dayatmada bulunmuyoruz, kimse de bize dayatmada bulunmasına izin vermeyeceğimiz herkesçe çok açık ve kesin bir biçimde bilinmelidir.
- 141. ve 142. maddelerin kalktığı ve ne şimdi ne de gelecekte böyle maddelerin uygulanmasının olanaksızlaştığı koşullarda, kurulacak yasal, çağdaş Marksist partinin isminde "K" sözcüğünün bulunmamasını kabul edebiliriz. Çünkü o zaman parti ismi konusunda komünistler, marksistler rejimin herhangi bir dayatması ile karşı karşıya gelmeden, seçimlerini özgürce yapabilecekler demektir.

BİRLİK PLATFORMUNA GÖTÜRÜLECEK TBKP GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE

10 Mart'ta ikinci toplantısını yapacak Birlik Platformu'na TBKP hangi görüşlerle ve önerilerle gitmelidir? Bu sorunun yanıtı, 4 Mart'ta yapılacak parti örgütleri temsilcileri toplantısıyla sonuçlanacak tartışma sürecinin sonunda verilebilir, daha önce değil. Çünkü bu tartışma-

dan çıkacak farklı sonuçlara göre, Birlik Platformu'na götürülecek TBKP görüşleri ve önerileri de çok farklı olacaktır, olmak zorundadır.

Biz burada, bu tartışmadan "Sorulara Bizim Verdiğimiz Yanıtlar" başlığı altında belirttiğimiz görüşlerimiz doğrultusunda bir sonuç çıkması durumunda Birlik Platformu'na parti yönetimi olarak götürülmesini önerdiğimiz görüşlerimizi şimdiden iletmek istiyoruz. Eğer tartışma süreci sonunda, örgütün kolektif iradesi bizim savunduğumuz görüşlerden farklı ~~bir biçimde~~ biçimlenecek olursa, o zaman bizler görüşlerimizi saklı tutsak bile- bu sonuca elbette saygılı olacağız. Ama o zaman Birlik ~~Platformu~~ Platformu'na götürülecek görüş ve önerilerin neler olacağı konusunda önerilerde bulunmak bize düşmeyecektir.

x x x

14 Ocak 1990 günü yapılan toplantıda TSİP, Nesin ve Gürsoy kamuoyuna yapılacak çağrıdan önce " tarafların sadık kalacakları bir ön mutabakat oluşturulmasını" zorunlu bulduklarını söylemişler. Onların anladığı ~~xxx~~ içerikde değil ama, bu "ön mutabakat" önerisi kanımızca kabul edilmelidir; hatta onlar bu önerilerinden vazgeçseler bile biz bunu istemeliyiz.

Ama bundan önce, toplantıya katılanlardan TBKP ile birleşmeyi isteyip istemediklerini hiç bir kuskuya yer bırakmayacak netlikte ~~xxx~~ belirtmelerini istemeliyiz. Çünkü 14 Ocak'taki toplantıda TSİP, Nesin, Gürsoy ve Gerger politika, program, tüzük ve parti adında mutabakat sağlandığı koşullarda bile TBKP ile birleşmek istememe anlamına gelebilecek -ya da en azından böyle yorumlanabilecek- önkoşullar öne sürmüşler, görüşler dile getirmişlerdir. Politika, program, tüzük ve parti adında mutabakat sağlandığı durumda herkes amasız/fakatsız, önkoşulsuz birleşmeye hazır mıdır? Bu soru en baştan net biçimde yanıtlanmalıdır. TBKP kendisiyle birleşilmesine itirazı olmayan güçlerle ve partilerle birleşmeyi içtenlikle istemektedir. Ama aynı isteği taşımayanlarla da "ne pahasına olursa olsun birleşmek" gibi bir saplantı içinde de değildir. Bu sorun baştan açıklığa kavuşmalıdır ki, birlik süreci sağlıklı ve güven verici bir biçimde yürüyebilsin. Bu sorun bugün açıklığa kavuşmayacak olursa ileride mutlaka ortaya çıkacaktır ve o zaman da kamuoyunda muhtemelen büyük umutlar yaratmış bir adım, belki de salt bu yüzden başarısız kalacak; bunun zararını süreci o güne kadar birlikte götürmüş tarafların hepsi göreceklerdir.

Ön mutabakat meselesine gelince... Görüşmelerin geleceğini güvence altına alabilmek için böyle bir ön mutabakat sağlanmalıdır. Bu ön mutabakatta şu noktaların yer almasını önermeliyiz:

1) 141. ve 142. maddeler yürürlükteyken adında "komünist" sıfatı

bulunmayan bir parti kurulmamalıdır. Eğer bu konuda mutabakat sağlanamayacak olursa TBKP'nin böyle bir partinin kuruluşuna katılamayacağı çok açık bir biçimde belirtilmeli; bunun tüm örgütün ortak iradesini yansıttığı açıklanmalıdır. Böyle bir parti bizim dışımızda kurulacak olursa, buna elbette karşı çıkmayız, düşmanca bir tutum almayız, ama kendi mücadelemizi yürütmeye de devam ederiz. Bu konudaki ısrarımızın nedenleri açıklanırken şu noktalar belirtilmelidir:

- Bu maddelerden hüküm giymiş binlerce kişi -ki bunların arasında Türkiye'deki marksist harekete yıllarca emek vermiş, yönetici düzeyde insanlar da vardır- kurulacak partinin kuruluş sürecinde yer alamayacaklar, yönetici ve hatta üye bile olamayacaklardır.
- Bu insanlar üzerindeki yasaklar sürerken kurulacak bir partinin yönetimi, partide otoite sağlamakta büyük güçlüklerle karşılaşacaktır. Ya perde arkasından yönetilen "emanetçi" bir yönetim görünümünden kurtulamayacak, ya da böyle bir görünüm vermemek endişesiyle aldığı kimi kararlarla ve atacağı adımlarla yasaklı olan bu kadrolarla arası açılacak ve sorun parti içinde yansiyacak, partinin birliği tehlike altına girecektir. 1960 sonrasında deneyimi bunun acı örnekleriyle doludur.
- Bu maddeler yürürlükteyken kurulacak bir parti, her an, bugün olmasa bile hemen yakın bir gelecekte bu maddelere dayanan yasal takibatlarla karşı karşıya kalabilecektir.
- 141. ve 142. maddeler konusunda geniş bir kamuoyu oluşmuştur. Katedilen yol, bu maddelerin ceza yasasına girişinden sonra katedilenden çok daha uzundur. Bu maddeler yürürlükteyken kurulacak bir parti, ANAP'ı ve gerici güçleri rahatlatacak, onlara konuyu gündemden çıkarma ya da çok ileriye atma olanağını verecektir. Bu konuda marksistler olarak kamuoyu karşısında sorumluluk taşıyoruz. Bu mücadeleyi biçim dışımızda sonuçlandırarak güç yoktur.

Bu maddeler yürürlükten kalkıp da, kurulacak partinin isminin şu ya da bu olması konusunda marksistlerin özgür seçim yapma olanakları doğduğu koşullarda, TBKP, diğer kurucuların görüşleri de aynı yönde, "komünist" isminde ısrarlı değildir.

2) Yasal partiyi kurma çalışmaları hemen başlamalıdır. Ama eğer hükümet 141-142. maddelerin kaldırılması meselesini gündemden düşürücü ya da örgütlenme özgürlüğü üzerindeki yasağı koruyucu bir tutum içine girecek olursa, yasağı kırmak için komünist adıyla bir parti kurma girişiminde bulunmak zorunlu hale gelebilir. Bizim önerimiz,

buna birlikte karar vermek ve birlikte başvuruda bulunmaktır. Ama eğer dostlarımızdan böyle bir girişimde bulunmayı kendi adlarına uygun bulmayanlar varsa, TBKP uygun bulunanlarla birlikte, o da mümkün olmazsa tek başına böyle bir girişimde bulunabilir. Bu girişim yalnızca ya sakları kurmak amacıyla yapılacak, ortak parti kurma girişimini hiçbir şekilde etkilemeyecektir. Ama bu durumda, Birlik Platformu da, her örgütün açık kimliğiyle kamuoyuna çıkma hakkının, istediği partiyi kurma hakkının bulunduğunu, bu girişimle yasakların kaldırılmasının talep edildiğini ve bu girişimin birleşik partinin kuruluşunu kolaylaştırıcı bir girişim olduğunu kamuoyuna açıklamalıdır. Bu konu şimdiden ön mutabakat altına alınmalıdır. TBKP böyle bir başvuruda bulunmayı kararlaştıracak olursa, bunu Birlik Platformu'nun çıkarlarına zarar vermeyecek biçimlerde yapacak, Platformu sürekli bilgilendirecek, görüş ve önerileri alacaktır.

3) Yasal partinin kurucularının kaç kişiden oluşacağına ve bu sayının her parti ve çevre arasında nasıl paylaştırılacağına Birlik Platformu karar verecektir. Ama bu kurucuların kimler olacağına her parti ve çevre kendisi karar verecektir.

4) Yasal bir marksist partinin kuruluş çalışmalarına başladığı ortak bir açıklama (çağrı) ile kamuoyuna duyurulacaktır. Bu açıklamada (çağrıda) 141. ve 142. maddelerin kalkması gerektiği, Birlik Platformu'nun bu uğurda ~~varix~~ kararlılıkla mücadele edeceği, kuruluş çalışmalarının kendisinin bu maddelere karşı mücadelenin bir parçası olduğu vurgulanmalıdır. Bunun önemi şurada: Platform 141-142'ye karşı bugüne kadar yürütülmüş olan mücadeleyi daha başlangıçta kendisine mal edebilmelidir. Birleşik parti, ~~kamx~~ büyük çapta kendisi dışında kazanılmış bir hakkı yalnızca kullanma talebiyle ortaya çıkan bir parti görünümünde olmamalı, bu mücadeleyi yürütmüş birleşik bir politik güç görünümünü kazanmalıdır. Bu birleşik partinin bileşenleri arasında çok önemli olan ortak psikolojinin yaratılması açısından da çok önemlidir. Partinin kuruluşu gerçekleştiğinde, bu yeni parti aynı zamanda bu yasakların kaldırılmasını başarmış bir parti olmalıdır. Bu onun toplumsal meşruiyeti için de üzerine basacağı güçlü bir dayanak olacaktır.

x x x

Bu ön mutabakat temelinde, Birlik Platformu kendi içinde bir komisyon kurarak, herşeyden önce program konusunda çalışmalara başlamalıdır. Bizim programın "yenilikçi-eskilikçi" vb. olması, uzunluğu-kısalığı konusunda hiçbir dayatmamız ya da önkoşulumuz yoktur. Ama programın nasıl olması gerektiği konusunda herkes gibi biz de belirli gö-

rüşlere sahibiz ve bunları program çalışması boyunca ortaya koyup, herkes gibi savunacağız. Ortaya çıkacak taslak, Birlik Platformu'nun kolektif iradesinin ürünü olacaktır.

Programın tümü değil ama, ana hatları, ~~xxx~~ çerçevesi konusunda ~~xxx~~ mutabakat sağlanmasından sonra, bir yanda program yazımı sürerken, bir başka komisyon (ya da komisyonlar) isim, tüzük, kurucular kurulu, vb. sorunları üzerinde çalışmaya başlayabilirler.

Parti kuruluşuna tabanın katılması yönündeki görüşümüz bazı dostlarımız tarafından "TBKP'nin sayısal üstünlüğe dayanarak damgasını basma arzusu" olarak yorumlanmış. Bu yersiz bir endişedir. Ama kimi dostlarımızı böyle bir endişe taşıyor olmalarından ötürü kınayamayız. Bize düşen, onların bu endişelerini gidermektir. Şurası açık ki, birlik sayısal üstünlüklere dayanarak sağlanamaz. Birlik Platformu'nda yalnızca kendisini temsil eden, ama tek başına bir örgüt kadar ağırlığı olan kişiler de vardır ve daha da olacaktır. Onların görüşlerinin şu ya da bu partinin sayısal üstünlüğü tarafından saf dışı kalmasına herşeyden önce biz karşı çıkmalıyız. O nedenle, yapılacak iş, Birlik Platformu'nun ve onun oluşturacağı kurucular heyetinin dışında ve üstünde başka hiçbir iradeyi tanımamaktır. (Bu nokta, ön mutabakat içinde ver alabilir, hatta almalıdır.)

Birlik sürecine katılan diğer parti ve çevrelerin kendi tabanlarını bu sürece katmada nasıl bir yöntem izleyecekleri onların kendilerinin bileceği iştir. Bizim izleyeceğimiz yöntem de bizim bileceğimiz iştir. Dostlarımız şunu peşinen bilmelidirler:

- TBKP yönetimi, birlik süreci boyunca kendi örgütlerini gelişmeler konusunda sürekli bilgilendirecek ve ihtiyaç duyduğu her anda da örgütün görüşlerini ve onayını isteyecektir.
- Birlik Platformu programı ve tüzük tasarılarını tamamlar tamamlamaz ve parti ismi ile kurucular kurulunun bileşimini

(sayısal bileşimini) belirler belirlemez TBKP yönetimi kendi parti kongresini toplayacak, Birlik Platformu'nun çıkardığı taslaklar konusunda kongrenin onayını isteyecek ve bu onay alınınca Kurucular Kurulu'na TBKP'den katılacak sayıda ismi seçecek ve TBKP kendisini bütün organlarıyla birlikte feshetmiş olacaktır.

(Her partinin birlik süreci boyunca kendi tabanını bu sürece katma yöntemini kendisinin belirleyeceği, ortak sonuçlar konusunda kendi kongresinden onay isteyebileceği ön mutabakat maddeleri arasına dahil edilebilir.)

BİRLİK SÜRECİ - TABANIN KATILIMI - TBKP KONGRESİ ÜZERİNE

Bundan önce size ilettiğimiz 21 Ocak 1990 tarihli görüşlerimizde, partinin karşı karşıya olduğu sorunların çözümü için Kongre toplanmasını zorunlu gördüğümüzü belirtmiş, ama bu Kongre'nin TBKP'nin devamı niteliğinde ve salt onun kendi içindeki tartışmayı sonuçlandırmak amacıyla sınırlı kalmaması gerektiğini de düşündüğümüzü yazmıştık. O nedenle, Kongre'nin "Komünist Partisi Kurucular Hareketinin" örgütlenmesi ve amacına yönelmesini doğru bulduğumuzu söylemiştik. Şimdi, bu konudaki düşüncelerimizi daha da somutlaştırabiliyoruz.

Birlik Platformu kendi arasında bir ön mutabakat sağlayarak çalışmalarına başlayabilir ve bunu kamuoyuna duyurabilirse, o zaman TBKP yönetimi de, yukarıda çizdiğimiz çerçevede, eninde sonunda nasıl olsa

toplamak zorunda kalacağı Kongre kararını şimdiden parti kamuoyuna ilan ederek parti içinde bu amaca yönelik tartışmaları başlatabilir. Böylece, Birlik Platformu'ndaki program, tüzük, parti adı, nasıl bir parti, vb. gibi konularda yürüyecek tartışmalarla bizim parti içindeki aynı konulardaki tartışmayı içiçe geçirmiş oluruz. Ve sonuçta parti kongresi Birlik Platformundan çıkan program, tüzük, vb. taslaklarını oylarken aynı zamanda kendi içinde yürüte geldiği tartışmayı da sonuçlandırmış olur. Bu bize, birlik sürecine bütün parti üyelerimizi aktif olarak katma ve iradelerini ortaya çıkarma olanağı verecektir.

Değerli yoldaşlar,

Bu yazımızın bir örneğinin olanaklı en kısa zamanda Sargın ve Kutlu yoldaşlara da iletmenizi rica eder, sizlere çalışmalarınızda başarılar dileriz. Sevgilerimizle...

ERDAL TALU

AHMET KARDAM

Şeref Y. Işık

21 Ocak 1990

Değerli yoldaşlar,

Ankara'da parti kuruluşu ile ilgili yapılan görüşmeleri aktarılan notunuzu aldık. Gerek bu temaslar, gerekse yönetimden istifade eden yoldaşlar nedeniyle ortaya çıkan parti içi durum üzerinde birleştirici konuşma ve değerlendirme yapma olanağımız oldu. İçinde bulunduğumuz durumu oldukça ciddi buluyoruz. Bu nedenle görüşlerimizi sizlere birlikte iletmek istedik.

Bugünkü ortamdan partinin bir çıkış yolu bulabilmesi için KONGRE'nin toplanmasının zorunlu olduğunu düşünüyoruz. Bu sonuca bizi götüren başlıca değerlendirmeler şunlar:

1- Uzun bir tereddüt, kararsızlık döneminin ardından, parti içi ortam ve ilişkileri her defasında son derece yıpratıcı bir tartışma sonucunda atmaya karar verdiğimiz her adımın zayıflatılması ve yeniden "kararsızlık-tartışma" fasit dairesine geri dönülmesi biçiminde gelişen bu süreç, artık partinin tahammülü kalmadığı inancındayız. Bu böyle devam edemez. Çünkü bu durum, partinin girdiği bugünkü politik mücadele içinde beklemek ve kararsızlık olarak ortaya çıkan her sonuç fiilen partinin dağılması anlamına geliyor. Bugün her komünist partinin karşı karşıya bulunduğu varlık-yokluk sorunu --ki biz daha ağır görevlerle yüz yüzeyiz-- ancak kararlı bir politika ve aktif bir mücadele ile aşılabılır. Biraz daha beklersek, geride korunacak bir şey kalmayacak endişesini taşıyoruz. Ayrıca bizim iç sorunlarımız herkes tarafından biliniyor. Yoldaşlarımızın istifa haberi, daha sizin nottan bize ulaşmadan, "ziyaretimize" gelen Atilla Coskun tarafından bize iletildi. Bu durum hükümet dahil, özellikle "birleşmeyi" amaçladığımız sol güçlerin, bizi zayıf düşürerek teslim alma niyetlerine güç veriyor. Yeni vaatlerle bizi geriletme politikalarına daha büyük bir ümitte sarılmalarına yol açıyor. Ayrıca kararsızlık ve yıpratıcı tartışmalar biçiminde gelişen "fasit daireye" her yeni dönüş, örgütsel bunalımı da derinleştiriyor. Bunalımdan çıkışta yaslanabileceğimiz parti içi sağlıklı güçler de yıpranıyor ve pasifleşiyor. Radikal ve köklü bir adım atmak bize zorunlu gözüküyor.

2- Somut gerçek şudur: Partinin izleyeceği politik mücadele hattı üzerinde, yönetim içinde köklü düşünce farklılıkları ortaya çıkmıştır. Bu durum, sizin de yazdığınız gibi, parti içinde farklı politik tutumların ve parti içinde ayrı platformların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Partinin izleyeceği politikayı netleştirmeden adım atması mümkün

değildir. Parti aynı anda iki farklı politika izleyemez. Bu durumda tek çıkış yolu, çoğunluğun iradesi doğrultusunda parti içinde hareket birliğinin sağlanmasıdır. İzlenecek politika konusundaki farklı yaklaşımlar ise, karar formülasyonlarında yapılacak uzlaşmalarla aşılabilecek türden değildir. Ancak açık bir tartışma ve çoğunluğun iradesi ile bu farklılık aşılabılır.

3- Parti yönetiminin otoritesinin çok zedelendiği, giderek bütün inisiyatifini yitirme ve paralize olma tehlikesiyle yüzyüze geldiği görülen bir durum. Bugün Birlik Kongresinin ve MK'nın aldığı bütün kararlar kağıt üzerindedir. Fiilen uygulanamaz hale gelmiştir. Bu durum bile tek başına kongre nedenidir. Ayrıca bugün parti yönetiminin varlığı da hayli tartışmalı bir duruma gelmiştir. MK kararına rağmen yurt dışından dönmeyen parti yöneticilerinin, MK üyesi olarak kalmaya devam etmeleri düşünülemez. 8 Aralık çıkışından sonra istifa edenler de dikkate alındığında parti yönetiminde büyük bir boşluğun doğduğu ve bunu atamalarla veya yedeklerle aşmanın mümkün ve doğru olmadığı görülebilmektedir. Daha fazla gecikilmesi sürece müdahale edilmemesi halinde gidiş, partiyi sağlıklı bir biçimde kongreye götürecek bir mekanizmanın da ortada kalmayacağı biçimindedir.

4- Varolan durumu örgüte açıklayarak parti içinde tartışmaya açmak, tek başına çözüm değildir. Farklı politik yaklaşımlar açık ve net ortaya konulmalı, örgütün ve üyelerin elinde bu sorunu nasıl çözeceklerinin mekanizması somut olmalıdır. Yani örgüt tartışılan konuda sadece görüş ve düşüncelerini "açıklama" hakkına değil, aynı zamanda bu tartışmayı sonuçlandırmada "karar verme" hakkına sahip olmalıdır. O zaman gerçek anlamda sorunun çözümünde taraf olabilir ve tartışma somut bir sonuca doğru gelişebilir. Kısacası, tartışmanın nasıl sonuçlanacağı ve sorunun nasıl çözüleceği belli olmalıdır. Bu da Kongre'dir.

Sizin aldığınız "partinin izleyeceği politikanın örgütte tartışılarak oluşturulması... İlçe temsilcilerinin katılacağı daha geniş toplantıda görüşlerin belirlenmesi" doğrultusundaki karar bize doğru gelmiyor. Birincisi, örgütte tartışarak politika oluşturmak, eğer bir tartışma zemini hazırlanmazsa pratik olarak mümkün değildir. Önce varolan farklı yaklaşımlar ortaya konulmalı ki parti içinde somut bir tartışma yapılabilsin. Bu nedenle sadece enformasyon verip tartışma açmak yararlı olmaz. Bu durumda dağınık ve kaçınılmaz olarak sistemsiz bir biçimde belirtilecek görüşlerin nasıl raporlanacağı, düzenleneceği ve sonuçlandırılacağı içinden çıkılmaz bir biçim alabilir. Ya da bugün varolan ve zaten bilinen farklı yaklaşımların tekrar edilmesi sonucunu

verir. Bu da zaman kaybıdır. Bu nedenle örgüt içindeki tartışmaya, farklı yaklaşımlardan oluşan somut bir platform konularak başlanması sonuç alıcı bir tartışma için zorunludur. İkincisi, gerçekçi ve açık olursak bugünkü durumumuzla "örgüte danışarak ve önerilerini alarak p politika oluşturma" aşamasını çoktan geride bıraktığımızı görebiliriz. Artık ortaya çıkmış farklı politik yaklaşımlar söz konusudur. Ne yapmalıyız sorusuna yanıt aramıyoruz. Bu soruya verilmiş farklı yanıtlar vardır ve bunlar biliniyor. Bu durumda örgütten görüş isteyecek politika oluşturmaya çalışmak, başımızı kuma gömmek olur. Şimdi yapılması gereken bu farklı yaklaşımları tartışmak ve bir sonuca bağlamaktır. Partinin hangi politikayı izleyeceğini belirlemektir. Farklı politik yaklaşımların olması çok vahim bir durum değildir. Bundan sonraki part yaşamımızda böyle durumlarla kaçınılmaz olarak çok karşılaşacağız. Bun alışmalıyız. Önemli olan böylesi durumlarda açık ve demokratik bir tartışma sonucunda izleyeceğimiz politikayı belirleyerek partinin, bu politika doğrultusunda hareket birliğini sağlamayı öğrenmemizdir. Vahim olan bundan kaçınmaya ve üstünü örtmeye çalışmaktır.

Şimdiden parti içinde konferans ve kongre zorlamaları varsa bu, tartışma sürecinde daha da gelişecek demektir. Yarın bu zorlama karşısında "boyun eğmek" zorunda kalınırsa, sağlıklı bir tartışma süreci -nin hazırlanması olanağı da yitirilmiş olacaktır. Çünkü parti yönetiminin otoritesi bu anlamda da ciddi bir darbe yemiş olacaktır.

5- PB'nun genişletilmesiyle, partinin içinde bulunduğu durumda geçici de olsa bir iyileştirme sağlanması bize çok güç gözüküyor. Sizin söylediğiniz gibi, 10 kişilik operatif ve sıkı çalışan bir yönetim ile belli bir iyileşmenin sağlanması ancak bu ekibin, ne yapılacağı ve izlenecek politika konusunda açık düşüncelere sahip olduğu, bu konuda kendi içinde kararlı ve aktif bir tutum alabildiği durumda gerçekleşebilir. Bugünkü ortamda ise bunun sağlanması olanaklı değildir. İzlenecek politikada netlik sağlanamadığı durumda bu tür örgütsel düzenlemelerle sonuç almak mümkün değildir. Çünkü sorun örgütsel değil, politiktir. Bu durum ayrıca yönetici görevler üslenen kadroları da yıpratıp öğütüyor. Çünkü bu kadrolar politik yaklaşımlardaki farklılıklar nedeniyle tartışmalar içinde boğulup kalıyorlar. Sonuçta hem belli yönetim kademeleri, hem de burada görev yapan kadrolar yıpranıyor. Bunlara ek olarak Birlik Kongresi'nin, zaten aldığı kararların uygulanmamasıyla zayıflatılan iradesinin, sonuç vermeyecek örgütsel düzenlemelerle de yıpranması iyi olmayacaktır. Geride çok az yaslanacağımız parti içi meşru zemin ve otoritesinin kalması doğru değildir. Operatif çalışma konusundaki zorlukları, Kongre'ye kadarki süreç için-

de MK Sekreteryasını çalışır hale getirerek aşmaya çalışmak daha uygun olur. Burada somut işler çerçevesinde belli kadrolar görevlendirilebilir.

D eğerli y oldaşlar,

Kongre'nin hazırlanış biçimi konusunda ilk yaklaşımlarımızı da öneriler olarak iletmek istiyoruz.

1- Kongre'nin mümkün olduğu kadar bir parti-içi "hesaplaşma" olmaktan çıkarılması gerekiyor. Kongre kararının gecikmesi böyle bir hesaplaşma için birikimi arttıracaktır. Kısır bir hesaplaşmadan kaçırarak, parti içi tartışmanın farklı politik yaklaşımlar üzerinde somut bir tartışma olarak örgütlenmesiyle bağlıdır. Buna ek olarak Kongre, partinin dışa yönelik politik faaliyetinde somut bir hedefe bağlanmalıdır. Kongre böyle bir politik amaca bağlı olarak örgütlenebilirse tartışmaların içe dönme sakıncası da en aza indirilebilir. Bu nedenle Kongre, TBKP'nin devamı niteliğinde ve salt onun kendi içindeki bir tartışmayı sonuçlandırmak amacıyla sınırlı kalmamalıdır. Bu açıdan Kongre'nin, "Komünist Partisi Kurucular Hareketinin" örgütlenmesi amacına yönelmesi doğru olur. Bu kongre sürecinin açık toplantılar biçiminde örgütlenmesini olanaklı kıldığı gibi partinin, kamuoyunda saydamlaşması amacı açısından da yeni bir deney olur. Kongre süreci sonunda hem işlenecek politika yürütülen tartışmalarla belirlenmiş olmalı, hem de Türkiye çapında il ve ilçelerde parti kurucular kurulları ortaya çıkmış olmalıdır. Böylece parti içi tartışmayı dışa yönelik politik faaliyetle birleştirme olanağı ortaya çıkabilir düşüncesindeyiz. Bizim bu düşüncemiz tartışmak için bir öneridir. Ama Kongre sürecini dışa yönelik politik faaliyetle birleştirme ihtiyacı açıktır. Ayrıca Kongre'den sonra TBKP'nin bugünkü gibi yarı legal konumda varlığını sürdürmeye devam etmesi doğru olmaz. Kongre sürecine Birlik Kongresi'nin kararı doğrultusunda eski TİP ve TKP üyelerinin katılımını sağlamak için özel bir çalışmanın yürütülmesi yararlı olur.

2- Kongre'nin sağlıklı bir biçimde hazırlanması önem taşıyor. Sağlıklı bir Kongre ortamının hazırlanması, sadece pratik-teknik sorunların başarıyla çözülmesine bağlı değildir. Kongreyi hazırlayacak organın durumu, onun parti içindeki otoritesi ve saygınlığı da güven verici ve sağlıklı bir atmosferin yaratılmasıyla doğrudan ilgilidir. Parti içindeki durumu dikkate alırsak, ancak Sargın ve Kutlu yoldaşların bu hazırlık süreci içinde doğrudan ve aktif bir sorumluluk yüklenmesi durumunda bu başarılabılır. Bu nedenle güven verici bir kongre hazırlık süreci için Sargın ve Kutlu yoldaşların işin başında olmaları bizce zorunluluktur. (Elbette bu, onların tahliyelerini bek

levelim anlamına gelmiyor.)

3- Kongre'ye giderken tartışma sürecinin başında, farklı politik yaklaşımlar açık olarak ortaya konulmalıdır. Ayrıca bütün parti üyeleri gibi yöneticiler de, tartışmaya kendi görüşleriyle aktif olarak katılmalıdır.

Değerli yoldaşlar,

Parti içindeki durum açısından çok kritik bir noktada bulunduğumuza inanıyoruz. Soğukkanlı, ama aynı zamanda sorunun çözüm yollarını açacak köklü bir karar alma sorumluluğu ile karşı karşıyayız. Üstelik bu kararı daha fazla zaman yitirmeden almak zorunda olduğumuzu düşünüyoruz. Geçici çözümler ve yarım adımlar, bunalımın daha da derinleşmesi sonucunu verecek ve sorun sağlıklı bir Kongre süreciyle de aşılamayacak boyutlara varacaktır. Bugün önümüzdeki tek alternatif, açık bir tartışma sonucunda izlenecek politika etrafında partinin olabildiğince geniş bir çoğunluğunu birleştirebilmek ve bu güçle sorunu aşmaya çalışmaktır. Bu nedenle parti içindeki son durumla ilgili bilgiler ve bizim bu görüşmelerimizin Sargın ve Kutlu yoldaşlara da iletilmesi yararlı olur. PB'nun, onların önerilerini de alarak kısa sürede bir karar varması zorunludur. Bu karar daha sonra genişletilmiş MK toplantısında ele alınmalıdır.

Değerli yoldaşlar,

Ankara'daki Kurucular Kurulu Hazırlık Komisyonu toplantılarıyla ilgili düşüncelerimizi de aktarmak istiyoruz.

Bu konudaki en büyük zayıflığımızı, bu insanlara tek tek ve yüz yüze görüşlerimizi ve politikamızı anlatmamak oluşturuyor, düşüncesindeyiz. Yani ikili politik ilişkiler kurmak ve diyaloglar geliştirmekte akılalmaz bir yetersizlik ve isteksizlik görülüyor. Birlik için gerekli koşulların hazırlanmasında bu ilişkiler, olmazsa olmaz bir zorunluluktur. Herkesin biraraya geldiği toplantılardaki tartışmalarla birliğin sağlandığı görülmüş şey değildir. Karşılıklı güven ve birbirini anlayacak bir diyalog böyle toplantılarda gerçekleşemez. ~~Ka~~ ~~xxxxxxx~~ Hele Aziz Nesin'in, Gencay Gürsoy'un ve TSİP'in varolduğu bir ortamda bunu başarmak olanaklı değildir. Bu toplantılar yapıcı ve olumlu bir platformda gelişmesi için ön hazırlık gereklidir. Bu da ancak bizim kendimizi anlatabildiğimiz yoğun ikili politik ilişkilerin geliştirilmesiyle sağlanabilir. Eğer Ankara'daki yoldaşlar bu konuda sorumluluk almakta isteksiz ise sizlerin, bütün işleri bir yana bırakarak bu ilişkileri doğrudan üstlenmeniz ve yürütmeniz daha doğru olur. 10 Mart toplantısından önce, yeni çağrılanlar da dahil, yoğun bir ikili görüşmeler dizisinin örgütlenmesi zorunludur.

Toplantılarda hiç kimse bize, güven verme konusunda "soru" yöneltilme, "garanti" isteme hakkını kendisinde görmemelidir. Böyle bir durumda, savunma konumlarında kalmamalıyız. TBKP amacını, politikasını ve ne yapmak istediğini kamuoyunda açık olarak ortaya koyuyor. Bizim gizli, saklı amaçlarımız yok. Eğer dürüstlük üzerine konuşulacaksa, önce kamuoyunda söylediklerimizi çarpıtmamak (örneğin, "zaten onlar tek başına partilerini kurdular" gibi) asgari bir dürüstlüğü beklemek bizim hakkımız. Dürüstlüğümüzü sorgulayanlar, söylediklerimizle yaptıklarımız arasında bir çelişki varsa bunu kanıtlarıyla ortaya koymaya davet edilmelidir.

Biz programımızı ve parti adını kimseye dayatmıyoruz. Dayatmalarla birlik olmaz. Çünkü dayatmalarla, birilerini dizleri üstüne çökerterek anlayış birliği sağlanamaz. Bu nedenle biz "güce dayanarak" sonuç alma politikasını baştan reddediyoruz. Bu bizim yeni politik anlayışımızın da bir sonucu. Bu toplantılar aynı amaçta birleşen insanların, bu amacı birlikte gerçekleştirmenin olanaklı olup olmadığını araştırdığı, ortaklaşa bir anlayış birliğine varmaya çalıştığı toplantılardır. Bu nedenle önce, aynı amaçta birleşip birleşmediğimiz belli olmalıdır. Bu amaç, yasal, yarınsal, çağdaş bir komünist (marksist) partisini olanaklı en geniş çevrelerle birlikte kurmaktır. Eğer bu amaçta birleşiliyorsa o zaman program, tüzük, parti adı, vb. konularda anlayış birliğine varmak için ortak bir arayış çabası içine girmek gerekiyor. Bu arayış çabasına herkes, esit haklarla, kendi düşünce ve önerileriyle katılacaktır. Sonuçta anlayış birliğine varıp varamayacağımızı birlikte, bu arayış ve tartışma süreci sonunda göreceğiz. Bu nedenle herkes dayatmaları, önkoşulları bir kenara bırakmak zorundadır. TSİP'in istediği önkoşullar, bunlar ne kadar önemsiz olursa olsun, anlayış olarak reddedilmelidir. Aynı nedenle kimse bizden programımızı, görüşlerimizi terk ederek masaya oturmamızı istememelidir. Biz kimseden böyle birşey istemiyoruz. Ama tartışma süreci içinde ortak bir mutabakata varabileceğimizi düşünüyoruz. Mutabakat güç ileş bir tarafta olanların parmak çoğunluğu ile sağlanamaz. Bu nedenle bizden korkmaları için bir neden yoktur. Biz kazanmayı amaçladığımız bir "oylama" peşinde değiliz, bir mutabakat, bir anlayış birliği peşindeyiz.

Sargın ve Kutlu'nun kurucu olmamasını istemek ciddiye alınamaz. Kurulacak partinin üyesi olmayacağını bugünden deklere etmiş A. Nesin'den başka böyle bir öneriyi dile getiren var mı bilmiyoruz? Bu sadece kendini bilmezlik değil, ben TBKP ile birlikte olmayacağım demenin en ~~xi~~ iğrenç biçimi. Bunu açıklayanlarla aynı masada oturup diğer sorunları tartışmayı sürdürmenin bir anlamı yoktur. Kim olursa olsun!

TBKP ile olmayacağını ortaya koyan, üstelik aklınca onu böyle yöntemlerle böleceğini zannedenlerle zaten birlik fiilan olmaz. Bu tutum ayrıca sadece kabul edilmeyecek bir önkosul dayatmak değildir. Daha başlangıçta reddedilmesi gereken bir anlayıştır. Kurulacak partide kimlerin olacağını, kimlerin kurucu olacağını tek başına "seçme hakkı" kimseye tanınmayacak. Bu imtiyaz hiçbir kimseye verilmeyecek. Bazılarının bunu şimdiden bilmeleri iyi olur!

Parti adı konusunda düşüncemiz şöyle: KP adıyla parti kurulması yasak altında tutulduğu müddetçe biz komünist adıyla (TBKP değil) part kurulmasında ısrarlı olacağımızı belirtmeliyiz. Eğer diğerleriyle bu konuda anlaşıyor da bu hakkın kazanıldığı durumda partinin adının ne olacağını tartışıyorsak, o zaman soruna daha esnek yaklaşabiliriz. Politik ve programatik konularda bir mutabakat sağlandığı durumda birliği gerçekleştirmek için partinin adında komünist sözcüğünün bulunması konusunda ısrar etmeyebiliriz. Eğer bugün, anti-komünist yasağı kırma konusunda diğerleriyle anlaşıyorsak, parti ismi konusundaki tartışmayı program ve politika üzerindeki görüşmelerden sonra ele almayı önerebiliriz. Buna kurucular arasında "oylama" yaparak değil, diğer konularda olduğu gibi, yine mutabakat yöntemiyle çözüm bulmaktan yana olduğumuzu söyleyebiliriz. Hatta diğer konularda bir anlayış birliği sağlandığı durumda, bu sorunu birlikte kolayca asabileceğimize inan-dığımızı belirtebiliriz. Komünist adıyla parti kurma hakkının kazanıldığı durumda bizim, o koşullar altında kurulacak partinin isminde mutlaka komünist sözcüğü bulunmalıdır diye bir koşul öne sürmediğimiz söyleyebiliriz.

Komisyonadaki tartışmaları politik-programatik konulara çekme konusunda aklımıza gelenler, buraya kadar yazdıklarımızın tekrarı. Yoğun ikili öngörüşmeler, çödas komünist (marksist) parti kurma amacında netlik sağlamaya çalışmak, programatik konularda ortak bir arayış-tartışma sürecine girme önerimizde ısrar etmek ve parti adı konusundaki sorunu daha sonraya ertelemek. Ayrıca onlara, karşılıklı güvenin birlikte somut adımlar atmakla güçlenebileceğini, masa başı tartışmalarıyla ve verilecek sözlerle bunun sağlanamayacağını anlatmalıyız. Güven ancak söylediklerimizle yaptıklarımız arasındaki birlik, hepimiz tarafından açık ve gözle görülür bir nitelik kazanırsa pekişebilir.

Değerli yoldaşlar,

Parti içindeki son gelişmelerle ilgili olarak Sargın ve Kutlu yoldaşların bilgilendirilmesini tekrar vurgulamak istiyoruz. Ankara'dan gelen yoldaşlar, onların son gelişmelerle ilgili olarak (örneğin Kurucular Komisyonunun toplantısı ve Ankara'daki istifalar gibi) herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını söylüyorlar.

Bizleri hasretle kucaklarız. Sevgiler...

ERDAL TALU, AHMET KAKA

"AĞIĞA ÇIKAN" ÖRGÜTLERE

İçerik

Sevgili Arkadaşlar,

Açık komünist kimliğinizle her tür eziyeti, tutuklanmayı ve hatta işkenceleri göze alarak ortaya çıkışınızla TEKEP'nin yasallığı, yasal komünist partisinin kuruculuğu hareketi ve hepsinin üstünde çağdaş bir demokrasi için verilen mücadelelere yeni bir ivme kattınız. Bu nedenle sizleri kutluyoruz.

Bu çıkışınız henüz demokrasiye geçememiş olan ülkemizde, demokrasinin ancak militan bir ruhla elde edilebileceğini gösteren bir gözüpçelik örneği olmanın yanısıra, katilimci demokrasinin lafta değil politik yaşama bizzat katılarak elde edilebileceğini gösterdi. Üstelik, komünizmin, sosyalizmin öldüğü savlarının yagınlaştığı günümüz koşullarında bu çıkış yüreklendirici olduğu kadar ilgi odağı yarattı ve sempati doğurdu. Başka yerledekenden farklı olarak ülkemizde komünist partisinin demokrasi için işlevselliğini birkez daha kanıtladı.

Bunların yanısıra, egemen güçleri ve hükümeti demokrasi, insan hakları ve özgürlükler konusunda tavır belirlemeye zorladınız. Apaçık ortaya çıktı ki Türkiye'nin demokrasiye dönmeyi istemeyen, 12 Eylülcü rejimin sürgit devamından yana olan gerici güç odakları ile tam karşıkasıya mücadele vermekteyiz. Bu çevreler komünist partisinin yasallığına karşı gittikçe zayıflasa da direnmelerini sürdürmektedirler. Bu karanlık odaklar düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün elde edilmesi ile güneş görmüş yarasalar gibi darmadağın olacaklarını iyi bilmektedirler. Bu şer güçler dağıtılmadan ne işkencelerin, hukuk tanımazlığın, insan hakları ihlallerinin sonu gelir ne de demokrasiye geçilebilir.

Hükümetin, TEKEP'nin açık parti kimliğini kazanması ile birlikte manevra alanı da kalmamıştır. Ya kendi içine kadar uzanan karanlık odakların direktifleri dışında gerçek bir hükümet gibi hareket edecek, demokrasi için bazı adımlar atacak yada demokrasicilik oyunundan vazgeçecek antidemokraside karar kılacaklardır. Orta yer kalmamıştır ve biz de demokrasi vaadleri ile halkımızı ve dünya demokratik kamuoyunu oyalamalarına izin vermiyeceğiz.

Çıkışınız demokrasi için herkesle diyalog ve işbirliğine hazır ama antidemokrasi ile kesin uzlaşmaz bir tutum içinde olduğunuzu bir kez daha kanıtlamıştır. Umarız ki bu çıkışınız önyargılı kimi dostlarınızın düşüncelerine yeni bir fırsat oluşturur, demokrasinin laflarla kazanılamayacağı gerçeği görülür.

Kararlı mücadele çizginiz kararlılıkla sürecektir.

Bu nedenlerle, bu çıkışa katılan, tutuklanmış, serbest bırakılmış, halen ağır koşullar altında polis gözetiminde olan yoldaşlarımızı sevgiyle kucaklarız.

Nihat Sargın- Haydar Kutlu

25 Ocak 1990

Yoldaşlar!

28.1.1990

Partimiz, TBKP ülkemizde katılımcı - radikal demokrasinin yerleşmesi için açık yasal parti gibi çalışma kararı aldı.

Ülkemizde yasak duvarlarının yıkılması, özgürlüklerin kazanılması için 141-142 nin kaldırılması için, sürece fiili müdahale ediyor. Fabrikalarda, Mahallelerde ilçe ve illerde, Kürtler arasında açık Komünist Kimliklerimizle yer alıyoruz.

Merkez yöneticilerimizin ardından, İstanbul il, Kocaeli, Bursa, Adapazarı, Zonguldak, İzmir, Eskişehir ve Ankara il yöneticilerimiz ve Küçük Çekmece ilçesi de açık faaliyete geçtiklerini basın toplantıları ile açıkladılar.

Devlet içindeki kimi güç odakları bu süreci kontrol altına almak için kimi tutuklamalara yöneldiler.

Ama bizlerin özgür yasal çalışma kararlılığımızı önleyemezler.

Sizlerin çıkışıda bunun göstergesidir. Komünistlerin yasal çalışma istemi, Kamuoyunun gözünde meşrulaşmıştır.

TBKP, Ülkemizin sorunlarının çözümüne kendi katkısını yapmak istiyor.

Yine TBKP, bizler, geniş Türk ve Kürt Marksist çevrelerin katılımı ile oluşacak Yasal Yığinsal Demokratik Çağdaş KP'nin, Ülke politik yaşamına katılımı ile halkımızın sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak istiyor.

TBKP örgütleri, böylesi geniş yenilenmeci partinin tabandan demokratik bir biçimde oluşmasına, ilçeler düzeyinde açık faaliyetle katılıyorlar.

Sizler, Bakırköy ilçesi TBKP'lileri, de bu çerçevede, kendi ilçenizde, bundan sonra açık faaliyete geçmiş bulunuyorsunuz. Sizlerin bu kararını TBKP Merkez yönetimi olarak kutluyoruz.

Şimdi, TİP ve TKP dönemindeki potansiyellerimizi, daha açık faaliyetle toplayabiliriz.

Şimdi, ilçe düzeyinde geniş sol çevrelerle birlik görüşmelerini daha açık yürütebilirsiniz.

Şimdi, ilçe kamuoyu gözünde somut yerel politikalar ile Komünistlerin haliliğine, kamuoyu gözünde meşruluğunu, demokratikleşme ve özgürlükler konusunda mücadele kararlılığını, açık politik faaliyetiniz ile kanıtlıyabilirsiniz.

Başarılar Diliyoruz
TBKP Merkez Yönetimi adına
Yusuf Kıtık

Hazırlayan: Huseyin Gökür

-Toplantılara katılan
arkadaşlarımız-

141-142 VE TÜM YASAKLARA KARŞI ÖZGÜRLÜK KAMPANYASI

Kasım ayında Emek ve Gelenek dergileri "141-142 ve tüm yasakların kaldırılması" için sosyalistlerin ne yapacağını konuşmak üzere dergilere çağrı yaptılar.

Bu toplantıya Adımlar ismi ile katıldık. Bir kaç toplantıdan sonra yeterli çoğunluk sağlandı. Toplantıya şu dergiler katıldılar. Adımlar, işçiler ve Politika, T.Kurtuluş, Kıvılcım, Sorun, Devrimci Mücadele, Görüş, Sosyalist Birlik, Yeni Öncü, 10 Eylül, Gelenek, Deng, Emek, işçi sözü, İktidar Yolu, Çağdaş yol, Medya, Güneşi, Vatan Güneşi, Yeni demokrasi. Toplantıya katılan dergilerden bir çoğu gerekçeler göstererek ayrıldılar. Y. Demokrasi; Sosyalist parti, Troçkistler, TBKP'nin olduğu platformlara katılmayız dedi ve çekildi. "10 Eylül" ikinci toplantıdan sonra gözlemci olamayacaklarını, Çağdaş Yol ise hiç bir gerekçe getirmeden çekildi.

Yasaklar karşı nasıl bir kampanya başlatılmalı, içeriği ve örgütlenmesi nasıl olmalı konusunu tartışmaya başladık. Tartışmada iki görüş ortaya çıktı. Birinci görüş, Emek dergisinin ileri sürdüğü ve T.Kurtuluş, Gelenek, İktidar Yolu, Sorun, Kıvılcım tarafından desteklenen görüştü. Şunları ileri sürüyorlardı. 141-142 meselesi sosyalistlerin meselesi değildir. Burjuvazi bunu gündeme getirerek uslu ve uslu olmayan komünistler ayrımı yapıp, uslu olmayanların üstüne baskı ve terörle gidecektir. Bu nedenle biz burjuvazinin gündeminin arkasından gidemeyiz. Ayrıca 163 sosyalistleri ilgilendirmiyor. Bundan dolayı, kampanya 12 eylül sonuçlarına ve 82 Anayasasına karşı olmalıdır ve tartışma bu tarzda yürütülmeli dediler. İkinci görüş ise Adımlar'ın da içinde olduğu Yeni Öncü, Görüş, Sosyalist Birlik, Deng, işçi Sözü'nün görüşü. Şöyle deniliyordu: Kampanya somut bir işi hedeflemeli ve sonuç alıcı olmalı. Ülkenin gündeminde 141-142 ve yasaklar var. Elbette biz kendimizi 141-142 ile sınırlamamalıyız. Kamuyu tüm yasaklara yönelik olmalı. Bu kampanya sonuçta 12 Eylül sonuçlarına 82 Anayasa'sına yönelecektir.

Her politik kesimin rejime karşı mücadele ve rejime alternatif konusunda farklı görüşleri var. O nedenle baştan rejim hedef alınırsa birlikte iş yapmanın ortamı yaratılamaz. Çünkü, sonuçta politik stratejilerimizin tartışması noktasına geleceğiz denildi.

Uzun tartışmalardan sonra, Emek dergisinin dışında bütün dergiler ikinci görüşte mutabakat sağladılar. İçerik üzerinde anlaşmanın sağlanmasından sonra nasıl örgütlenmeli tartışması başladı, burada da iki yaklaşım ortaya çıktı. Birincisi, Emek dergisinin önerisiyle, ilk tartışmadaki ~~mutabakat~~ dergilerin desteklediği görüş şöyle dediler;

Örgütlenmenin öncüsü; yöneticisi, yönlendiricisi dergiler olmalı. O nedenle, bu kampanya sosyalistlerin ne düşündüğünü açıklayan sosyalistlerin kampanyası olmalı. genişliği ise sosyalistlerin görüşlerini destekleyenlerin katıldığı biçimde olmalı ~~devrimci~~. Bu kampanya kitleleri

sokağa dökmeli, grevler, direnişler olmalı, korsan gösteriler, yürüyüşler yapmalı. İkinci görüş, Adımlar, Yeni Önce, İşçi sözü. İşçiler ve politika, Sosyalist birlik, Görüş'ün öne sürdüğü önerilerdi. Kampanyanın örgütlenmesini biz burada tümüyle belirleyerek çerçevesini çizmeyelim. Çünkü bu sonuçta bu dergi çevreleriyle sınırlı olacaktır. O nedenle, sosyalistlerin bir eylemi olarak düşünmemek, sendikalar, odalar, aydınlar, basın Kuruçeşme toplantısı düzenleyicileri ve çağrılanları içine alan genişlikte olmalı, biz dergiler çağrışı yapalım, içeriğini ve örgütlenmesini çağrıya yanıt veren herkesle tartışalım. Şu olabilir, biz 14 dergi ortak bir görüş oluşturarak bunu ileri sürebiliriz denildi. İkinci öneriler çerçevesinde bir çağrı mektubu hazırlandı. Mektubun içeriği tartışmalarda ortaya çıkan tüm görüşlerin anlaşabileceği bir içerikte ve kampanyanın amacına da uygun hale getirilmeye çalışıldı. Mektubu hazırlamak için Adımlar, Yeni Öncü, İşçi Sözü, Emek dergilerinden bir komite oluşturuldu. Emek dergisi daha önceki görüşlerini mektubun hazırlanmasında da ısrarla getirdi. Hazırlanan taslak 14 Derginin toplantısında tartışılarak son şekli verildi. Çağrı mektubu gönderilmek üzere son hazırlıklar yapılıyordu. Emek, imzasını geri çektiğini açıkladı. Gereksesi mektubun genel amaçlardan uzak olduğu, burjuvazinin kuyruğuna takıldığı biçimdeydi. Diğer dergilerin tümü Emek'in tutumuna şaşırdılar. Son aşamaya gelinmiş durumda, bu pişmiş aşı su katmaktı.

Mektup'un sendikalar, odalar, sanatçı kuruluşları, BTDK düzenlenme kurulu aracılığıyla BTDK toplantılarına çağrılanlar 1402'likler, Kadın ve gençlik platformları ve dernekleri, Baro, Halkevleri ulaştırılması kararlaştırıldı. Burada şu ilkeden hareket edildi. Toplantıya Kurumlar, kişiler çağrılacaktı. Buradan gelen temsilcilerle kampanyanın içeriği ve örgütlenmesi tartışılacak. Herşey bu toplantıda belirnecekti. Ancak, biz 14 dergi buraya ön hazırlık yaparak, ortak görüşlerle gitmeyi düşündük ve kampanyanın içeriği ve örgütlenmesi konusunda görüşler oluşturmaya çalıştık.

Kampanyanın örgütlenmesi konusunda mutabakat sağlandı; Çağrı mektubundaki politik amaç ve talepler kalkış noktamız olmalı. Bu noktayı genişleterek daha ayrıntılı bir içerik çıkabilir. Emek dergisi, toplantılara gözlemci olarak katılmaya karar verdi. Ancak çağrı mektubundan çektiği imzasını yeniden koymayacağını açıkladı. Kıvılcım dergisinde ayrıntılı açıklama yapmadan imzasını çekti ve toplantılara katılmadı.

Kampanyanın örgütlenmesi için toplantıya katılanlardan bir Kampanya Yürütme komisyonu oluşturulması bu komisyon 40-45 kişiden oluşmalı ve kampanyanın politik doğrultusunu ve içeriğini belirlenmeli. Bu komisyon değişik sosyal kesimlerden; Sendikalar, gençler, kadınları, mühendis ve mimar odaları, Kürtler, oluşması önerilmeli. Bu komisyonlardan birer kişiden Kampanyayı Yürütecek ve Koordinasyon oluşan önerisinde bulunmasında anlaşıldı.

Toplantıya ön hazırlık olarak çağrı mektubuna yanıt verenlerle Bilsak'ta bir toplantı yapıldı. Bilgesu Erenus,

Av Serhat Bucak, BTDK adına Ertuğrul Kürkçü, Halkeyleri İstanbul koordinasyonu sekreteri, Şahika Yüksel, bir sendikacı (bunu biz çağıracaktık, arkadaşlar söz vermelerine karşın toplantıya katılmadılar). Basın toplantısı yapıldı katılanlar kampanya ile ilgili görüşlerini açıkladılar.

Çağrı mektubunu Adımlar özetleyerek yayınlamıştı, mektup'taki kürt pasajı nedeniyle gazete toplatıldı. Bunu protesto için, 13 dergi Ortak imza ile mektubu özel sayı olarak yayınladılar. Bu sayı, elden ve imzacı dergilerin ekşi olarak dağıtıldı. Ve DGM bu sayıya da toplattı.

20 Ocak'ta mülkiyeliler Birliğinde kampanyanın başlatılması ve içeriğinin biçiminin konuşulması için toplanıldı. İki oturum biçiminde toplantı düzenlendi. (ayrıntı Adımların 28. sayısında) Toplantının kampanyayı başlatacak bileşim için yeterli olmadığı nedeniyle toplantı 4. Şubat'ta ertelendi.

Kampanya'nın İstanbul'da yürütülmesi ve İzmir, Ankara da da dergi çevrelerinin benzer girişimlerde bulunmasının doğru olacağı bunu tüm dergilerin dikkate alması görüşünde birleşildi.

Kampanyanın gerçekten yasaklara karşı sonuç alıcı bir aktiviteye dönüşebilmesi için TBKP olarak soruna ciddi yaklaşmak gerekli. Bugüne kadarki çalışmalarda kampanya ya yeterince omuz verilmedi. Kampanya'ya katılan dergiler, TBKP eğer bütün olarak süreçte yer almazsa bu kampanya dar bir çıkıştan öteye gidemez. Sendikalar odalar ve aydınları içine alamaz diyorlar. Bizim aktif katılmamızda anlayamadıklarını belirtiyorlar.

Sonuç olarak, kampanya bir iki eylemle sınırlı değil. 1990 yılı boyunca yürüyecek bir çalışma olarak düşünülüyor. Bu anlamda TBKP olarak buna hazırlanmak, aktif yer almak gerekiyor.

3 ŞUBAT 1990

FIKRET TEMUR
ruelle du criblet 23,
CH 1700 FRIBOURG

SWITZERLAND

Fribourg 18 Eylul 1989

YENI YOL

Okur mektubları kosesine
" PARTİMİZ T.B.K.P. NASIL SEMPATİZAN KAYIPEDER "

Bizler eski T.K.P. liler yeni T.B.K.P. liler 1921 'lerden beri demokratik haklar parti yasallığı için mücadele vermekteyiz.Eskiden dersler çıkararak yeni mücadelemizde bu dersleri göz önünde tutmaktayız.

YOLDAŞLAR ! burada esas değineceğim ana büt bu son zamanlarda görüyorumki partimiz sempatizan kayibına ugramaktadır,bunun hangi subjektiflerden ileri geldiğini araştırırdım ve etüdlerim sonucunda su acı gerçekleri gördüm.Bu faktörleri sizlere yazarak sesleniyorum.buradaki hataları sizler bulduğunuz andrualarda aynı hatalara düşmeyiniz.Bölgemizde eskiden T.K.E.P. li olup sonradan T.B.K.P. li olan yoldaşlarımız ayırım sürjit etmekte, kendileri yoldaşlar arasında Hemserilik ayırımı yapmaktalar toplantı olacağı zamanlar sadece kendi hemşerilerine haber verip diğer yoldaşlara haber verme zahmetini göstermemektedirler.kendilerine sıcakkanlilikla yaklaşan dostluk kurmak isteyen aileli yoldaşlarımızın aileleri haklarında iyi niyet impoze etmemektedirler,o yoldaşlarımızın ailevi sorunlarını kendileri dedikodu etmekte çocuklarının olup olmamasına dahi karışarak sağda solda dedikodusunu yapmaktalar arkadaşlarımıza administratıf alanlarda yardımcı olmuyorlar ÖRNEK: BENİM BAŞIMDAN ~~XXX~~ geçti bir siyasi olaydan avukat tutmak istedim ve bölge sorumlusu 'nun yanına gittim bana tanıdığı bir avukatı tavsiye etmesini söyledim cevabi gayet açık seçik ve de net oldu "ben kendi avukatimin adını bile bilmiyorum dedi" Malörozman aradan günler geçti kendi hemşerisi olan bir arkadaşımızın işi çıktı onun için epey koşturdu amma benim için başından savdı.ikinci olay: aileli arkadaşlarımıza yan gözle bakılmaktadır hatta bir yoldaşımızın nanının kiçine saka yolu da olsa sapiak atılmıştır. amma arkadaşımızın eşi olgun bir kişiliği sayesinde olay duyulmamış vede büyümemiştir amma artık o bayan arkadaşımızı kayıp ettiler kırılan kalp birdaha tamir edilemez-kolay kolay. kendime neden diye sorduğumda çünkü dedim bayan arkadaşımızın beyi KÜRT kendisi ie TÜRK 'tür çevrede dostlar arasında ırk ayırımı yapılmaktadır horlanmışlardır bu bayan yoldaşımız açık sözlü olduğundan dobra dobur konuşabilen kişidir,böyle olunca bizim iki yüzlü yoldaşlarımız daha başka şeyler ummaya başlamışlardır. YOLDAŞLAR şimdi soruyorum sizlere eski TKEP'li,TKP'li,TBKP'li ne olursak olalım bumudur demokrasi anlayışımız,bumudur sosyal parti anlayışımız,bumudur -komünist anlayışımız, kuracağımız sosyalizm ve demokrasi bu çerçevede içerisinde olacak, bu iki yüzlü yoldaşlara karşı (yoldaş olmayı dahi hak etmediler)tek suçumu eski TKP'li oluşumuzdur,kendileri TKEP'li iken sonradan içimize girip bizlerin aramızda ajitasyon yaratmak ve bızleri birbirimize düşman mı etmektir.amaçları. bize içerden vurmaya kalkmaları dur diyemiyemiyiz,eşlerimizi yanımıza alıp alanlarda ve demokrasi mücadelesinde yürüyemiyemiyiz,TBKP üst düzey yönetici leri uyuyotmusunuz bu gibi ufak olaylar yarın başımıza büyük olay olacaklardır,o zaman halkımız bizden hesap sorduğunda nasıl cevap vereceğiz .

YOLDAŞLAR,ELİNİZE DİLİNİZE BELİNİZE Sahip olunBurjuva komunizm propagandasında bu nesneler yer almaktadır,böyle devam edilirse burjuvazide bunun pratikte reel olduğunu vurgulayacaklardır. bu anlayış ve fikirler ~~ge~~ değildir halka zor yaklaşılabilmemiz ve ve halka inemememiz,umut ederim Parti merkez komitemiz bu yazılarımı okur ve ~~gencinin~~ ~~gencinin~~ ~~gencinin~~ yapılması için harekete geçer,BU ciddi suçlamalarım hakkında benimle görüşmek isteyen yoldaşlara ve merkez komitesi yöneticilerine adresim açıktık yeni yol redaksiyonundan adresimi isteyebilirler.

YOLDAŞÇA SAYGILARIMI SUNARIM

SAYIN redaksiyon kurulu
yazımı kısaltmadan olduğu
gibi yayınlanmasını rica ediyorum

İSVİÇRE FRIBOURG

FİKRET TEMUR

Düsseldorf 24.9.1989

TBKP Merkez Komitesine

Almanca dil bilgisini geliştirmek amacı ile, tahminen bir yıllık Almanca dil eğitime katılmak istiyorum. Olanaklarımızın araştırılarak istemime yanıt verilmesini dilerim.

Faruk Nehir

Faruk Nehir

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI VAKFI

TBKP Batı Avrupa Yürütme Komitesi Sekreterliği'ne,

19.09.1989

Politik göçmen olarak Hollanda'da bulunurken 29 Nisan 1989 günü geridönüş yapan Partimiz üyelerinden Celal Güney, yeniden Hollanda'ya gelmiş bulunmaktadır.

Hollanda Bölge Komitemiz'in, geridönüşü öncesi süreçte Celal Güney'e ilişkin gelişmeleri kanallarından sürekli olarak iletmişti, kendisinin Parti politikaları ile gelişen ve kişisel kimi hesaplar içinde olduğunu, ancak, Merkez Komitemizin kararı ve kendisinin dönme isteğinde olması nedenleriyle, bu konuda her türlü çalışmayı yürüttüğü de bilgileriniz içindedir.

Daha sonra Ağstos başında bir vesileyle Komitemiz üyesi bir yoldaş, sözügeçen kişinin, yeniden Hollanda'ya geleceğini öğrendiğini, gelmemesi için gerekli önlemlerin alınmasını kanallarından MK ve PB'ya iletmiştir.

Ne var ki ilgili kişi, Türkiye'den, normal pasaport alarak yeniden Hollanda'ya gelmiş bulunmaktadır.

Bu durum, bütün politik göçmenleri olduğu kadar, Partimize ve bizimle dayanışma gösteren Hollanda demokrasi güçlerine ciddi zararlar vermiş bulunuyor.

Yukarıdaki nedenlerle olayı Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin değerlendirerek sonucu bize iletmesini, adı geçen kişinin Partimizle ilişkisinin ne olduğunun araştırılarak Komitemize bildirilmesini istiyoruz.

Yoldaş selamlarımızla.

Hollanda Bölge Komitesi
adına

Mehmet Ali Eğitmen

- 1)-¹⁰ Mart gürisini genişleyecek
- 2)- Ortak. mutabakat aranacak
Bu mutabakat açıkca
deklare edilecek
- 3)- Parti bu geniş yapıya
kendini tabi kılacak, bu
deklare edilecek
- 4)- Kongre. sürecide buna
tabi olacak
- 5)- ortak. kurucular. tefelîf
edilecek
- 6) isim meselesi en son
görüşülecek parti niteliği
açıklanacak
- 7)- Hapishane karışmasın.

8) TSİD'in kongre mescleri ver.
yapatsa parçaları.

onların kurtulunda. geniş
tabii olmakta,

9). Kurultu. önce son
kongremiz. olacak,

10). Yönetim seçimi yok,

11). 3 kişi - Umu (Cağatay)
genelg. gürsoy
Umu'nun yerine insan
gerek,

Değerli Yoldaş

Partililik yaşamın boyunca her partiyi seracedim, zor bir insan olmamaya çalıştım, her ilkel hareket ettim. Gari dönüşüm ^{ve dönüşüm} dahil hiç aranmadım. Şimdi ise buraya geldim, beklemeye girdim ararlar diye ama yanılmıyım.

9 Aralık yapılan toplantıda, beni ameliyat masasına yakıp etkilemedik yapımı bırakmamılar sonuğa suçluym ve partiyi alamaz diye ek- kam keris deframılar. Benim olmadığım bir top- lantıda bana ehepten, hangi hakla; Yavuz Ünal'ı ve Samet Ulucay'ı telefonda aradım durumu öğrenip test etmek için, bana insan ilişkisi dersini vermeye kalktılar (Yavuz hürsöz en sahibini beşdener gibi.)

Bütün bunları sunun için yazıyorum ora- da konuşukların bir, bir taktımaya harım ama onlarla değil, 16 Aralıkta yapacağınız toplantıda.

Benim hiç kimseye ~~hiç kimseye~~ hesabım yok. 16 Aralıkta yapılacak deremiyecem toplantıda katılmak istiyorum.

Saygılarımla
Ünal

Bir gazetecinin
yaptığı görüşmenin notları

Sovyetler "Eylül 1989 MK plenumu SBKP'nin ulusal politik platformu üzerine hazırlandı. Bu plenumun hazırlık çalışmalarına her düzeyde katılındı. Bu platformda yedi temel doğrultu vardı.

- Federasyon sorunu: SB. nasıl olacak? Buna cevap veriyor. 30.Aralık 1922 de SSCB kuruldu. Şimdi yeni bir birlik anlaşması gerekiyor. Bu sıralarda parlamento ve kongre bu sorun üzerine görüşüyor.
- Cumhuriyetler sorunu: Bugüne kadar ulusal politikada çarpıtmalar vardı. Bu sonuç sadece Karabağ bölgesini etkilemedi, bütün bölgeleri etkiledi. Bu konuda biz Lenin'in yaklaşımını getirmek istiyoruz.
- Vatandaşlık sorunu: Bir cumhuriyetin vatandaşı, aynı zamanda SSCB'nin vatandaşıdır. Hiçbir sınırlama olmamalı.
- Dil sorunu: Her Cumhuriyetin bir devlet dili olacak. Aynı zamanda bu, başka halkların dilinin gelişmesine zarar vermeyecek.
- Ulusal kültür: Hiçbir sınırlama olmamalı.
- Bütün halklar yaşadığı yere bakmadan eşit gelişmeli. Her vatandaş ülkenin neresinde olursa olsun, kendini evinde hissetmeli.
- Uluslar arasındaki ilişkiler üzerine teorik çalışmalar.

Platformun temel doğrultuları özet olarak bunları ~~xxx~~ içeriyor. Bunların içeriği yine de tartışılmaya devam ediyor. Çeşitli yaklaşımlar var. Mutlaka uzlaşma yolları bulacağız. Medeni toplumun geliştirdiği bir kültürle yaşıyoruz.

Somut gelişmelere gelince:

15.Ocak.1990 da Karabağ'da, 20.Ocak.1990 da yüksek şura kararı ile Bakü'de sıkıyönetim ilan edildi.

Prensip olarak bütün sorunlar politik yollarla çözülmelidir. Ama her toplumun asıl değeri insanların korunmasıdır. Elbette insanlığın bu değerini korumak için, bu değeri yok etmek isteyenlere karşı başta hükümetler sorumludur. Bu sorumluluk yerine getirilmelidir.

Tarihi değil, son olayları ele alalım. Azerbeycan'da Aralık 1989'da otomatik silahlı guruplar Ermenilere saldırmaya başladı. Calalabat şehrinde bölge parti komitesini ve güvenlik komitesini tahrip ettiler. 28 aracı yaktılar .

Azarbeycan Halkcephesine bağlı bir Savunma Komitesi kuruldu. Bu Komite sorunlarını ancak zor yoluyla çözeceklerini açıkladılar. Aralık ayında bu Savunma Komitesine bağlı 100 birim kuruldu. Bu Birimlere binlerce kişi katıldı ve bunlar silahlandırıldı. 8 Aralık 1989'da Halkcephesinin radikal kanat yöneticilerinden biri ihtar Mamedof şunu açıkladı: " Şimdi şöyle bir gereksinim ortaya çıkmıştır. Halkı silahlandırmak ve Ermenileri Karabağ Bölgesinden sürmek."

Devlet organlarını demonte etmeye başladılar. 31 Aralık-2 Ocak tarihleri arasında 200 km Devlet Sınırını tahrip ettiler. En trajik olaylar 13 Ocak 1990 da başladı . Pratik olarak Ulusal Cephe içersindeki radikal kanat temsilcileri Şubat sonuna kadar Cumhuriyette hiçbir Ermeni kalmaması amacını önlerine koydular. 13 Ocak'ta bu patlama oldu. Bu kesimler Ermeni evlerine saldırdılar, insanları öldürdüler ve soygun ve yağma yapmaya başladılar. Gence Şehrinde ihtiyarlar evinden 12 Ermeni'yi çıkarıp öldürdüler. 13-18 Ocak'ta Baku Şehrinde 50 kişiden fazla insan öldürüldü. Bunların çoğu Ermeniydi. Bu olaylar olduğunda Baku'de sıkıyönetim ilan edilmemişti. Askeri Birlikler gitmemişti. 19 Ocak'ta Mamedof "Cumhuriyette bütün iktidar Savunma Komitesine verilmelidir" talebini getirdi.

Bu zorbalıklar devam edecekti. Bütün halkın ~~in~~ güvenliğini temin etmek için sıkıyönetim ilan edildi. 20 Ocak'ta Askeri birlikler Baku'ya gittiler. Zorunlu bir tetbirdi. Şimdi birçok insan bize şunu soruyor: Neden birlikler daha önce gönderilmedi. Neden bu teröristlere öldürme özgürlüğü tanıdınız.

Eğer Perestroyka'yı savunmak istiyorsak, demokrasi bu olaylara müsaade etmek demek değildir. Kimi durumlarda aşırı tetbirler almak zorunda kalınıyor.

20 Ocak öncesi Moskova'ya tedbir alınması üzerine binlerce telgraf geldi.

Dünya kamuoyundan, partiler ve devlet düzeyinden kendi halkının güvenliğini sağlamalıdır eğilimini aldık.

Bu olaylar sırasında yaklaşık 170 kişi öldü. Bunlardan 28'i askerlerdendir. Subay ve Er. ~~Şimdi durum normal~~

Şimdi durum normale dönüyor. 3000 in üzerinde silah toplatıldı. Bu güçlerin silah depoları ortaya çıkarıldı. Baku'de bir fabrikada kendi yapımı silahlar bulundu. Bazı depolarda askeri elbiseler de bulundu. Teröristler bu askeri elbiseleri giyerek eylemler yaptılar. Bunun amacı Sovyet Ordusuna karşı provokasyon yapmaktı."

Yoldaşın bu açıklamasından sonra benim kimi sorularım oldu.

Soru: Azarbaycan'daki Halk Cephesi ile SBKP'nin ilişkileri oldumu? Şimdi devam ediyormu?

Cevap: Son ana kadar bu Cephe ile bir politik dialog arandı, bunun için yoğun çaba gösterildi, bu Cepheye yaklaşımımız tek yanlı değil, bu Cephe kurulduğunda sağlam insanlar vardı. Ekstrimistler yoktu. Bunların talebi Azarbaycan'ın özerkliğini kurmaktı. Özellikle de Karabağ Bölgesi üzerineydi. Ermeniler bu bölge üzerine fazla talepte bulunmasın diyorlardı. 28 Kasım'da SBKYüksek Şurası "Azarbaycan Cumhuriyetinin Karabağ Bölgesinin egemenliği teyit ediliyor, sınırları değişemez" kararı aldı. Biz düşündük ki, bu andan itibaren Azarbaycandaki gelişmeler normale dönecek diye düşündük. Gerçekten de 8-10 gün normale döndü. Bu sırada radikal kesimler Halk Cephesi içerisinde tırmanmaya başladılar. Demokrat kanat bunların karşısında dayanamadı. Radikaller demokrat kesimi tehdit etmeye başladı. "bizimle olmayanlar bu halkın düşmanıdır" dediler.

Buna rağmen SBKP ile Ulusal Cephe arasında dialog gelişiyordu. Radikallerin tamamen Ulusal Cepheye etkin olmasıyla birlikte dialogda kesildi.

Soru: Sıkıyönetimin alınma kararı ve asker gönderilmesi süreci nasıl gelişti? Çünkü Gorbacov'un bu karara itiraz ettiği

söyleniyor.

Cevap: Sıkıyönetim SB Yüksek Şura Prezedyumu kararıdır. Bu kararı Gorbaçov Yoldaş'ta imzalamıştır. Polit Büro bu konu üzerine karar almadı. Çünkü bu devletin işidir. Kanunlara göre Prezedyum karar alma yetkisine sahiptir.

Soru: Diğer ülkelerin Azarbaycan'daki gelişmelere etkileme, yönlendirme gibi bir çabası olmuş mudur?

Cevap: Bu konuda resmi bir bilgi yok, bildiğiniz gibi İran Sınırı tahrib edildi. Bu sırada karşılıklı olarak onbinlerce insan gitti geldi. Bunlar arasında ne gibi insanlar vardı bilmiyoruz.

Soru: Azarbaycan Halk Cephe'sinin halk üzerinde etkisi nedir?

Cevap: Bu Cephenin etkisi çok büyüktür, bu gün bile öyledir. Ne parti ne devlet yönetimi halkı etkilemek için birşey yapamadılar.

Soru: Bu olaylardan sonra Cephe Yöneticilerinin durumu nedir?

Cevap: Bu olayları yönlendirenler tutuklandı. Cephenin Başkanı Abulfas Aliyev serbest, Cephe'deki demokrat yöneticiler de serbest.

Soru: SBKP, Azarbaycan Ulusal Cephesi ile ilişki sürdürüyor mu?

Cevap: İlişkimiz önceden de vardı, şimdi de var. İlişkiyi daha da geliştirmeyi düşünüyoruz, ve bu durumdan çıkış yolları arıyoruz. Normal insani metotlarla çözüm bulmalıyız. Cumhuriyeti biran evvel Sıkıyönetimden çıkarmak ve normal yaşamı kurmak gerekiyor.

Soru: Bu ulusun ayrılma talebi karşısında tutumunuz nasıl olacak?

Cevap : Tekrar etmek isterim ki, askerler ancak insanları korumak için gönderildi. Cumhuriyetin Sovyetler Birliğinden ayrılma talebine gelince, yakında bu konu üzerine Meclisten bir karar çıkacak. Bu karar, bir ulusun ayrılmasının mekanizmalarını belirleyecek. Elbette biz yeni bir anlaşma temelinde Sovyetler Birliği'nin bölünmemesini önereceğiz. Ama buna rağmen ayrılmak isteyenlere de başka metotlarla engel olunamaz.

"TBKP YÖNETİMİ'ne başvuru ve
Örgüte Açıklama

BASIN AÇIKLAMASININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

28 Ocak/10 Şubat 1990 tarihli Adımlar Gazetesinde "TBKP Yönetimi'nin Basın Açıklaması" ifadesiyle yayımlanan metni okuduktan sonra, kafamızda bazı soru işaretleri belirdi. Bu açıklamanın Azerbaycandaki gelişmelerle ilgili olarak gerçek durumu ne ölçüde yansıttığı konusundatereddütlerimiz oluştu. Bizce sözkonusu bildiri şu belli başlı noktalarda ciddi eksiklikler taşıyor.

1) Azerbaycan'daki olayların ulusal bağımsızlık sözleşmesine dayanan "ayrılma istemine" karşı merkezi Sovyet Hükümetinin "bastırma önlemlerinden " kaynaklanmadığı gerçeği bütün uluslararası basın ajanslarının ve Batılı hükümetlerin bile açıklıkla ifade ettikleri, hepimizin bilgisi dahilinde olan bir gerçek. Bu ülkede "kan dökülmesinin nedeni Sovyet Birliklerinin başlattığı operasyon "değil, başta Ermeni azınlığa yönelik ırkçı-sovenist saldırganlığın bir süredir tırmanan canilikleridir. Ermenistan Cumhuriyetinin her türlü mal tedariki yollarının kesilmesi, sürekli kundaklama ve sabotajlar, masum savunmasız çocuk ve yaşlı katliamına varan çete baskınları gâdererek yeni bir aşamaya yükseldi. Devletin silah depolarını basarak etkili silahlarla donanan bu çeteler Cumhuriyet içinde etkinliği gün be gün artan bir "katliam gücü" düzeyine yükseldiler. Devlet işletmelerini haraca kesen, yerli halk üzerinde bakkı sistemi kuran bu güçce müdahale istemleri büyük anayurdun bütün kesimlerinden olduğu gibi Azerbeycan içinden de daha güçlü biçimde yükselmeye başladı. Sovyet hükümeti, kendisinin de kabul ettiği bir gecikmeyle olaylara bu aşamada "askersel müdahalede" bulunma yolunu seçti. Anlaşılacağı gibi müdahelenin amacı, "Azerbeycan ulusunun özgür iradesiyle belirlediği bir ayrılma istemini asker gücüyle bastırmakla" kesinlikle ilişkili değildir. Müdahelenin ilk gününde askerlere silah kullanma yetkisi verilmemesi ve ancak askerler bir ölü ve birçok yaralı verdikten sonra silah kullanma izninin çıkması da açık bir göstergedir.

Bu açık gerçekler karşısında Batılı çevreler ve Türkiye'deki Hükümet çevreleri bile, gerçekçi ve sağduyulu bir tavır almaya çaba gösterirken, bir kardeş Komünist Parti'nin açıklamasında böyle bir hassasiyet ve özenin izlerine rastlanmaması kaygı vericidir.

2) Kuşku yok ki, Sovyet halkı ve partililer bu tür gelişmelere

nasıl müdahale etmek gerektiği konusunu hararetle tartışıyorlar. Ordunun böylesi olaylarda kullanılmasına karşı çıkanlar, yerel yöneticilerin en sert biçimde cezalandırılmasını talep edenler, çok geç kalındığı konusunda eleştiri getirenler ve daha birçok yaklaşım var. Ama: a) bu müdahaleyi kabaca iç işlere karışmak, zorbaca bir dış müdahale gibi gören, ya da b) bırakın Azerbaycan'da kan aksın, bize ne, diyen akli başında kimse yoktur.

Şunu sorumluluk duygusuyla düşünmek gerekiyor: Acaba şöyle bir soruya nasıl yanıt verirdik: "TBKP yönetimi olarak bizim yerimizde siz olsaydınız, ne yapardınız?"

3) Yönetim metninde "ulusların iç bağımsızlığı ve ayrılma hakkı" temel alınarak, Sovyet girişimi bunu zedeliyormuş gibi bir suçlama getiriliyor. Kanımızca, böyle bir suçlamaya kalkışmadan önce, SBKP'nin ve Sovyet yönetiminin bu konuya genel yaklaşımının ve pratikteki diğer uygulamalarının ne yönde olduğuna "nesnel, sağduyulu ve içtenlikli" bir özle bakmak gerekirdi.

En son örnek olarak, Baltık Cumhuriyetlerindeki gelişmelerle ilgili parti tutumunu incelemek bile ilkel ve haklara saygılı yaklaşımın egemen olduğunu anlamaya yetecektir. Parti yönetimi ve Gorbaçov cumhuriyetlerin, eğer isterlerse, ayrılma hakkına bağlı olduklarını bunun güvencelerini sağlamak için gereken herşeyi yapacaklarını ısrarla belirtiyorlar. Onlar, kendi görüşlerinin ayrılmaktan değil, daha adil ve gerçekçi bir temelde birliğin yeniden yapılanması ve güçlendirilmesi yönünde olduğunu da açıkça dile getirmekten çekinmiyorlar. Gorbaçov bizzat kişisel çabalarıyla milliyetçi ayrılıkçı eğilimlere karşı "gerçekten özgür adil ve eşit haklı bir cumhuriyetler topluluğu" fikrinin ikna edici etkisini ortaya çıkarmaktadır.

Öte yandan, TBKP yönetimi açıklamasının yapılmasının hemen ardından toplanarak SBKP MK Plenumu (Şubat) ulusal sorun konusunda son derece kapsamlı ve köklü yenilikler öngören bir Platform benimsendi. Partimiz adına yapılan açıklamanın tam da böylesi dev bir adımın arifesine raslaması, politik uyumluk açısından da bir talihsizlik olarak değerlendirilebilir. SBKP MK Platformu birikmiş sorunlarda partinin eksikleri ve hatalarını saptayarak, Sovyet Cumhuriyetleri Birliğinin yenibaştan yapılandırılmasını öngörüyor; köktenci değişiklikleri, yaratıcı yeni yaklaşımlar somutluyor. Yeni Federasyon adıyla anılan Platform maddesi, ulusal cumhuriyetlerin ve her türlü ulusal devletin çokyönlü bağımsızlığı ve egemenliğinin reel olarak korunması önlemleri temelinde, Birleşik Cumhuriyetin yeni anlaşmalarla baştan oluşturulmasını öneriyor. Aynı nitelikte önlemler parti, kitle örgütleri ve tüm devlet kurumları içinde öngörülmekte.

Bu yaklaşımın yaşama * ne ölçüde geçip geçmeme olanağına sahip bulunduğu ayrı bir tartışma konusu olmakla birlikte, TBKP yönetiminin yaklaşımı içinde, hiç de gösterilmeye çalışıldığı gibi, ayrılıkeğilimlerini silah zoruyla bastırma gibi bir unsurun yer almadığı apaçık ortadadır. Aksine, bugün ayrılmak isteyen ulusların bu istemlerini gerçekleştirebilmesi için, şimdiye kadar eksik olan "yasal mekanizmaları" yaratmak üzere çalışmaya başlanmış durumdadır.

4) Son olarak, partiler arası ilişkiler konusuna değinmek istiyoruz. Bugün artık bütün komünist partiler birbirini eşit haklı kardeşpartiler olarak tanıma anlayışını istisnasız bütün alanlara yaymış bulunuyorlar. Yalnız örgütsel ilişkiler ve iç işleyişler alanında değil, ideolojik ve politik konularda da "görüşlerin eşitlikli değiş tokuşu" düzeyine varmış bulunuyoruz. Biz de, herkes gibi, geçmişteki kimi anlayışlarımızdaki eksiklik ve sakatlıklardan kurtulma çabası içindeyiz. Bir başka partinin, başta da SBKP'nin her politik /ideolojik tutumunun doğruluğunu tartışmasız kabuletme ve dolayısıyla açıkça, serbestçe tartışmaktan kaçınma fikrini terketmiş bulunuyoruz. Bunun, bizzat kardeş partinin kendisine de yarar değil, zarar getirdiği konusunda görüş birliği içindeyiz. Gereken her anda dostça uyarılarda bulunmak, zorunluluk halinde açık eleştiriyeye yönelmek aynı zamanda bir dayanışma görevidir de bizce. Elbette burada gözeticeğimiz temel nokta, gerçekçi, olabildiğince nesnel, sağduyulu ve özenli olabilmeyi başarmaktır. Bildiğimiz gibi, bizler yoğun bir antikomünist saldırı ve önyargı atmosferinde yaşıyoruz. Partimize, geçmişle ve bugünkü komünizmle bağlı olarak yöneltilen şiddetli ve çökyönlü eleştiriler, hatta dayatmalar karşısında gerileyerek, gerçekçilikten uzaklaşma, sorumluluk ve dostluk duygusunda zayıflama ve hatta bir "kendini kanıtlama" çabasına yönelme gibi reel tehlikelerden kaçınmaya özel bir titizlik göstermek gerekiyor.

Öte yandan, resmi bir parti açıklamasında bir kardeş parti olarak "SBKP 'nin içindeki etkili çevreler" diye bir suçlamaya kalkışmadan önce, bunun eşit haklı ilişkiler ilkesine ne denli uyup uymadığını da "serinkanlılıkla" değerlendirmek gerektiği kanısındayız. Buna benzer bir tutumun SBKP'den geldiğini düşünelim: Türkiye'deki bir olayla ilgili olarak "TBKP içindeki etkili çevreler" ifadesiyle bir suçlamaya karşı herhalde hepberlikte, bunu "içişlere dolaysız müdühale" sayarak tepki gösterirdik. Kendimize yapılmasını benimsemeyeceğimiz bir davranış başkasına biz de yapamayız.

Bu * hatalı davranışın kırıcı olumsuz sonuçlarının da ancak, karşı tarafın olgun bir yaklaşımıyla giderilebileceği kanısındayız. Ama, bizim de yapmamış gereken şeyler olduğu açıktır.

Sağlıklı bir bilgilenmeye ve yeterli önaraştırmaya dayanmadığı, ülkemizde esen şoven rüzgarların ve yükselen antikomünist psikolojinin etkilerinin hissedildiği ve souçta acelecilikten ötürü yersiz ve partimizin içtenliğine gölge düşürücü nitelikler taşıdığı gerekçesiyle açıklamadaki tutuma katılmadığımızı belirtiriz. TBKP'nin sağduyuyu, gerçekçiliği ve nesnelliği temel alan ÇAĞDAŞLIK hedefiyle uyuşmayan bu açıklamanın, geri alınmasını ve parti arşivinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Bu başurumuzun yönetim tarafından dikkate alınmasını ve örgüte açıklanmasını rica ediyoruz.

ABİDİN SÖKMEN
SEZİM GÜLEÇ
KEMAL IŞIKTAŞ

Kenan KORKUSUZ
ENDER ÖZTÜRKÇÜ
BEDİA ANAT

YAVUZ TÜRKER
MUALLA GÜRSOY
SEZAN CEYLAN

KERİM COŞKUN
NEVZAT CİNGİRT
SELMA CİNGİRT
TEVFİK DOĞAN

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

4.Mart 1990

MK. SEKRETERLIGINE

22 Şubat 1990 tarihli,Karaca-Sakalsiz yoldaşların bilgilendirme konusunda yolladıkları, * Birlik Platformu * ile ilgili yazılı belgeler bölgemiz biriminde yapılan tartışmalarda şu sonucu çıkartmıştır.

30 Ocak 1990 tarihli - KARDAM - TALU - YILDIZ - yoldaşların çıkartıkları metin üzerindeki görüşlere bölgemiz biriminde görüş olarak benimsemiştir.

1- KUTLU - SARGIN yoldaşların olmadığı bir partiyi düşünmüyoruz.

2-* KOMİNİST * ismi olmayan bir partiyi düşünmüyoruz.

3- 141. ve 142. maddelere karşı etkin mücadele etmeyen bir parti düşünmüyoruz.

4- Birlik görüşmelerinde karşılıklı olarak * DAYATMACI * görüşlere karsiyız.

5- Ciddi bir birlikden yana olmamız en büyük arzumuz olmasına rağmen; bunu zamanın uzatılması için bilinçli olarak gösterilecek yaklaşımlara karsiyız.

Yoldaşca selamlarımızı iletiriz

Avusturya - Vorarlberg

TBKP Birimi

TBKP BELÇİKA
PARTİ ÖRGÜTÜ

28-02-1990
Brüksel

TBKP Genel Başkan Yardımcısı MEHMET KARACA,
TBKP Genel Sekreter Yardımcısı OSMAN SAKALSIZ Yoldaşlara,

Belçika Parti Örgütü 5 Şubat 1990 tarihinde yaptığı toplantıda, bir süredir içinde bulunduğu bunalımlı durumu ele aldı ve bir çıkış yolu önerisi ortaya koyamadığından, varolan durumu parti yönetimine bildirmeyi uygun buldu. İçinde bulunduğumuz bu koşullarda çalışma biçimini de şöyle belirledi:

-Aidatların ödenmesi için parti yönetiminin bize bir banka hesap numarasını bildirmesini öneriyoruz. Aidatlarını ödemek isteyen yoldaşlar bu hesap numarasına aidatlarını yatırabilirler.

-Parti yönetimiyle haberleşmek için bir kısım yoldaşların adreslerini sizlere gönderiyoruz. Posta yoluyla gerekli bilgileri ve belgeleri iletebilirsiniz veya isteyebilirsiniz.

Ayrıca Belçika da yapılması gerekli bir iş olursa, yoldaşlardan birine bildirmeniz yeterli olabilir.

-Parti yayınlarını izleme konusunda ise, parti yayınlarını izlemek isteyen her bir yoldaş kendi sorununu kendisi çözme yolu arayacaktır.

Belçika Parti Örgütünün bugünkü durumunu vebu aşamadaki çalışma biçimi önerilerini bilgilerinize sunarız. Saygılarımızla.

TBKP BELÇİKA PARTİ ÖRGÜTÜ

Adına: B.Güncü

ADEM UÇAR,
Rue P.TIMMERMANS 40

1090 JETTE_-BÜRÜKSEL

Tel:02,-4255889

BELÇİKA

ŞAKİR PEKDEMİR-
Rue de Wautier 75
1020-BURÜKSEL

Tel:02-4256953

KENAN AYYILDIZ,
Av. du Pontheon 84
1080-BRUXELLES

Tel:02,4241924

Abdullah Doğan,
Rue Jorez 49
1070-BRUXELLES

TURGAY ÇELİKÖRS,
Chee. d'Alseberg 455
1180-BRUXEELLES
Tel:02-3451076

Erol Yılmaz,
Ridder Straat 183
3000 LEUVEN-BELÇİKA
Tel:016-291788

Baki Güncü,
Rue Vanderkindere 36
1180-BRUXELLES
Tel:02-3454478

KARACA - SAKALSIZ için

TBKP Merkez Komitesine
tarihinde

20-22.Şubat.1990/Moskova'ya ziyaretim sırasında görüşmelerim üzerine raporumdur.

1- Esas olarak bu dönem eğitime gelen üç ve beş aylık yoldaşlarla görüşmek ve partilerimiz arasındaki ilişkilerin bundan sonraki biçimini belirlemek üzere görüşmeler yapmak üzere için bu ziyaret planlanmıştı.

Eğitime gelen y.larla görüşmeler esas olarak onların eğitiminin planlanması, kişisel kimi sorunlarının çözülmesi, eğitimden dönüşlerin planlanması, parti ile ilişkilerin nasıl süreceğinin planlanması gibi konuları içeriyordu.

Daha önce eğitim konuları belirlendiği için bu konuda ciddi bir sorun yoktu. Olanakları daha iyi nasıl değerlendirebilecekleri üzerine geçmiş deneyimleri ilettim ve okulda hangi hocalardan yararlanabileceklerini konuştuk. Zaten bu konuda kendilerinin ben gitmeden önce girişimleri olmuş ve bir plan okul yönetimi ile birlikte hazırlanmıştı.

Kişisel sorunları ülke ile haberleşmeyi ve aileleri ile mektuplaşmayı kapsıyordu. Bunu da olanaklarımız ölçüsünde nasıl çözebileceğimiz üzerine anlaştık. Ancak bu konuda esas sorun ülkede ve partide olan gelişmeleri yakından izlemek olarak iletildi. Bunun aise, benimle telefon haberleşmesi ile kısmen giderilebileceği sonucuna vardık. Bu konuda benim yeteri bilgiyi iletebilmem için özellikle partideki gelişmeler üzerine ayrıntılı ve yazılı bilgilendirilmem gerekiyor.

Bir daha görüşme imkanlarının olmayacağı göz önüne alınarak dönüşlerin nasıl yapılacağı da konuşuldu ve bu konudaki akla gelen her soruna bir çözüm ortaklaşa bulundu.

Her eğitim döneminde olduğu gibi en ciddi sorun parti yayınlarının zamanında iletilmemesi, okuldaki kitap eksikliği, günlük veya haftalık yayınların takip edilememesidir. Bu konuda y.ların taleplerini daha önce yine yazılı olarak ilettim.

2- Bu fırsattan yararlanarak parti ile di iki görüşmem oldu. Birincisi, bizim her zaman görüştüğümüz y.larla gerçekleşti. Bu görüşmede partimizin son politik gelişmeler karşısındaki tutumu, partinin legale çıkma mücadelesindeki son gelişmeler, Kutlu-Sargın'ın davasındaki gelişmeler, geniş marksist güçlerle ilişkileri üzerine bilgi alış verişinde bulunuldu.

3

Somut gelişmelere gelince:

15.Ocak.1990 da Karabağ'da, 20.Ocak.1990 da yüksek şura kararı ile Bakü'de sıkıyönetim ilan edildi.

Prensip olarak bütün sorunlar politik yollarla çözülmelidir. Ama her toplumun asıl değeri insanların korunmasıdır. Elbette insanlığın bu değerini korumak için, bu değeri yok etmek isteyenlere karşı başta hükümetler sorumludur. Bu sorumluluk yerine getirilmelidir.

Tarihi değil, son olayları ele alalım. Azerbaycan'da Aralık 1989'da otomatik silahlı guruplar Ermenilere saldırmaya başladı. Calalabat şehrinde bölge parti komitesini ve güvenlik komitesini tahrip ettiler. 28 aracı yaktılar .

Azarbeycan Halkcephesine bağlı bir Savunma Komitesi kuruldu. Bu Komite sorunlarını ancak zor yoluyla çözeceklerini açıkladılar. Aralık ayında bu Savunma Komitesine bağlı 100 birim kuruldu. Bu Birimlere binlerce kişi katıldı ve bunlar silahlandırıldı. 8 Aralık 1989'da Halkcephesinin radikal kanat yöneticilerinden biri ihtibar Mamedof şunu açıkladı: " Şimdi şöyle bir gereksinim ortaya çıkmıştır. Halkı silahlandırmak ve Ermenileri Karabağ Bölgesinden sürmek."

Devlet organlarını demonte etmeye başladılar. 31 Aralık-2 Ocak tarihleri arasında 200 km Devlet Sınırını tahrip ettiler. En trajik olaylar 13 Ocak 1990 da başladı . Pratik olarak Ulusal Cephe içersindeki radikal kanat temsilcileri Şubat sonuna kadar Cumhuriyette hiçbir Ermeni kalmaması amacını önlerine koydular. 13 Ocak'ta bu patlama oldu. Bu kesimler Ermeni evlerine saldırdılar, insanları öldürdüler ve soygun ve yağma yapmaya başladılar. Gence Şehrinde ihtiyarlar evinden 12 Ermeni'yi çıkarıp öldürdüler. 13-18 Ocak'ta Baku Şehrinde 50 kişiden fazla insan öldürüldü. Bunların çoğu Ermeniydi. Bu olaylar olduğunda Baku'de sıkıyönetim ilan edilmemişti. Askeri Birlikler gitmemişti. 19 Ocak'ta Mamedof "Cumhuriyette bütün iktidar Savunma Komitesine verilmelidir" talebini getirdi.

Bu zorbalıklar devam edecekti. Bütün halkın ~~iki~~ güvenliğini temin etmek için sıkıyönetim ilan edildi. 20 Ocak'ta Askeri birlikler Baku'ya gittiler. Zorunlu bir tetbirdi. Şimdi birçok insan bize şunu soruyor: Neden birlikler daha önce gönderilmedi. Neden bu teröristlere öldürme özgürlüğü tanıdınız.

Eğer Perestroyka'yı savunmak istiyorsak, demokrasi bu olaylara müsaade etmek demek değildir. Kimi durumlarda aşırı tedbirler almak zorunda kalınıyor.

20 Ocak öncesi Moskova'ya tedbir alınması üzerine binlerce telgraf geldi.

Dünya kamuoyundan, partiler ve devlet düzeyinden kendi halkının güvenliğini sağlamalıdır eğilimini aldık.

Bu olaylar sırasında yaklaşık 170 kişi öldü. Bunlardan 28'i askerlerdendir. Subay ve Er. ~~Şimdi durum normal~~

Şimdi durum normale dönüyor. 3000 in üzerinde silah toplatıldı. Bu güçlerin silah depoları ortaya çıkarıldı. Baku'de bir fabrikada kendi yapımı silahlar bulundu. Bazı depolarda askeri elbiseler de bulundu. Teröristler bu askeri elbiseleri giyerek eylemler yaptılar. Bunun amacı Sovyet Ordusuna karşı provokasyon yapmaktı."

Yoldaşın bu açıklamasından sonra benim kimi sorularım oldu.

Soru: Azarbaycan'daki Halk Cephesi ile SBKP'nin ilişkileri oldumu? Şimdi devam ediyormu?

Cevap: Son ana kadar bu Cephe ile bir politik dialog arandı, bunun için yoğun çaba gösterildi, bu Cepheye yaklaşımımız tek yanlı değil, bu Cephe kurulduğunda sağlam insanlar vardı. Ekstrimistler yoktu. Bunların talebi Azarbaycan'ın özerkliğini kurmaktı. Özellikle de Karabağ Bölgesi üzerineydi. Ermeniler bu bölge üzerine fazla talepte bulunmasın diyorlardı. 28 Kasım'da SBSYüksek Şurası "Azarbaycan Cumhuriyetinin Karabağ Bölgesinin egemenliği teyit ediliyor, sınırları değişemez" kararı aldı. Biz düşündük ki, bu andan itibaren Azarbaycandaki gelişmeler normale dönecek diye düşündük. Gerçekten de 8-10 gün normale döndü. Bu sırada radikal kesimler Halk Cephesi içerisinde tırmanmaya başladılar. Demokrat kanat bunların karşısında dayanamadı. Radikaller demokrat kesimi tehdit etmeye başladı. "bizimle olmayanlar bu halkın düşmanıdır" dediler.

Buna rağmen SBKP ile Ulusal Cephe arasında dialog gelişiyordu. Radikallerin tamamen Ulusal Cepheye etkin olmasıyla birlikte dialogda kesildi.

Soru: Sıkıyönetimin alınma kararı ve asker gönderilmesi süreci nasıl gelişti? Çünkü Gorbaçov'un bu karara itiraz ettiği

söyleniyor.

Cevap: Sıkıyönetim SB Yüksek Şura Prezedyumu kararıdır. Bu kararı Gorbaçov Yoldaş'ta imzalamıştır. Polit Büro bu konu üzerine karar almadı. Çünkü bu devletin işidir. Kanunlara göre Prezedyum karar alma yetkisine sahiptir.

Soru: Diğer ülkelerin Azarbaycan'daki gelişmeleri etkileme, yönlendirme gibi bir çabası olmuş mudur?

Cevap: Bu konuda resmi bir bilgi yok, bildiğiniz gibi İran Sınırı tahrib edildi. Bu sırada karşılıklı olarak onbinlerce insan gitti geldi. Bunlar arasında ne gibi insanlar vardı bilmiyoruz.

Soru: Azarbaycan Halk Cephe'sinin halk üzerinde etkisi nedir?

Cevap: Bu Cephenin etkisi çok büyüktür, bu gün bile öyledir. Ne parti ne devlet yönetimi halkı etkilemek için birşey yapamadılar.

Soru: Bu olaylardan sonra Cephe Yöneticilerinin durumu nedir?

Cevap: Bu olayları yönlendirenler tutuklandı. Cephenin Başkanı Abulfas Aliyev serbest, Cephe'deki demokrat yöneticiler de serbest.

Soru: SBKP, Azarbaycan Ulusal Cephesi ile ilişki sürdürüyor mu?

Cevap: İlişkimiz önceden de vardı, şimdi de var. İlişkiyi daha da geliştirmeyi düşünüyoruz, ve bu durumdan çıkış yolları arıyoruz. Normal insani metotlarla çözüm bulmalıyız. Cumhuriyeti biran evvel Sıkıyönetimden çıkarmak ve normal yaşamı kurmak gerekiyor.

Soru: Bu ulusun ayrılma talebi karşısında tutumunuz nasıl olacak?

Cevap : Tekrar etmek isterim ki, askerler ancak insanları korumak için gönderildi. Cumhuriyetin Sovyetler Birliğinden ayrılma talebine gelince, yakında bu konu üzerine Meclisten bir karar çıkacak. Bu karar, bir ulusun ayrılmasının mekanizmalarını belirleyecek. Elbette biz yeni bir anlaşma temelinde Sovyetler Birliği'nin bölünmemesini önereceğiz. Ama buna rağmen ayrılmak isteyenlere de başka metotlarla engel olunamaz.

E. Harman

9 Nisan 1990

Den Haag

Sayın M. Karaca yoldaş

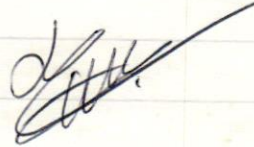
24-25 Mart'ta yapılan sekreterler toplantısında sizinde yaptığımız ikili görüşmede, Hollanda'da yapacağımız toplantıya tarih size göre uygun olursa katılabileceğinizi söylemiştiniz.

31 mart'ta Hollanda'da yaptığımız toplantıda, bu görüşmemizden söz ettim ve yoldaşlar olumlu karşıladılar.

Önümüzdeki toplantı yeri ve tarihi: 12 Mayıs 1990
saat 11⁰⁰ de Hoefkade 215, 2526 BR Den Haag
Tel: 070-3887295

Toplantımıza katılıp katılamıyacağınızı en geç Nisan sonuna kadar bildirmenizi saygılarımla arz ederim

Haydar TUC
Jacob Jordaensplein 67
2526 KV Den Haag/HOLLAND
Tel: 070-3890503

TBKP İstanbul Parti Örgütüne ve tüm arkadaşlara !

Çağrınızı büyük bir sevinçle az önce aldım, teşekkür ederim, Sizlerle birlikte olamayışın, artık yalnızca kişisel üzüntü kaynağı olma ötesinde anlamı, ne iyiki kalmadı. Partimizin genç ve geçmişin sorumluluğunu enaz taşıyan gerçek sözcüleri uzun mücadele sonucunda nihayet oluştu ve halkımızın önüne 141,142 yi yenik düşürerek çıktı.

Şimdi, açık partiden en geniş marksist güçlerin yasal partisine doğru belki daha az kişisel cesaret gerektiren, ama çok daha zor ve karmaşık bir dönem önümüzde duruyor.

Egemen sınıf bizi tek başımıza bırakmak, bir yandan devrimci marksist güçlerden öte yandan Kürt halkından yalıtılmak için harekete geçti. Marksist sol ile aramızda var olan güven bunalımı halen sürüyor. 16 Kasım da kaba antikomünizme savaş açan partimiz, bu kiritik aşamada da verdiği sözleri yerine getirecektir. Tecrit çemberini kıracağız, marksist hareketin tarihsel bölünmüşlüğüne son vermek için her şeyi yapacağız.

Sevgili arkadaşlar, sizlere zor mücadelenizde bir parti üyesi ve eski bir yoldaşınız olarak başarılar dilerim.

Veyşi Sarısözen

20.12.1989

2.2.1990

Değerli yoldaş,

1989 Şubat ayında yapılan Birleşme Konferansı'nda önümüzdeki dönemde Federal Almanya'da tüm partili kadınların katıldığı bir Kadın Konferansı yapılması kararlaştırılmıştı.(Karar no. 5).

Bugüne kadar mücadelede aktif yer almış biz kadınlar gerek toplum içinde gerekse partimizin içinde eşitsizliği derinden yaşadık. Partimizin bugüne kadar kadın kurtuluşuna bakışı, bugünkü Parti içi durum ve perspektifimizin tartışılacağı Kadın Konferansı 28_29 Nisan 1990 tarihinde Frankfurt'ta yapılacaktır. Konferansta tartışmaya sunulacak yazılı metinleri Şubat ayı sonunda sizlere ulaştıracacağız. Ayrıca ekte konferansa katılım fişi de gönderilmektedir. Bu fişin 1 Nisan 1990 tarihine kadar Gerresheimer land str. 136 4000 Düsseldorf 12, Zerrin Sakalsız adresine gönderilmesi rica olunur.

İsteğimiz tüm kadın yoldaşların ve yakın sempatizanların bu konferansa katılmalarıdır. Katılım ücreti 50-60 DM dolayındadır. Daha detaylı bilgi tekrar yazılı metinlerle birlikte gönderilecektir.

Selamlarımızla

TBKP FAC Kadın Konferansı
Hazırlık grubu a.
Zerrin Sakalsız

Ek:1

Katılım fişi

28-03-1990

Den Haag

Değerli yoldaşlar, 24-25-mart 1990 da

politik tutukluların aileleriyle dayanışma grubunun listesinde, Nazilli'de yatmakta olan Nazım Öztürk'ün gönderdiği mektuptan çıkarak aşağıdaki isimler yoktur. Ali Yıldız, Gurcan Tuncay, Ahmet Atabay, Necdet Emgili, Halit Çağlar, Senol Kara, Mehdi Aykın.

Nazım Öztürk daha önce Matay cezaevinde yatıyordu şimdi Nazilli E-Tipi özel cezaevi 18. koğuş Nazilli-Aydın'da bulunmaktadırlar.

Yoldaşlar mümkünse bana dayanışma grubunun Türkiye'deki adresini gönderin.

Haydar Tuş
Jacob Jordansplein 67
2526 KV Den Haag/Holland

Haydar Dost merhaba.

Değerli Haydar Arkadaş size bahsetmiş olduğum sevk olayı nihayet gerçekleşti ve ben 15 günü geçik Nazilli Ceraevindeyim, size - Hataydan Nazilliye gidince yaracağımı söylemiştim biraz geçtim umarım bağışlarsın.

İşte Ceraevleri arasındaki sevk olayları öyle oluyor ki sanki bir evi başka bir eve taşıyor musun gibi geliyor artık, tabii bu ne için Ceraevinde olduğunu bilenler için geçerli oysa Türkiye'de Ceraevi idare edenler bunun bir Cera olduğunu sanıyorlar ve onun içinde bizleri durmadan oradan oraya taşıyıp duruyorlar zira benim bu Altıncı Ceraevin oluyor kalan iki yılda dahası olur mu bilmiyorum. Değerli yoldaş burada da Barış ve Yenilenme yanlısı 10 tane Altın gibi yoldaşım var hepside birbirinden değerli arkadaşlar. Ama beni üzen bir tarafı Ceraevlerinin çok uzun süreli olması çok da uzun süredir içerdelere en eni 36 tı yıllık Altı arkadaş müebbet. 10 yıldır da Ceraevindeler buna rağmen inançlarından ve morallerinden hiç birşey kaybetmemişler o derece inançlı arkadaşlar bu arkadaşlarla tanışmak benim moralimde hayli düzeltti tabii. Değerli dost birarda Ceraevinin mevcudundan bahsedeyim şu anda Ceraevinde 250-300 civarında mahkum var herkesin düşüncesine göre ayrılmış köşelerde iskan ediliyorlar biz Barış ve Yenilenme taraftarlarında mültefiklerimizle 18 ci köşesiz mevcudumuz şu an 32 kişi bulunduğumuz köşede bahçe ve bahçe manzaralı yani diğer köşelere göre doğa manzarası avantajımız var bu dışarı için pek birşey ifade etmez ama uzun yıllar beton duvarlar ve-

E-Tipi Özel Cezaevi
18. Koğuş Nazilli/Aydın

Demir kapılardan başka bir manzara göremeyen bizler için bir olumluluk-
geliyor bize. iste bulunduğumuz ortam bu burada.

Hayder arkadaş bundan önceki mektubunda sana çocuklarımdan bah-
setmiş Eşimden ilerde yararını demiştin Eşimin durumu esas beni-
üzzen ne cezaevi nede yıllarca ceza bulur bana vız geliyor yeterli eş-
min sağlık durumu iyi olsaydı neyazukki iyidegil 80 den önce evin-
min bombalanması sonucu eşim bir şizofrenik depresyon geçirdi-
bu şu anda da ilerleyerek devam ediyor tedavisi için baş vurduğum-
bütün sağlık kuruluşları hekimleri umutsuz olduğu görüşünde benim-
se umudum ilerleyen bilim ve tıbbın getireceği yeniliklerdir.
Değerli dost biliyorum bu satırları okuduğunda en az benim kadar-
üzüleceksin sizleri üzme istemezdim yine de üzülmeyizi istemem-
ne yapalım olan oldu artık.

Hayder dost Artık sıra selamlara geldi ama burada sana ve-
Değerli eşine ve de tanıyaya dostça selamlarını iletmek isteyen-
Amcaları da var isim isim yatacağım.

- 1- yener metiner
- 2- Ali yıldız
- 3- gürcan tuncay
- 4- Ahmet Atabay
- 5- Atakutluhan mücçüoğlu
- 6- Fuat direybalıoğlu
- 7- Necdet emgili
- 8- Halit çağlar
- 9- senol kara
- 10- melih AYKIN
- 11- Nazım Öztürk.

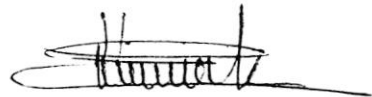
Hepiniz sizlere kucak dolusu selamlarımı-
iletir Tanyanın gözlerinden öper

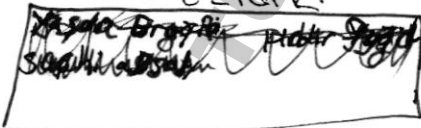
Herşeyin gönlünüzce olmasını dileriz.

Esenlikle Hoşçakalın.

28-03-90 tarihinde
cevap yazıldı

Nazım Öztürk

TBKP Merkez komitesine,

Değerli Yoldaşlar,

Ben Orta-Doğu Örgütünden parti okuluna gelen Selim TEKİN. Ayrıca sizlerin de bildiği gibi ben ve Orta-Doğu Örgütündeki diğer yoldaşlar temelde TKEP'ten gelme insanlarız. Bunun beraberinde getirdiği ayrı bir örgütlenme yapısı, ~~yetiştik~~ ayrı bir parti disiplini içerisinde yetiştik. Dolayısıyla parti içerisinde kaynaşmasını önümüzde duran sorunlardan bir tanesidir.

İşte bu sorunu çözmek, teorik ve politik eğitim görmek amacıyla parti okuluna gelmeyi içten istiyordum. Fakat parti okulunda hiç bir şey öğrenmeden gideceğimi söylemem yanlış olacak. Tam tersine belki de tahmin edemeyeceğiniz kadar şeyler öğrendim. Ancak bütün bu öğrendiklerim, beklentilerimin düzeyinde olmadığını söylersem yanlış olmayacak.

İlk başta ~~xxx~~ şunu söylemek istiyorum; Ki önceden de belirttiğim gibi ben partiyi ancak yayınlardan izliyordum. Bunun sonucunda da önünde koyduğu birlik, yasallık (demokrasi) ve yenilenme hedefleri nedeniyle bir dizi yüklü sorunla karşı karşıya olduğunu biliyordum. Buna ek olarak partinin içerisinde değişik eğilimlerin, hatta uç eğilimlerinde bulunduğunu biliyordum. Fakat maalesef "partinin barışçıl yolu seçtiğini, onun için de ordu karşısında hiç bir politikasının olmadığını ve böylesi şeylerin partiyi ilgilendirmediklerini" bilmiyordum.

Yoldaşlar,

Ben burada demokrasi, parti içi demokrasiden herkesin her görüşü örgütsel yapı içerisinde, demokratik merkezîyetçilik ilkeleri temelinde hatta karar mekanizmasına dönüşmeden tartışma platformlarının oluşturulabileceğini görüyorum. Ama partinin kongre ve programı çerçevesinde belirlenen politikasının dışında ve ters bir biçimde merkez komitesi de dahil hiç bir kimsenin görüşlerinin yaşama geçirilebileceğini göremiyorum. Bundan dolayı da, yukarıda sözünü ettiğim görüş ~~xx~~ parti içerisinde bulunsa bile bunun yaşama geçirilerek parti görüşüyle diğer uluslararası örgütlere aktarılmasını ve buna da (parti okulunda) bulunan durum nedeniyle hiç bir kimsenin engel olamaması; Buraya gelen insanların seçme parti üyeleri olduğunu yada en azından partinin durumunu yansıtabilecek bir ~~xxxx~~ numune olduğunu gözönünde bulundurunca bunun yanlışlığı görülebilir.

Ayrıca ben buradaki parti grubunun ^{durumunu} (3 ve 5 aylık) iki örneklerle anlatmaya çalışacağım. Birincisi; Irak Komünist Partisi grubunda merkez komitesi üyesi olduğunu söyleyen ^{bir yoldaşın} şu soruyu sormaya itecek bir düzeydedir: "Yahu sizler buraya sadece parti üyelerini mi getiriyorsunuz? Yoksa parti üyelerinin yanında sempatizanları da buraya gön-

deriyormusunuz?". İkindisi ise, Okuldaki öğretim üyelerinden Tahir MAHAMATOV'un şunu söylemesine yol veriyor: "Arkadaş okulun hazırladığı programlara ilgin yoksa, bırak ta SBKP'ın bu kadar masrafları yapmasın da, ilgilenenler gelsin ... Sizler derse gelip gelmemekte özgürseniz, benim de istediğimi dersten çıkartma özgürlüğüm olmalıdır. "

Yoldaşlar;

Ben şimdiye kadar buradaki parti grubunun ~~üç temel~~ içerisinde bulunduğu durumun üç temel yönünü belirttim. Bunlar;

1 - Partinin birliği ilkesini hiç bir biçimde koruma gibi bir derdin bulunmadığı, tam tersine herkes ne kadar da farklı olursa olsun ve partinin kararlaştırılmış görüşleri ne olursa olsun hiç dikkate alınmadan kendi görüşleri doğrultusunda hareket etme eğilimindedir. Ki burada da şunu belirteyim; Benimle ayrı görüşleri bulunan yoldaşlarla bir araya getiren bir şey varsa o da, partinin resmi görüşleridir. Bunun da dışında bir davranışa geçilirse benimle bu yoldaşlarla hiç bir bağım kalmıyor demektir. İşte bunun sonucunda burada eğitimin ilk günlerinden beri, parti grubu içerisinde bir gerginlik, anarşi ve başı bozukluk aldı yürüdü. Hatta arkadaş grubunun içerisinde bile rastlanamayan çocuksu çekişmeler baş gösterdi.

2 - Grubun içerisinde bulunduğu anarşi, davranış farklılığı ve doğal olan yoldaşların farklı düzeylerde kendilerine göre bunu yansıtmaları sonucunda diğer gruplar düzeyinde "bu adamlar partili midir?" sorusunu yaratacak bir düzeye geldi. Yani ben burada partinin prestiji denen elguya ve burada buna getirilen zararlara işaret etmek istiyorum.

3 - Diğer yön ise; Okul idaresi tarafından oluşturulan programa ilgisizlik ve bizim okul idaresi gözündeki durumumuzdur.

İşte bu durum sonucunda insan üzerinde oluşan psikolojik baskıyı sizler düşünün. Bu psikolojik baskı içerisinde ideolojik ve teorik olarak parti okulundan neler alınabilir? Ben buradaki parti grubunun durumu üzerindeki görüşlerimi belirten bu raporunun sonucunda söyleyeceğim bir tek şey vardır. O da; Yoldaşlar, mümkünse buraya parti üyelerini gönderin.

Saygılarımla...

Selim TEKİN

8.12.1989

TBKP Merkez Komitesine;

Değerli yoldaşlar,

İstediğimi anlatabilmek için, Orta-Doğu Örgütünün durumundan giriş yapmıyacağım. Ancak bizim yanımıza gelen Sıtkı yoldaş ta, sanırım az olsa da durumumuzu görebilmiştir. Olanaklarımızın kitliğini zor yaşayabilme koşullarını rahatlıkla görebilmiştir. Ayrıca bir yoldaş hariç ben ve ikinci yoldaşın yurda dönme isteğimiz de sanırım sizin bilgileriniz dahilindedir.

Ben parti okuluna gelmeden önce, maddi durumumu çözebilmek için içişlerinde oturduğum evi kiraya verdim. Eşimi ve çocuğuda Türkiye'ye ailemin yanına gönderdim. Tabii bunu yaparken hareket noktam parti-89 sonuna kadar yurda dönüş kararıdır. Ben de yurda dönmek istediğimden en iyi çözüm olarak bunu gördüm.

Şimdi parti okulu bitmek üzere ve geldiğimiz yerlere geri döneceğiz. Ben Suriye'ye gider gitmez oradan Türkiye'ye gitmeyi düşünüyorum. Fakat bunu yaparken partiye nasıl yararlı olabileceğini hesaba katarak yapmak istiyorum. Böylece önünde iki seçenek durmaktadır, Birincisi, Suriye sınırından kaçak olarak Türkiye'ye geçmek ve orada kimliğimi alıp ~~askerlik~~ askerlik sorunumu çözmektir. İkincisi ise, Suriye'den yada parti okulundan sonra Avrupa'ya gitmek oradan da politik mültecilerle birlikte dönmektir. Ancak ~~ama~~ bu daha uzun bir zaman alacak ve Türkiye'de açığa çıkmayı beraberinde zorunlu bir biçimde getirecektir.

Burada ben konumumu anlatayım ki daha iyi anlaşılsın. Ben Türkiye'de öğrenci iken bir kaç defa yakalanıp içeri girmeme karşın uzun süreli hüküm giymedim ve mahkemelere dışarıdan katıldım. Ki hükümlerin biri bir ay hapis ikincisi ise sadece para cezasıydı. Bunlarda parti ile ilgili değil öğrenci hareketlerine katılmaktan dolayıdır, 12 Eylülle birlikte içeri alındım, ondan sonra sürgüne gönderildim ve bu süreler bittikten sonra Suriye'ye geçtim. Yani şu anda Suriye'deki çalışmalarımın dolayı polisin elinde bir bilgi yoksa, ben doğrudan hiç bir yargılamaya yada koğuşturmaya gerek kalmadan sadece askere gitme sorunum vardır.

İşte bu durum karşısında ben, yukarıda sözünü ettiğim birinci yolu tercih ediyorum. Parti okulunun bitiminden sonra ocak ayı içerisinde Türkiye'ye gitmeyi düşünüyorum. Şayet bunun aksi bir durum sizin tarafınızdan görülüyorsa bu süre içerisinde yani en az ocak ayının ortalarına kadar haber bekliyorum.

Ayrıca Örgütün görüşü, yani Orta-Doğu Örgütünün görüşü olarak ta, bence sadece kısa bir süre erteleme de rol oynayabilir. Çünkü uzun süreli bir perspektifle çalışma sürdürülecekse Türkiye'de duran sorunlarımızın çözülmesi gerekir ki sağlıklı bir çalışma yürütülebilsin. Aksi durumda da zaten kendiliğinden fazla geciktirmeyi getirmez.

Böylece de ilkesel olarak karşı değildir. Gidişimin nasıl yararlı olabileceğini merkezin belirlemesi gerektiği görüşündedir. Bir de buna ek olarak Orta-Doğu'daki çalışmalarımızın perspektifinin belirlenmesidir. Ki bizler bunun ışığında bir karar alabilelim. Sıtkı yoldaş bu konuda sadece 89'un sonuna kadar bir çalışmanın sürdürülmesi perspektifini belirtmişti. Bunun dışında daha sonraki dönem için öngörüler olsa bile açık bir şey sözkonusu değildir.

Son olarak ister benim Türkiye'ye gitmem açısından, ister Örgütün geleceği ve bundan sonraki çalışmalarımız açısından sizlerden gelecek olan perspektifi beklemekte olduğumuzu belirtmek ister aksi taktirde gidiş açısından bir engelin olmadığını görüyorum.

Saygılarımla...

Selim TEKİN

8.12.1989

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ
TÜSTAV

Ayşe Coşkun

Adımlar Danimarka Temsilciliği

Dyringparken 122.2th,

2660 Bromby, Strand

DANİMARKA

5 Aralık 1989

Değerli dost,

Danimarka'da gerçekten gereken bir dış temsilcilik çalışmasının şimdi başlıyor olması bizi sevindirdi. Ayrıca bu yöndeki çalışmalarınızın somut ürünleri için de teşekkür ederiz.

Çalışma Çerçevesini oluştururken, AET konusunun olsun, bu ülkelerle Türkiye arasındaki her türlü ikili ilişkilerin olsun, 1992 sürecini içerdiğini düşünmüştük. Yurtdışında yaşayan, çalışan, okuyan 2,5 milyon T.C. yurttaşının çeşitli sorunlarının Adımlar gündemindeki yeri açıktır. Ancak gerek iç politika gerekse dış politika olayları içindeki sıralama, özgül ağırlıklar elbette İstanbul'dan Kopenhag'dan olduğundan biraz daha farklı görülebilir. Bunu somut çalışma süreci içinde uyumlandırabileceğimizi ümit ediyoruz.

Çalışmalarımızın başarısının her iki tarafa da bağlı olduğunda kesinlikle hemfikiriz. Bu yüzden zaman zaman somut ayrıntılar üzerinde yazışmak da yararlı olacaktır.

Örneğin, gönderdiğiniz yazıların kısaltılmasına karşı gösterdiğiniz hassasiyeti biz ancak anlayışla karşılayabiliriz. Bu sorun, herhalde izliyorsunuzdur, bizim başlıca başağrılarımızdan biri. Güzel yazılar alıyoruz, ancak bunlar çok uzun olduğu için, resim, arabaşlık, v.b. kullanmaya yer kalmayınca "duvar" gibi sayfalar ortaya çıkıyor, ve izlenimlerimize göre, sonuçta bu güzel fakat aşırı uzun yazılar hiç okunmuyor. Dolayısıyla sizlerden isteğimiz bir fikri elden geldiğince kısa ve özlü biçimde aktarmaya çalışmanız.

Bir de, belli bir konunun Adımlar gazetesinin 24 sayfası içinde, özel olarak da "dünya" bölümünün 3, 4, 5 arasında değişebilen sayfalarında diğer konularla dengeli bir biçimde ne kadar hacim tutması gerektiğinin nesnel sınırlamaları var.

Bir yazıyı anlamlı bir biçimde kısaltmak -zorunda kalındığında- bizce en az onu yazmak kadar zor ve zaman alıcı. O yazıyı kaleme alanların doğal haklarına saygımız kadar, bu nedenle de böyle bir yola başvurmak bizim asla tercih etmeyeceğimiz bir şey. Tüm arzumuz, görsel nitelik ve nesnel olarak sınırlı nicelik koşullarına uygun, bizim doğrudan dizgiye gönderebileceğimiz yazılar almamız.

Bu konuya ilişkin son aldığımız karar şu: kesinlikle hiç bir yazının bir gazete sayfasını aşmaması. Bu, çift aralıklı 4 daktilo sayfası

demektir. Kaldı ki, gazetenin hep birer sayfalık yazılarla dolu olmasını da istemiyoruz. Ağırlıkla, bir sayfada en az iki yazı olmalı. Bu nedenle sizin son gönderdiğiniz yerel seçimlerde göçmenler ve kadın konularındaki yazılar bizim için bir problem oluşturmıştır. Onları nasıl değerlendirebileceğimizi henüz bilemiyoruz. Basın-yayın alanında "kesme-kısaltma" konusu hep yakınma kaynağı olmuştur, ancak bunun genel kural olarak, yayın sorumlularının vazgeçilemeyecek bir hakkı olarak kabul edildiği de bir gerçektir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, basın-yayın dünyasının bu genel kuralını işletme külfetinden bizi kurtarmaları gazetemize katkıda bulunan dostlarımızdan en büyük isteğimiz. Üstbaşlık, anabaşlık, spot, imza ve arabaşlıklarla, çift aralıklı daktilo edilmiş biçimde, en önemli konularda 4 sayfa, daha az önemli konularda 2 sayfa uzunlukta yazıları biz büyük bir memnuniyetle, olduğu gibi dizgiye verebiliriz, ve hiç sorun olmaz diye düşünüyoruz. Sizlere çalışmalarınızda başarılar diler, en iyi dileklerimizi iletiriz.

ADIMLAR DIŞ HABERLER SERVİSİ

TBKP Genel Başkan Yardımcısı,
Değerli yoldaş Mehmet Karaca,

Artık benim için üzerinde önemle durulacak bir noktaya gelmiş bulunan bir sorunu, parti içi kuralları kullanarak, partimin organlarına getirmeğe karar verdim. Bu konuda sizlerden de görüşlerinizi yazılı olarak rica ediyorum.

Kimi örneklerinden sizin de haberiniz olduğu gibi üzerinde durmak istediğim sorun, partinin çeşitli yayın organlarına gönderdiğim yazıların karşı karşıya kaldıkları durumudur. Sık olmayan aralıklarla parti organlarına yazı yazıyorum. Ancak her yazdığım yazı için -belki de uzun süren- bir ön hazırlık yapıyorum. Bu ön hazırlıktan amacım, kendi yeterliliğim sınırları içinde, iyi bir yazıyı çıkarabilmek oluyor her zaman. Bu nedenle yazıyı yazmadan önce çeşitli kaynaklara başvurup, becerebildiğim kadar konuyla ilgili çeşitli görüşleri ele alıp yazıyı yazmaya koyuluyorum. Genellikle yazılarım uzun yazılar oluyor. Ancak yazının içinde tekrardan ziyade değişik bilgiler, görüşler yeralıyor. Sanıyorum böyle si bir çalışma doğru olandır.

Ancak gönderdiğim yazılar uzun ve sıkıntılı bir süreçten sonra yayınlanıyorlar. Ben her seferinde yazılar hakkında konuşmalar yapıp, yada yazılar (daha doğrusu mektuplar) yazmak zorunda kalıyorum. Yıllar önce kadın konusu üzerinde gönderdiğim ve bugün bütün sıcaklığı ile tartışılan konuları içeren yazım, uzun bir 'düşünme' sürecinden sonra Yol ve Amaç'da yayınlanabilmişti. Aynı sorun Yeni Yol'da başıma geldi ve bundan sizin de haberiniz var.

Ne yazık ki yazdığım yazılar yanlış bir açıdan değerlendiriliyorlar gibime geliyor. Yazı üslubu olarak sert bir üslubum olduğunu biliyorum, ancak bu doğaldır. Yayın organlarımızda ne çeşit yazılar yayınlanmıştır hatırlayalım, belki üslupları sert değildir ama ahlâki açıdan ciddi tartışılmaya muhtaçtırlar.

Son olarak Adımlar dergisine (daha doğrusu gazetesine) gönderdiğim iki yazı uzunlukları nedeniyle gazete için 'problem' olmuş durumdalar. Bunu bana bir yazıyla bildirdiler. Ancak gazetenin sayfalarına bakıldığında benim yazılarıma rahmet okutacak uzunlukta yazıların olduğu da rahatlıkla görülebilir. Yazılardan biri burada yapılan yerel seçimlere göçmenlerin katılımı diğeri ise kadın konusu üzerineydi.

Kadın konusu üzerine olan yazım gerçekten sert bir üslubla hemde bile- rek kaleme alınmış bir yazıydı. Ben bu konunun parti içinde ele alınış tarzından ciddi derecede endişe duyan bir parti üyesiyim. Ayrıca özel- likle bu konu üzerine yapabildiğim kadarıyla derinlemesine ve genişle- mesine çalışma yapan bir parti üyesiyim. Ancak ben de kadın konusu hak- kında görüşlere sahibim ve bu görüşlerimin parti basınında yer almasını istiyorum. Ancak ben feminist değilim, bu nedenle de yazılarım 'problem' oluyor diye düşünüyorum. Kadın konusu hakkındaki görüşlerimi sadece kendi içinden gelen yaklaşımlarla değil, gerek feministlerin gerekse komünistlerin ve diğerlerinin şu anda varolan tartışmalarına dayanarak geliştiriyorum. Ama sonuçta ben komünistim ve bu soruna da bir komünist olarak, bir komünist partisi olarak yaklaşımlar getirebileceğimize ina- nıyorum. Bu yaklaşımların içinde elbette feministlerin yaklaşımlarından da esinleneceğiz. Bu üzerinde tartışma yapılmayacak kadar doğal. Ancak kadın sorunun tek çözüm yolu feminizm asla değildir. Oysa şu anda par- ti basınındaki yayınların rotası budur. Bu bana doğru gelmiyor. Ayrıca erkek parti üyeleriyle kadın parti üyeleri arasında, çözülmesi zor ola- bilecek gerginliklere de neden olacağı gibi bir inanç taşıyorum.

Göçmen sorunlarıyla ilgili yazıya gelince.. Bu konuda yoldaşlar bana yazdıkları yazıda (Adımlar'dan gelen yazı) konuların istanbul'dan Kopen- hag'dan olduğundan biraz daha farklı görüneceği hakkında kibar bir uya- rıda bulunuyorlar. Oysa ben bunu doğal olarak düşünebilecek bir parti üyesiyim. Elbette öyle olmalıdır. Ancak gönderilen yazılardaki önemli yan gözden kaçırılmamalıdır. Yerel seçimlerde oy hakkı olan ülkeler Av- rupada sınırlıdır ve bunlardan biri de Danimarka'dır. Üstüne üstlük bu seçimlerde ilk kez artan bir aktiflikle buradaki Türkiyeli göçmen kitle- si seçimlere girmiştir. Hem de sosyal demokrat ve sol partilerden. Hem de yabancı düşmanlığının seçim propagandası olarak kullanılıp, oy top- landığı ortamda. Bu önemlidir. Avrupa'da yaşayan göçmen kitlesi için ve de onların Türkiye'deki yakınları için.

Daha da önemlisi, size de haber verdiğim, bir yazı daha vardır. O da Kopenhag'da geçen sene biraraya gelen Ortak Pazar ülkeleri komünist par- tileri toplantısı hakkında gönderdiğim yazıdır. Bu yazının materyalleri sadece bizim elimize geçmiştir ve şu anda Avrupa Birliği üzerine süre- giden tartışmalar açısından çok önemlidir. Üstelik konuyu komünist par- tileri tartışmaktadır. Ve yazı 'önemli bulunmadığı' için basılmamıştır. Önemli olmak nedir? Ben bunun için de bir yazı gönderip eleştirimi yap- tım, işte o kadar.

Ve ayrıca değerli yoldaşım, Adımlar dergisinden gelen mektupta ben 'bir dost' olarak ele alınan biri durumundayım. Oysa artık günlük basında yoldaş kelimesini içeren yazıların örneği boldur. Yaklaşım 'dost' olunca bunların hepsi bana normal geliyor. Acaba Adımlar gazetesinin temsilcileri arasında komünist olmayan biri var mıdır?

Bu nokta bana son derece önemli gelmektedir. "gazetemize katkıda bulunan dostlarımızdan" diye giden cümleden sonra yapılacak birşey kalmıyor gibi.. Ben dost değilim, parti üyesiyim, parti üyesi olarak parti yayınına yazı yazma görevimi, sorumlulukla yerine getiriyorum. Bu yazıların yayınlanmasını istemem de benim en doğal hakkımdır. Dedikodu yazıları yada içinde hiçbir bilgi bulunmayan yazılar nasıl "farklı görüşler olarak" yayınlanıyorsa benimkiler de öylece yayınlanmalıdır. Yoksa benim hakkımda "farklı görüşe sahip olmayan, eskici" olarak mı bir yaklaşım vardır? Yarın öbür gün kalkıp da sınıf savaşı hakkında bir yazı yazacağım tutarsa ne olur acaba? Hep bunlar benim düşüncelerim arasında ve ciddi olarak endişe duyuyorum.

Bunun yanısıra yazıları basılmayan bir kadının ardı arkası kesilmez yakınmaları olarak da ele alınmak istemiyorum. Durum asla bu değildir. Ben bir parti üyesinin en doğal davranışları içindeyim. Ve elbette 8 Aralık 1989 günü partimiz için ülkemiz için tarihi bir olay yaşanmıştır, ancak acaba neden 51 kişilik TBKP Yönetimi adına isimler arasında 3 kişi kadındır? Bu soruyu herbirimiz kendi kendimize sormalıyız. Bu beni ciddi olarak meşgul ediyor. Böylesi bir tarihi çıkışta ve böylesi iddialara sahip kadın üyelerimiz neden isimlerini o listenin içine koymamıştır? Ya da koydurulmamıştır? Hemen akıla aynı soyadlar gelebilir ama artık bu anlamsız düşünce yok edilmelidir. Ne kadar güzel bir şeydir ki insanlar karı-koca, eşler olarak bir partinin üyesidirler ve onlar aynı soyadlara sahip çocuklar yetiştirmektedir ve bunlarda partinin gelecekteki gücü olmalıdır. Bu yerinilecek bir yan değil bilakis savunulacak bir yandır. İşte bunu becerebilmek yeni bir yaklaşım olacaktır. Biz geçmişin kötü örneklerine rağmen, böylesi bir yaklaşımı önce kendimize sonra da komünist harekete maledebiliriz. Ama bunun için düşünsel çalışma gereklidir, bilinç yaratmak gereklidir.

Değerli yoldaşım, fırsattan istifade yazıların dışında da kimi konulara değindim Artık mazur göreceğinizi umarım. Ancak konuyu lütfen inceleyiniz. Size benim yazdığım mektupların kopilerini ve diğer materyalleri de gönderiyorum. Ancak böylece bütünsel bir görüşe sahip olabilirsiniz. Yoldaşça selamlarım ve sevgilerimle.

11. Aralık 1989
Ayşe Coşkun

Ayşe

Ayşe oşkun,
Adımlar temsilcisi

Benim bildiğim dergisini satmak isteyen biri, önce alıcının fikrini sorar. Bir süre önce sizden, üslubu alıcı-satıcı ilişkilerinde hiç görülmeyen kabalıkta, direktif mahiyetinde bir mektup aldım. Beni, fikrimi sorma ihtiyacı duymadan Adımlar'a abone etmeye karar vermiş, ödemeyi nasıl yapacağımı tebliğ ediyordunuz. Daha sonra dergileri yollamaya başlayarak, beni istegim dışında borçlandırdınız. Bu cüreti nereden bulduğunuzu bilmiyorum. Ama neresinden bakılırsa bakılsın, tutumunuzun klinik bir vakıa olduğu ortada.

Bu saçmalığa bir son vererek, bundan böyle dergi göndermenizi rica ediyorum.

30 kasım 89

Hasan Gürkan

4.Aralık.1989

Sayın Hasan Gürkan,

30 Kasım 1989 tarihli mektubunuzu üzüntüyle okudum. Ne kadar gerçek şeylere değinmişsiniz? Ben nasıl oldu da daha önce bu söylediklerinizi, hem de bu denli şiddette, nasıl düşünemedim? İnsanlık işte, herkesteki akıl aynı düzeyde olsa sorun olur muydu efendim?

Ama sizden, zat-ı Âlilerinizden özür dilerim efendim, hangi cesaretle size matbuat gönderdim? Aman tanrım, nasıl cesaret buldum ben bu işe? Nasıl bir kabalıkla size mektup yazdım da, estâğfurullah, emirler verdim? Lütfen beyfendi kusurumu bağışlayınız ve emin olunuz ki bir daha böyle bir terbiyesizlik tekerrür etmeyecektir.

Kısa fakat özlü mektubunuzda tutumu da tasvir etmişsiniz. Ne isabet efendim! Olursa bu kadar olur! Sabah elime geçen mektubunuz sayesinde hemen doktora başvurmayı akıl edebildim. İnşallah yakın bir zamanda psikolojik testlerimi yaptıracam ve gerekirse bir akıl-sinir hastanesine yatacam. Ya böyle bir mektup yazmasaydınız? Tanrım ellerinize sağlık, ne kadar geç kalacaktım tutumumda klinik bir vaka olduğumu yakalamaya ve de gidermeğe...

Beyfendi, size tekrar tekrar teşekkür ederim, sağolun. Bu mektup beni kendime getirdi ve bundan sonra cüretimi kontrol edeceğim, normal tutumlara sahip bir kadın olmağa gayret edeceğim.

Son bir nokta efendim: Borcun sözümü olur? Biz gereken önlemleri alırız efendim. Mahdumlarınıza, refikanız hanımefendiye selamlar ederim .

Hürmetkârlınız,

Ayşe Coşkun

Ayşe

16.10.1989.

Değerli Şehmedî

Yurt dışındaki okurlarımızın önerisiyle yayınları adresinize gönderiyorduk.Mektuplarınız üzerine bundan sonra yayın göndermiyoruz.

Altıncı aydan bugüne kadar gönderdiğimiz yayınla -
rın (5 Yeni Açılım,5 Dünyaya Bakış ,10 Adımlar) tuta -
rı 415 DM , 7 adet kitabın tutarı 21 DM. TOPLAM : 436 DM.
Bunu uygun bir zamanda göndermenizi bekliyoruz.

İstedığınız 1 adet adımları gönderiyoruz.Abone bede -
lini (1 Yıllık 60 DM veya 6 Aylık 30 DM) en kısa zaman -
da,Su Basın Yayın San. ve Tic.A.Ş. adına Türkiye İş Ban -
kası Türbe Şb. (İstanbul) ,Hesap No:2308 'e yatırarak
makbuz fotokopisini bize gönderirseniz seviniriz.

Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

SU BASIN YAYIN SAN. ve TİC. A.Ş.
Piyerloti Cad. Dostluk Yurdu Sok.
No: 8 Sellimbey İshani D. 17
Cemberlitas - İstanbul

Yazışmalar için adresimiz : ADIMLAR GAZETESİ Peykhane Sk.
No:44/4 ÇEMBERLİTAŞ İSTANBUL

İlhamet Şehmedî'nin mektuplarına karşılık
16.10.89'da gönderdiğimiz mektubun fotokopisidir. Bilginiz
olması açısından size de gönderiyoruz.

Mehmet Şemmedî
Paul-Schmuck Str. 56
6600 Saarbrücken
Deutschland

Saarbrücken'den 06.10.89

Su Basın Yayın Sanayi
ve Ticaret A.Ş. adına
Şefik Çalık

Konu: - Aylık Sosyalist çeviri dergisi - Dünyaya Bakış ve
- Aylık Siyasal Dergi - Yeni Açılım

Dünyaya Bakış ve Yeni Açılım dergilerini bana
her seferinde 5'er tane gönderiyorsunuz. Herhalde
satmam için olacak. Yalnız ben bunları sizden iste-
medim. Ben satış yapmıyorum. Dergiler çok
iyi. Buna rağmen bundan sonra bana bu dergileri
göndermemenizi rica edeceğim. Finansiel zorluklar
ın ortadan kalkınca birer tane abone olacağım.
(Sizlere yazılı olarak bildireceğim)
Dergileri sattıktan sonra ederlerini sizlere ileteyim

Dosta Selamlarla
Hehe

Mehmet Şemmedî
Paul-Schmook Str. 56
6600 Saarbrücken
Deutschland

Saarbrücken'den 6.10.89

Adımlar Gazetesi
Peykhane Sok. no: 44/4.
Saltanat Ahmet / Ist.

- Adımlar Gazetesi yurtdışı- F. Almanya- Sorumlusuna,
Ben sizlerden Adımlar gazetesini istemiş değildim.
Buna rağmen beni nasıl bulmuşsanız her seferinde
10 Tane gönder-diniz. Ben burada satış yapamıyorum.
Gazeteyi çok iyi buluyorum. Bundan sonra bana
10 Tane değil 1 Tane gönderiniz. Birikmiş
Gazeteleri sattığım sürece parasını sizlere iletirim.

Anlayışla karşılayacağınızı umarak Selamlarımı
iletirim.

Dostça Selamlar
Mehmet Şemmedî

Telefax ile çekildi' 25.7.89

Değerli Atila Arkadaş.

25.Temmuz.1989

Telefax ile gönderdiğin hesap belgelerini aldım. Teşekkür ederim,üzerinde çalışmaya başladım.Fakat bazı bilgilere ihtiyacım var. Hesaplar 22.6.1988 tarihinden başlıyor ve 7.7.1989 tarihine kadar belgeleniyor. Ayrıca girdiler 3 kalemde gösteriliyor. (23.12.88 3000 D.M.) (16.5.89 2000 D.M.) (28.3.89 1000 D.M.) (Kopiler fax'tan kötü çıktığı için okumakta zorlandım, hatam varsa düzeltmeni rica ederim.)

Fakat bu girdilerin tamamı olamaz. Senden ricam 22.6.89 tarihinden itibaren FAC içinden size ödenen (Döviz hesabınıza ve TL hesabınıza) ödeme yapanların isim ve ödedikleri miktarları rica ediyorum. Biliyorum bu zahmetli bir iş,fakat ben bunları FAC içinden temin etmeye çalışırsam bu bir iki ay sürebilir, şuanda herkez izinde bu nedenle oldukça zaman kaybederiz.

Bir Kaç örnek vermek istiyorum:

12.2.89	Ferudun Gürgöz	660 D.M.	
8.3.89	" "	670	
26.8.88	Kemal Atakan	150 D.M.	şefik Çalık Yeni Açılım hesabı
27.2.89	Turhan Ata	250 D.M.	

Bunlar ödeme hesaplarında hiç gözükmüyor. Nedenini bilemiyorum.

Bu bilgiler elime geçtiğinde sana daha tafsilatlı hesap çıkarıp geniş bilgi sunan bir mektup göndermeye çalışacağım. Ayrıca ödemelerin hızlanması içinde elimden geleni yapmaya çalışacağım. (Hem FAC için hemde Avrupa için.)

Selamlarımla,üzdüysem kusurumu bağışla.

Ferudun Ilürgöz

Not: Düiburg'taki Telefax çalışır durumdadır.

Değerli Attila arkadaş !

Geçte olsa hesaplar üzerinde biraz çalıştıktan sonra sana bir ön mektup yazmayı uygun buldum. Hiç olmazsa hesapların çözümünde belki bir başlangıç olabilir. Daha evvel Ertan arkadaşta 26.2.1989 tarihli bir hesap bildirimi çıkartmıştı, herhalde bu hesap bildirimi senin elinde bulunuyor. Yinede ben sana bir kopye gönderiyorum. Bu hesaba göre 5. sayı YA ve DB'den 10. sayı YA ve DB dahil 7006.50 D.M. olarak belirtiliyor. Bunun 6000 D.M.'ı parçalar halinde size iletilmiş, sizin hesabınızda da gözüküyor. Buna göre bu bölüm için INFO-Media'dan 1006.50 D.M. alacağınız bulunuyor.

Fakat bu bölümle ilgili sizin hesabınızda alacağınız olarak gözükken (5.sayıdan 10. sayı dahil) YA ve DB borcu veya alacağınız 9146 D.M. olarak gözüküyor. Ertan arkadaşın size gönderdiği hesap belgesinde de görüldüğü gibi yayın miktarlarında ve fiyat hesaplamalarında farklılıklar var. Fiyatlarla ilgili daha evvel konuşulmuştu ödemeler 1,5 D.M. üzerinden size yapılacaktı. Bu nedenle hesapların bir düzeltilmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Ayrıca gönderilen ve bize ulaşan sayılarda farklılık var. Bununda hesaplarda dikkate alınması doğru olur düşüncesindeyim.

11. ve 12 sayı YA ve DB ile ilgili olarak: Bize bu sayılardan toplam iki defa 280 adet YA ve 230 adet DB geldi. Toplam 1020 dergi ediyor. Bunun 2x50 YA ve 2x50 DB, yani 200 adedi protokol olarak gönderildi. Geri kalan 820 adeti satıldı. Buna göre 820x1,5 DM: 1230 DM INFO Media'dan alacağınız bulunuyor.

Yukarda iki bölümdeki hesaplamada alacağınız INFO Media'dan alacağınız 2236.50 DM olarak belirleniyor.

ADIMLAR'ın durumuna gelince: (toplu olan bölüm)

Adımlar 5 sayı topluca buraya gönderildi. Çoğu paketler parçalanmış ve postane tarafından yeniden paketlenmiş olduğu için sayıları hatırlamıyorum, zaten saymadım. Sizin hesabınızda 400 adet Adımlar x 5 defa x 2,5 DM : 5000 DM hesaplanıyor.

- 1- Bu gazetelerden her sayıdan 50 şer adet özel protokol gönderildi. (250 adet)
- 2- Ayrıca 1. 2. 3. sayılardan FAC içinde mektupla tanıtmak için çok sayıda protokol olarak gönderildi.
- 3- Satılan bölümlerini ben bir defa 660 DM, yine bir defa 670 DM ve Turan Ata adıyla 250 Dm size ilettik. Bu bölüm için bende size ödenecek 350 DM bulunuyor. Bunu sizin hesabınıza yatıracağız.
- 4- Ayrıca 4. ve 5. sayıdan itibaren belli miktarlar elimizde kaldı. Nedeni FAC içinde bazı şehirler sizden direkt ısmarlama bulunmuşlar ve sizde onlara Adımları göndermiş bulunuyordunuz.

ADIMLAR'ın diğer bölümüyle ilgili olarak: 10.3.89 tarihinden 7.7.89 tarihine

kadar (bu tarih dahil) bize 570 adet Adımlar geldi. Hepsi 9 sayı ediyor. Bu 9 sayıdan, her sayı 50 adet protokol olarak gönderildi,yani 450 adeti protokol olarak kullanıldı. Diğer 120 adeti büroda satıldı. Bunun bedeli 360 DM ta bende bulunuyor. Bunuda diğer borcumla birlikte size ileticeğim.

Ufak bölümler halinde gelen YA ve DB ile ilgili olarak:

30.5.89 50 adet YA ve 20 adet DB

1.7.89 50 adet YA ve 20 adet DB

Bunların 2 x 35 YA ve 2 x 20 DB protokol gönderildi. 2 x 15 YA büroda satıldı. 90 DM bende bulunuyor.Bunuda size havale edeceğim.

Değerli Attila arkadaş !

Bir başka konuda Adımlar gazetesinin satışının FAC içinde bizim açtığımız bir hesap numarasında toplanmasıdır. Sizin temsilciliklerin adına çıkardığınız hesaplar hem Adımlar hemde YA ve DB yi içine alıyor. Biz sizi sıkıştırmaması açısından YA ve DB satışlarının sizin hesabınıza ödenmesini öngördüydük. Anlaşılyorki bu karışıklık yaratacak. Bunu nasıl çözeceğimizi bende bilemiyorum. Örneğin bugün Stuttgart bölgesinden telefon ile aradılar sizden mektup aldıklarını, yayınlara borçlu olduğunu belirten bir mektup. İsim Selahattin Reisoğlu. Oysaki bu arkadaş bir senelik size YA ve DB bedelini peşin ödemiş durumda. Bizim ona bildirdiğimiz gibi Adımların bedelini FAC içindeki bizim hesabımıza yatırıyor. Fakat siz hesabı bütün olarak yaptığınızdan borçlu gözüküyor. Herhalde bu karmaşıklığı bir müddet yaşayacağız.

Ayrıca Avrupa için gönderilen hesaplarlada ilgileniyorum. Yaptığım temaslar sonucunda ortalama yayınların % 20-25 kadarı satılamıyor,elde kalıyor. Bu FAC içinde geçerlidir. Bazı yerlerde yayınların satımının gazete satış bayilerinde denenmesi sürüyor ve buralardan iadeler söz konusudur. Eğer siz böylesi bir iadeyi kabul etmiyorsanız bunu temsilciliklere yazı ile bildirmeniz yerinde olur kanısındayım. Benim fikrimi sorarsan temsilciliklere belirli bir tolerans verilebilir,fakat bunun oranı ne olur onu bilemiyorum. Bunu acele yapmak gerekiyor. Yoksa sonunda büyük bir meblağ iade sorunu ile karşı karşıya geleceğiniz.

Epeyce uzun oldu vaktini aldığım için özür dilerim,selamlarımı iletirim.

21.Ağustos.1989

Ferudun Gürgöz

Değerli Atila arkadaş,

Sevimsiz mektuplarla yazıştığım için üzgünüm. Ama ne yazıkki karşılıklı yazışmak zorunda kalıyoruz. Mektubunuzdan ve alabildiğim bilgilerden mali sıkıntılar içinde olduğunuzu çok iyi anlıyorum. Çünkü aynı sıkıntılar bizimde başımızda bulunuyor.

Şimdiye kadar sevimsiz mektuplar yoluyla olsa yazışmalar yapmayıp kimin kimle konuştuğu, sonra çoğu çoğu zaman soru olarak kalan telofon konuşmalarının sonucu böylesi sorunlarla karşı karşıya geliyoruz. Fakat bu sorunlara bir noktada koymak gerekli diye düşünüyorum.

Yine konuya dönerek, INFO MEDIA şirketine topluca gönderilen I2. sayı dahil DB ve YA dergilerinin, daha evvelki mektubumda da belirttiğim gibi, 2236 DM 50 pf. ödeme ile hesabı kapatmanızı öneriyorum. Çünkü sizin mektubunuzda belirttiğiniz istemin II. ve I2. sayıların (DB ve YA) 2 DM'den hesap ederek ödeyebilmesi, şirketin içinde bulunduğu mali durum açısından imkansızdır. Zaten şirket bu dağıtımdan bırakalım bir kazanç sağlamayı, şirket DB ve YA dergilerinin gelir giderini eşitlemeye çalıştı. Fakat yerel ödemelerin aksaması ve başka bir dizi sorunla birlikte, sonuç olarak DB ve YA satışları INFO MEDIA şirketinde, hesaplarda ekside bulunuyor.

DB ve YA I3. sayıdan itibaren artık topluca şirkete değil, FAC içinde yerel bölgelere sizin tarafınızdan gönderildi. Pek tabi Büroya " INFO MEDIA " adına ufak paketlerde bize geldi. Geçen mektubumda da belirttiğim gibi bunların I3. ve I4. sayı DB ve YA (30.5.89 ve 1.7.89 tarihli sizden gönderilen belge) dergilerinin mali durumunu belirttim.

I5. ve I6. sayı DB ve YA dergileride büroya 2x20 DB ve 2x50 YA geldi. 2x20 DB ve 2x35 YA protokol gönderildi. Bu sayılarla ilgili elimde 2x15 YAx 3 DM olarak elimde 90 DM bulunuyor. Burada bir parantez açmak istiyorum. Sizin YA'nın fiyatını arttırmanızı, yani 4 DM olarak fiyat belirlemenizi birkaç gün evvel ben tesadüfen öğrendim. Siz şimdi içine 4 DM yazdık diyeceksiniz bunu benim görmediğim gibi, sizin yayınları gönderdiğiniz FAC içindeki tüm temsilcilerinizde dergileri sattıktan sonra farkına varmaya başladılar. Belkide daha farkına varmayanlar vardır.(Şimdi Duisburg temsilciniz ile tesadüfen karşılaştım haberi yoktu.) Önerim tüm Avrupadaki yerel temsilcilere bir mektupla durumu açıklamanızdır.(tabiki şimdiye kadar bu yapılmadıysa) Yoksa size ödemelerde yeni bir sorun ile karşı karşıya geleceksiniz.

ADIMLAR'la ilgili olarak, evvelki mektubumda da belirttiğim gibi gazeteler epey dağınık geldi. Postada da kaybolmalar söz konusu. Sizin mektubunuzda belirttiğiniz gibi iadeleri % 56 gibi düşünmek doğru olmaz diye düşünüyorum. Geçen mektubumun bazı bölümleri tekrar olacak. Adımların I. 2. 3. sayılarından tanıtma protokolu olarak FAC içinde önemli miktar postayla gönderdik. 4. ve 5. sayılarda yazdığım nedenlerle belirli bir bölüm elimizde kaldı. Benim önerim bu konuyu mektubumda belirttiğim şekliyle kapayalım. Şu aşamada elimde başka bir imkan yok. Önümüzdeki dönemde başka olasılıklar yaratarak size katkıda bulunmayı zorlayacağım.

Mektubunuzun ikinci bölümünde ADIMLAR'ın haftalık çıkışa hazırlandığını söylüyorsunuz, sevindirici bir karar, tabiki mali yüküde ağırlaşacak. Bu nedenle mektubunuzda tüm yayınların ödemelerinin size yapılmasını istiyorsunuz. Elimde bir imkan olsa buna derhal evet diyebilirim. Fakat Şubat-Mart 89 tarihlerindeki size ödenen 20000 DM buradan borç bulunarak yapıldı, bu borcun geri ödenmesi gerekiyor. Bu borcun geri ödeniş şeklide Adımlar'ın satışından ~~XXXXX~~ elde edilen gelirin bizim açtığımız bir hesapta birikmesi şekliyle olacağı konuşulmuştu. Bu borcun bugünkü aşamada başka türlü ödenmesinin imkanı yoktur. Bizim açtığımız FAC içindeki hesaba kimlerin ne kadar para gönderdiğini size ayrıca belirteceğim. Doğru , sizin tarafınızdan ödemelerin kontrolü konusunda belirli zorluklar çıkıyor. Bunu karşılıklı haberleşerek giderebiliriz diye düşünüyorum.

Şimdilik sevimsiz mektubumu bitireyim. selamlarımı iletir, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ferudun Gürgöz

- Not: I- INFO MEDIA adına buraya gönderdiğiniz yayınların sayısını 25 DB ve 25 YA olarak paketlemenizi rica ediyorum. Bunların hepsi protokol olarak gönderilecektir.
- 2- Ekte bize gönderdiğiniz 7.7.89 tarihine kadar yayın miktarını belirten belgeninde kopisini gönderiyorum.

Değerli Atilla Arkadaş

Almanyanın iki şehrindeki yaygın konusunda sana bilgi vermek istiyorum, bazı değişiklikler var.

1 - Hannover: Levent Takan adına gönderilen bütün yayınların durdurulmasını istiyorlar (DB, YA, Adımlar.6) Kendileri abone sistemine döneceklerini bana belirttiler. Yayın gönderimi buraya hemen durdurulsun.

2 - Düsseldorf: Hamdi Maskar

15 DB - 25 YA - 25 Adımlar istiyorlar. Yarı sayıya değişiyor.

Hamdi Maskar Bizim açtığımız kontoya Adımların satışından 850 Dm yatırmış bulunuyor.

Sevankarımı iletir, çalışmalarında başarılar dilerim.

3.11.89

Feridun Güngör

ÇEKİLDİ

Sevgili arkadaşlar,

Biliyorsunuzdur, Adımlar'ın en son, 27 Ağustos-9 Eylül 1989 tarihli, 17.sayısı toplatıldı. Toplatma gerekçelerinden biri de, TBKP Merkez Komitesi'nin 11 Ağustos günü yaptığı açıklama. Bu açıklamanın tam metni yayımlandı. Gazete elinize geçmişse eğer, göreceksiniz.

Mahkemeye vermek için,

~~_____~~
Bahattin Erdem arkadaştan, "TBKP Merkez Komitesi, "Partimiz, birlikte yürüme kararlılığında olan herkesle bu sürece omuz vermeye hazırdır" başlıklı yazıyı kendisinin Adımlar'a gönderdiğine ilişkin, ayrıca noterden de tasdikli bir mektubu, mümkünse posta yoluyla (Acele Posta ile) göndermesini ~~_____~~ istiyoruz.

Kısa sürede olması, durumu açıklamak için gerekiyor.
Teşekkürler, selamlar.

Semih Gümüş

İstanbul, Adımlar

1 Eylül 1989

Değerli Feridun Yıldız;

Belçika'ya gelen ve elimize geçen yayın miktarını buradaki parti örgütümüz su anda kaldırarak durumda değil. Yayınlar karşı genel bir isteksizlik var. Dağıtımına da kimse yardımcı olmak istemiyor.

Bu nedenle; bunları tek tek yayınlara yazmak yerine, ilgileneceğinizi umarak size yazmayı uygun gördüm. 3 yılı aşkın bir süredir Belçika'da yayınların hem dağıtım hem de haber işini tek başıma yürütüyorum. Üstelik paralarını toplamada da büyük zorluk çekiyorum. Geçitli Kereler parti örgütümüzü ve tek tek yoldaşları uyardım ve yardım istedim, ancak kimse yardımcı olmayı kabul etmedi.

Şu an benimde, hem çalışıp hemde okula gitmem nedeniyle bu konuya daha fazla zaman ayırma olanacım yok. Yapılan son parti konferansında sorunu tekrar ele almamıza rağmen bu görevi üstlenecek yada yardımcı olacak kimse çıkmadığı için yine ben sürdürüyorum. Yanlış anlaşılmasın şikayetçi filan da değilim. Ancak yayınların elimizde birikmemesi ve paralarını ödemede zorluk çekmemek için, parti örgütüne ve tüm yoldaşlarımıza söyleyerek miktarlarını düşürüyorum.

Bundan sonra Belçika'ya :

Adımlar	10	Adet	,
Yeni Açılım	6	"	,
Dünyaya Bakış	5	"	,
M. ve Gelecek	6	"	,
Yeni Yol	8	"	,
Türkiye Postası	3	"	gelecektir.

Bu sayıları Türkiye'ye ve T. Postasına ilettim.

Bilgilerinize sunarım, selamlar.

Turgay Gelikörs
Brüksel

10 Aralık 1989

Değerli Yazı Kurulu,

Özenle hazırlanmış, yakın bir ilgiyi ifade eden mektubunuzu aldım, teşekkür ederim. Ancak ne yazık ki benden kurtuluş kolay olmayacak. Yine sizlerle tartışmak istediğim kimi konular var.

1. Mektubunuzda yer alan "Ancak gerek iç politika gerekse dış politika olayları içindeki sıralama, özgül ağırlıklar elbette İstanbul'dan Kopenhag'dan olduğundan biraz daha farklı görülebilir." fikri bana pek doğru gibi gelmiyor. Eğer bir gazete Türkiye'de çıkıyorsa ve çok belli bir amaçla çıkıyorsa elbette ve elbette Türkiye'de olan bitenler -önem sırasına göre- öncelikle o gazetede yer almalıdır. Benim bundan bir milim bile değişik bir görüşüm yok. Bunun yanı sıra sizlere yurtdışından gönderilen yazılar da, gönderenlerin o yazılar hakkındaki fikirleri dikate alınarak ele alınmalıdır. Sizde kabul edersiniz diye düşünüyorum ki, yurtdışında yerel seçimlere çok az ülkede, Türkiyeli göçmenlerin -yada göçmenlerin- katılma hakkı vardır. Bu nadir ülkelere biri de Danimarka'dır. Ve ilk kez olağanüstü denebilecek bir aktivite içinde yerel seçimlere Türkiyeli göçmenler katılmıştır. Şimdiye kadar aktif bir politikanın içinde görünmek istemeyen geniş bir kitle bu yerel seçimlerde, hem de sosyal demokrat ve sol partilerden yana aktif bir tavır koymuştur. Bu hem Avrupa'daki gelişme süreçleri içi önemlidir hem de bu büyük kitlenin Türkiye'deki bağları için önemlidir. Ben yazıyı yazarken böylesi bir bağlam içinde ele almaya çalıştım.

Bundan aylarca önce Ortak Pazar üyesi komünist partilerinin (İtalya Komünist Partisi hariç) Kopenhag'da ortak bir toplantıları olmuştu ve bu toplantıda yapılan konuşmalar ve toplantıyla ilgili bilgi DKP tarafından bize verildi. Bu toplantı komünist partilerinin biraraya geldiği ve Avrupa Birliği sürecini tartıştığı, basına kapalı yapılan -siz de kabul edersiniz ki- çok önemli bir toplantıydı. Bir ay aradan sonra da olsa toplantıya ait belgeleri alabilen de bir tek biz olmuştuk. Bu belgelerin üzerinden yorucu bir çalışma yapıp Yeni Açılım'a gönderdim. Yazı önemli bulunmadığından basılmadı. Oysa bugün tartışılan pek çok konu çok daha önceden bizim kamuoyumuz tarafından öğrenilecekti. Bu örnekle ne demek istediğimi anlatmaya çalışıyorum acaba? Yazının önemi benim hazırlamış olmam değildi, bizzat konunun kendisiydi. Beni şiddetle düşündüren ve üzen bu yaklaşımdır. Eğer bu yazı atılmadıysa bulup okuyabilirsiniz. İsterseniz bir kopyasını gönderebilirim.

Bunun yanı sıra Adımlar'ın Türkiye'de olan bitenleri de önem sırasına göre ele aldığını da söyleyemeyeceğim. Şimdiye kadar gerek ekonomik, gerekse politik ve sosyal pek çok önemli konu Adımlar tarafından ele alınmamış ve bizim kamuoyumuz bu konular hakkında bizim özgün fikrimizi öğrenememiştir. Her nedense özellikle ekonomik konularda doyurucu bir yazı çıkmamaktadır. Bunun yanı sıra Torumtay'ın, Başbakan'ın savunma harcamalarının artırılması, caydırıcılık konularındaki yaklaşımlarına ses bile çıkarılmamıştır. Nerede barış ve silahsızlanma istemlerimize ilişkin yaklaşımlarımız? Neden sırası geldiğinde onları tekrar tekrar kamuoyumuza sunmuyoruz?

2. Uzun yazılardan yakınıyorsunuz, haklısınız. Ancak öyle konular vardır ki, yazarı ne kadar konuya vakıf olsa bile, kısa biçimde formüle edilemezler. Hele hele benim gibi yazarlarsa... Ayrıca kadın konusu benim görüşüme göre yanlış bir yol üzerinde, kendiliğinden, bir anlamda başıbozuk, yuvarlana-tekerlene gitmektedir. Bu konu izleyebildiğim kadarıyla parti içinde ciddi gerginliklere neden olabilme potansiyelini de içinde taşımaktadır. Biz komünistler olarak konuyla ilgili kendi fikirlerimizi de ortaya koymalıyız diye düşünüyorum. Komünistler de yeni yaklaşımlar bulabilirler ve konuyu günün gereklerine uygun ele alıp tartışabilirler. Ben kendimi böyle değerlendiriyorum. Ancak ne yazık ki feminist değilim. Feminist olmamam feministlerin ne dediklerine kulaklarımı tıkama anlamına gelmiyor. Buradaki olanakları da değerlendirerek feministlerin tartışmalarını hem de güncel olarak takip ediyorum. Şunu bilmenizde yarar var ki, feministler Türkiye'deki tartışmayı çoktan gerilerde bıraktılar. Onlar şimdi kadın sorununa çok daha geniş bir açıdan, dünyanın içinde bulunduğu sorunları da kucaklayacak bir biçimde yaklaşıyorlar. Oysa bizim ülkemizde varolan tartışmalar böyle değil. Acaba varolan deneyime gözleri, kulakları tıkayıp Amerika'da her sefer yeniden mi keşfetmek gerekiyor? Yoksa varolanı yakalayıp onun üzerine birşeyler katmak mı?

Yazımın üslubunun sert olduğunu biliyorum. Ve eminim ki benim yazımın (daha doğrusu yazılarımin, ancak göçmenlerle ilgili yazının neden sorun olduğunu anlayamadım) sorun olması bundan kaynaklanıyor. Ancak herkes gibi ben de kadın konusunda iddia sahibiyim ve bu konuda yazmaya da devam edeceğim. Bunun yanı sıra her sözümüzün başına şimdilerde koymayı ihmal etmediğimiz "farklı görüşlere açık olmak" her nedense benim yazımda sınıfta kalıyor. Yoksa benimki farklı görüşten sayılmıyor mu? Dikkatlice okunduğunda o yazıda birkaç yeni yaklaşımın olduğu görülecektir ki bunların bir kısmı bizzat feministlerin geliştirdiği yaklaşımlardır. İtiraf edeyim ki bu konu beni endişelendiriyor.

Çeşitli yerlere gönderdiğim çeşitli yazıları -her nedense- zor bir süreçten geçerek yayınlandılar. Burada ciddi bir yanlış değerlendirme olduğunu düşünüyorum. Herkesin yazısı nasıl yayınlanıyorsa benim yazıları da yayınlanmalıdır diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, yine üslubumun sert olduğunu düşünebilirsiniz. Ama herkes bir başka türlü yoğurt yiyor. Eğer elinize geçiyorsa Moscow News'da çıkan "Gorbaçov Bilmecesi" yazısını okudunuz mu? Ciddi olarak ağır eleştiriler içeren vede haksız eleştiriler içeren bir yazı, ama tamamı yayınlandı. 26 Kasım tarihli Pravda'da Gorbaçov'da ona cevap verdi.

Hayır, sanmayın ki kendimi Gorbaçov'un yerine koyuyorum. (Olur a, insanın aklına herşey gelir.) Ben her yazının yayınlanması konusu üzerine örnek vermek istiyorum. Eleştiren benim yazımı eleştirecek, ancak benim de eleştirilerim bilinmelidir. Şu anda, ne yazık ki, kadın konusunda feminist olmayan görüşü temsil eden yazılar çıkmıyor. Ama çıkmalıdır, kadın konusunun tek çözümleyici yaklaşımı feminizm değildir. İzin verin bu görüşün sahipleri de seslerini duyursunlar.

Ben "gazetemize katkıda bulunan dostlarımızdan" biri de değilim. Ben de sizler gibi, sizlerden biriyim. Gazetemize bir dostluk işi yapmıyorum, normal olan, sorumluluğum içinde olan bir görevimi yerine getiriyorum. Aynı sizlerin bulunduğu koşullarda -yalnız başka bir ülkede- eşit haklılık temelinde (kadın olduğum için bu tartışılabilir) çalışmalara katılıyorum. Dost bir yabancı değil, tam içinizden biriyim. Bunun altı çizilmesi gereken, önemli bir nokta olduğunu sanıyorum.

Hepinize sağlıklar, esenlikler dilerim, kendinize mukayyet olun, yaptıklarınızı buralarda olan bizlerle birlikte yapıyorsunuz, bunu unutmayın. Biz sadece dost değiliz, daha da ötede bir ilişkimiz var değil mi?

Ayse

13 Haziran 1989

Değerli Şefik Çalık,

Din (12.6) dergiye telefon ettim ve öğrendimki gönderdiğim yazıyı basmamaya karar vermissiniz. Bu nedenle size bu mektubu yazıyorum. Hemen en başta belirtmek isterim ki, bu mektubu yazısı basılmayan alingan bir kişinin itirazı olarak ele almayın ve o bakış açısı ile okumayın. O zaman ne demek istediğimi anlamak zorlaşır diye düşünüyorum.

Yeni Açılım'ın 14.sayısında Ayşe Güler'in Avrupa Birliği ile ilgili bir yazısı var. Bu yazı "Sunuş" bölümünde bu yazının önemine değiniliyor ve tartışılması gereken bir konu olarak işaret ediliyor. Benim size gönderdiğim derlemede ise tam da bunlar var. Bunca yıllık aradan sonra Ortak Pazar Komünist partileri biraraya geliyor ve tam da bu konuyu tartışıyorlar. Biz bu yarı gizli yapılan toplantının -varı gizli çünkü basına kapalı yapıldı- belgelerini tam dostane bir yardımla alabiliyoruz. Sonra üzerinde belkide bir ay süren bir çalışmadan sonra sizlere aktarıyoruz. Eğer yazıyı okuduysanız orada komünist partilerinin çok ciddi konuları tartıştığını göreceksiniz. Alternatifler ürettiklerini göreceksiniz. (Özellikle Danimarka Komünist Partisi'nin) Bizler basın olarak bu bilgileri kendi çevremize yaymazsak alternatifler, yeni yaklaşımlar nasıl ortaya çıkacak? Hele böylesine az bilgili olduğumuz ama aynı zamanda oldukça yasamsal bir konu üzerinde....

Avrupa Birliği sanıldığından da daha çok boyutlu bir oluşum. Buralarda bu konuyla ilgili sayısız denecek kadar tartışma yapılıyor ve buna es her türlü yayın var. Kimi yararlarından söz ediyor, kimi de zararlarından. Türkiye ise bu oluşumun kapılarını zorluyor. Ancak yanı sıra içinde yeralmasa da Türkiye'de Avrupa Birliği yolunda kimi ciddi girişimler birbirinin peşini kovalıyor. Yabancı şirketlerle evlilikler, kamu şirketlerinin özelleştirilmesi v.s. dikkatle incelendiğinde değerli ipuçları veriyor insana.

Aynı zamanda Avrupa Birliği yeni bir insanı da beraberinde ortaya çıkaracak. Dikkat edilirse ulusal sınırların yokluğu, ulusal devletlerin ortadan kalkma süreci, bağımsızlık gibi pek çok konu her boyu-

tu ile tartışma masasında bulunuyor. Sosyal Boyut üzerinde durulan en önemli konulardan biri, komünist partilerince. Doğru da, çünkü bu boyuttan yoksun ilerliyor herşey.

Şefik kardeşim, sınırlı bilgilerimi birbir burada sıralamak istemiyorum. Ancak tartışma yaratabilmek için varolan tartışmaları iletmek gereken diye düşünüyorum ve bu açıdan elimizdeki bilgiler bizler için çok değerli. Lütfen bu yönden konuyu bir kez daha ele alınız. Beni düşündüren sadece ve sadece bizim insanlarımıza çok alternatifli düşünme olanağı sunabilen bir yardımı yapabilmek, bu kadar.

İkinci olarak bir şeye dikkatini çekmek istiyorum. Sizlerin elinize gelen her yazı, kısa uzun, çevri-çevri değil bir çalışmanın ürünü. Kim olursa olsun bu işi yapmak için zamanını, kendi gücünü seferber ediyor. Kısacası bir üretim faaliyetinde bulunuyor. Buna bir saygı esirgenmemeli diye düşünüyorum. Bu nasıl olur? Size gelen yazıları basmıyorsanız bunu gönderene bildirmek, nedenini anlatmakla olur. Bu uygar bir davranıştır aynı zamanda. Şu sıralarda çağdaşlık çokça tartışılan bir konumuz. İşte böylesi davranış biçimleri de çağdaşlığın birer yansıması oluyorlar. Kısa bir yazı, kısa bir telefon konuşması bu iş için yeterlidir diye düşünüyorum. Bu açıdan herbirimiz dikkatli olmalıyız diye düşünüyorum. Kendi adıma Avrupalı arkadaşlarımdan ilk öğrendiğim bu oldu ve zor da değil. Az bir gayret, dikkat bu işi gerçekleştirmek için yeterli oluyor. Ama insan kazanılıyor, hani "merkezdeki insan" var ya, işte o !

Bir kez daha yinelemek ihtiyacını duyuyorum: Bu mektup bir küskünlük alınganlık itirazı değildir. Olaya başka bir açıdan bakışı işaret eden, dostça bir eleştiridir. Hepinize iyi günler, başarılar dilerim.

Ayşe Coşkun

Ayşe

ORTAK PAZAR ÜLKELERİ KOMÜNİST PARTİLERİ TOPLANTISI

9-10 Şubat 1989 tarihlerinde Kopenhag'da Ortak Pazar ülkeleri komünist partileri toplantısı yapıldı. Bu toplantıya Danimarka Komünist Partisi'nin daveti üzerine Belçika Komünist Partisi, Fransa Komünist Partisi, Batı Almanya Komünist Partisi, İngiltere Komünist Partisi, Yunanistan Komünist Partisi, Hollanda Komünist Partisi, Portekiz Komünist Partisi, İspanya Komünist Partisi katıldı. Toplantı basına kapalı yapıldı ve bir sonuç belgesi yayınlanmadı. Ancak toplantının bitiminden sonra günlük basında kısa bir duyuru yeraldı.

Bu basın açıklamasında, "Kardeş partiler bir dizi sorunu ve özellikle İç Pazar'ın oluşturulması hakkındaki sorunları açık, dostça bir atmosfer içinde tartıştılar.

Katılımcılar, işbirliğinin devamı ve yoğunlaştırılması, görüş ve yaklaşımların değişiminin hızlandırılması hakkındaki istemlerini vurguladılar. Katılımcı komünist partileri yaklaşan Avrupa Parlamentosu seçimlerindeki konumları hakkında kendi yaklaşımlarını belirttiler.

Partiler ilerici, demokratik ve barışçı diğer sol güçlerle işbirliği ve bağlaşıklık üzerine temelli ve yararlı bir tartışmada kendi görüşlerini dile getirdiler." deniyordu.

Şimdi Haziran ayında pek çok ülkede Avrupa Parlamentosu seçimleri yapılacak. Komünist partileri bu nedenle çalışmalarını bu konu üzerine yoğunlaştırmış durumdalar. Danimarka Komünist Partisi'nin afişleri sokaklarda görünmeğe başladı: "Ortak Pazar Birliğine hayır!", "Para egemenliğine karşı halk egemenliği"

Toplantının açış konuşmasını yapan Danimarka Komünist Partisi, Ortak Pazar'ın İç Pazarı'nın (Internal Market) kurulmasıyla bağlantılı olarak ortaya çıkan deneyim ve bilgilerin değiş tokuşunun yapılacağını belirttikten sonra "Biz kardeş partilerin politikalarındaki farklılıklar kadar ülkelerimizin koşullarındaki ayrılıkların da farkındayız. Aynı zamanda daha yakın ilişkiler ve ortak çabalar için ortak sorunlar ve görevlerin geniş bir alanı olduğunu da görüyoruz. Biz bunu sadece yararlı değil gerekli olarak da kabul ediyoruz. Bugünkü durum, demokratik güçler arasında ve elbette komünist partileri arasında da geniş bir birlik istiyor."dedi.

"Özellikle küçük ülkeler bu gelişmenin kurbanlarıdır. Onlar tek taraflı olarak egemenlik haklarını ve demokratik kazançlar, gerçek demokratik değişiklikler için mücadeleyi terk etmeye zorlanıyorlar." diyen DKP temsilcisi çabaların sadece ekonomik alanla sınırlanmaması ve sosyal yaşamı da kucaklaması gerekliliğine işaret etti.

Toplantıda açıklanan görüşlerle ilgili dökümanlara çok sınırlı olarak ulaşılabilirdi için, katılan tüm komünist partilerinin görüşlerini yazıda bulamayacaksınız. Ancak temsilcilerin konuşmalarını en geniş bir biçimde aktarmaya gayret ettik. Görüleceği gibi ülkemiz açısından dikkatle üzerinde durulacak onlarca önemli yan bu konuşmalarda dile getirilmektedir.

DANİMARKA KOMÜNİST PARTİSİ TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

DKP Genel Başkanı Ole Sohn, "Danimarka"ya hoşgeldiniz" diyerek başladığı konuşmasını partisini kısaca tanıtarak sürdürdü: "Bu yıl Danimarka Komünist Partisi 70. yılını kutlayacak. Biz büyük amaçları olan küçük bir partiyiz. 10 bin üyeli, sendikal harekette ve diğer halk hareketlerinde 3bin temsilcisi olan, son parlamento seçimlerinde % 8 oyu ve daha fazla oy kazanma planları olan bir parti.."

Komünist partileri arasındaki pratik işbirliğini artırmanın ve düşünceleri geliştirmenin gerekliliğine değinen Sohn şöyle devam etti: "Avrupa, Ortak Pazar üyesi olan 12 ülkeden ibaret değildir. Belki gelecek sefer, hepside Avrupa ekonomik alanında aktif olan Ortak Pazar ve EFTA ülkelerinin partileri olarak ortak bir toplantı yapmalıyız. Yada belki 36 Avrupa ülkesinin partisinin biraraya geldiği bir toplantı yapılabilir.

Fakat Ortak Pazar ülkeleri olarak bizim özellikle toplanmamız gerekliydi. Biz özel problemlerimizi ve özel ilgi alanlarımızı biraraya getirmeliyiz. Çünkü ortak işbirliğinin amacı ülkelerimiz arasındaki ilişkilerin bir politik birliğe dönüştürülmesidir." Tüm işlevleri ile daha önce dışarda tutulan kilise, ordu ve polis örgütlerinin şimdi kapsam içine alınmasıyla birlikte, yeni bir Ortak Pazar devletinin söz konusu olduğunu vurgulayan Sohn devamla, "Ordu, 1992'deki EPC Anlaşmasının yeniden düzenlenmesi planıyla Ortak Pazar'ın konuları içine belki de dahil olacaktır. Polis işbirliği Rhode toplantısıyla oluşturulan özel bir çalışma grubunda şimdi görüşülmektedir. Ve kilise bir ulusal yada göksel ilişki olarak Brüksel'in karışması olmaksızın kalabilecektir."

12 Ortak Pazar ülkesinin 10'nun halkının büyük çoğunluğunun "politik işbirliği"ni istediğini yapılan oylamaların gösterdiğine işaret eden Sohn son oylamada Danimarka'nın sadece % 19 destek verdiğini belirtti. % 80-90 oranında danimarkalı daha güçlü bir Kuzey İşbirliğinden yanadır. % 65 oranında ise Ortak Pazar içinde sadece ticari işbirliği yapılması istenmektedir.

Haziran ayında yapılacak olan Ortak Pazar Parlamentosu seçimleriyle ilgili olarak, "Biz bu seçimleri, 1993'den önce olmasını beklediğimiz Danimarka'nın Ortak Pazar'la ilişkileri üzerindeki üçüncü ve son referandumu kazanma stratejisiyle, Ortak Pazar'a karşı direnişi güçlendirme için kullanacağız." diyen Sohn, Haziran seçimlerine bağımsız parti listesiyle girilmeyeceğini ve Ortak Pazar'a Karşı Halk Hareketi birleşik oy pusulası ile seçimlere girileceğini belirtti.

Bakanlar Konseyi ve/yada Parlamento'da Çoğunluk Yaratmak

Pek çok Ortak Pazar yasasının gerekli çoğunlukla geçtiğini belirten Sohn, "Ülkeler kendi ölçülerine göre oy veriyorlar. 10 oy 4 büyük içindir. İspanya 8, orta ülkeler 5, Danimarka ve İrlanda 3, Lüksemburg 2. Bir yasanın geçmesi için 76 oydan 54'ü gereklidir.

Diğer taraftan yeni bir yasanın geçmesini engellemeye 23 oy gerekmektedir. Portekiz, Fransa, İngiltere gibi konservatif yönetimli ülkeler, 9 ülke lehinde olsa bile, yasayı engelleyebilir. Ve bundan da başka, yasa yapma gücü Ortak Pazar'a transfer edildiği alanlarda her bir 9 ülkenin parlamentosunda da, 3 ülke yasanın geçmesini önleyebilecektir. Bu nedenle çok açıktır ki, sermayenin, işgücünün, malların ve hizmetlerin serbest dolaşımını sağlamaya yönelik yasalar gerekli çoğunluk isteyecektir. Fakat işçilerin minimum korunsanının garantisini gerektiren sosyal boyutlu yasalar, gerekli sayıdaki çoğunluğu alamayacaktır. İç Pazar'ın halen kabul edilmiş olan 279 yasasının yarısı gerekli sosyal dengeden yoksun geçirilmiştir."

Tek Avrupa Anlaşması'nın anayasal değişikliklerin olması üzerinde de etkili olacağını belirten Sohn, ulusal parlamentoların güçlerini kaybettiğine işaret ederek şu örneği verdi: "Danimarka'da geçen yıl kabul edilen her 10 yasadın 9'u Brüksel'de kabul edilmiştir."

Ortak Pazar Bakanlar Konseyi'nde 8-9 lükenin hükümetinin desteklemesiyle sol çoğunluğun, sol yasalar yapabileceğine değinen Sohn, konuşmasının bu bölümünü şöyle bitirdi: "İşçi çoğunluğun stratejisi, Ortak Pazar'ın yasma işlevine karşı bir protestoyu da içermedikçe uzun ömürlü olamaz.

Biz bu barışçı karşı devrimi nasıl cevaplayabiliriz?

1. Birinci olasılık Ortak Pazar'la çelişen yasa yapmak olabilir. Ulusal parlamentolarda değişiklikler zorlanmalı ve eğer gerekliyse Ortak Pazar Komisyonu'nun ve Lüksemburg'daki Ortak Pazar Mahkemesi'nin direktiflerine ve kurallarına önem verilmemeli. Bu strateji Ortak Pazar'a Karşı Halk Hareketi'nin programınca Ortak Pazar'a karşı bir strateji olarak desteklenmektedir.

2. Başka bir strateji, Ortak Pazar ülkelerinin birliği için Roma Anlaşması'nı değiştirmek olabilir, anlaşmada formüle edilen gerekli çoğunluk ilkesinin yerine olağan basit çoğunluk ilkesi getirilebilir.

Basit çoğunluk ilkesiyle birlikte her ülkenin bir oyu olacaktır. Bir yasa 7 kabul 5 karşı oyla yada eğer bir ülke çekimser kalıyorsa 6 kabul 5 karşı oyla geçebilecektir.

Basit çoğunluk ülkeleri eşit düzeye getirir.

Fakat bu reform gerçekçi midir?

3. Üçüncü strateji, Birlik planının çok kereler önerdiği, Ortak Pazar Parlamentosuna daha fazla yasama gücü vermekle ilgilidir. Eğer Ortak Pazar Parlamentosu'nda yasalar basit çoğunlukla geçerse, 12 ülke düzeyinde demokrasinin korunmasının yöntemine de sahip oluruz. Fakat buradaki risk, güç sadece Komisyon'dan transfer edilmeyecek, aynı zamanda ulusal parlamentolardan da transfer edilecektir. Biz mümkün olduğu kadar fazla gücün ulusal parlamentolara dönmesini istiyoruz ve biz varolan her Birlik planındanda şüphe duyuyoruz."

Ekonomik Entegrasyon Bir Somut Yasa

"Biz bir somut yasa olarak ülkeler arasındaki ekonomik entegrasyonu dikkate alıyoruz." diyen Sohn, tarihi bir yaklaşımla Avrupa çapında birliklerin ortaya çıkışlarına değindi. 1825 yılından 20. yüzyıla doğru ilerlerken kurulan devletlerin bu gerçeğe ilgili olduğunu belirten Sohn, kraliyet rejimlerinin varoluş olanaklarına üretim ilişkilerinin baskın çıktığını, aynıyoldan üretim ilişkilerinin büyük bir farkla ulusal devletlerin işleyişlerinede baskın çıktıklarını ve bugün pek çok ekonomik birliğin varolduğunu söyledi. Ulusal devletlerin bu birlikleri hiç bir şekilde kontrol etmediğini vurguladı. "Deutsche Bank'ın dolaşımı İsveç'ten daha büyüktür. Shell ve Unilever Danimarka'dan büyük dolaşıma sahiptir."

"Partimiz bu sorunlar üzerindeki tartışmalardan bir teorik çalışma yaptı ve biz kısaca sizlere bazı gerçekleri belirteceğiz.

Danimarka şirketleri yabancı şirketler tarafından artan bir biçimde satın alınıyor. 1987 yılında yabancı şirketler 1900 Danimarka şirketinin hisse senedi çoğunluğunu kontrol ediyordu, ki bu 1976'dan bu yana % 58 artış demektir. Demir ve metal sanayindeki dolaşım yarı yarıya yabancı ellerdedir. Yabancı sermaye elektronik sanayinin 1/3'den fazlasını ve sanayi dolaşımının % 13'ünü ve ihracat-ithalat işlerindeki dolaşımın % 36'sını kontrol etmektedir. Paralel olarak Danimarka sermayesinin yabancı yatırımlarda toplandığını görüyoruz. NOVO ve Nordisk Gentofte dünyanın en büyük insülin tedarik eden şirketleri olma yolundalar. Speis ve Tjereborg İs-

kandinavya'nın charter seyahat işlerinde % 80 paya sahiptirler. Tütün, şeker ve alkol tekelleri 25 bin kişiyi istihdam eden yiyecek tekelleri patronu Hugo Shröder üzerinden 3-4 değişik işletmeyle bağlıdır.

Yabancı sermaye ve Danimarka sermayesinin birleşmesine paralel olarak, hükümet 175 çalışanı ile birlikte Tekel Kontrol İdaresi'ni kapatmayı önerdi. Yerine tekeller ve fiyatlar üzerinde kontrolün zayıf bir aracı olarak bir Gümrükler İdaresi ve bir Rekabet Komisyonu kuruyor.

Bizim uluslararasılaşmaya ve rasyonalizasyona sempatiyiz, fakat Ortak Pazar'ın İç Pazar'ının serbest rekabeti ifade ettiği ve bunun da Tekel Kontrol İdaresi'ni gereksiz kıldığı gibi bir görüşümüz yok.

Tersine, Merkez Komitemiz Tekel Kontrol İdaresi'nin muhafazası ve onun kontrol mekanizmasının güçlendirilmesini önermektedir. Tekeller halkın kontrolü altında olmalıdırlar. Emek fonları üretim sektörünü hızlandırmak ve demokrasi için savaşımında kullanılmalıdır.

Komünistler çok uluslu şirketlerin ulusallaştırılmasında nasıl belgiler kullanmalıdır? Eski moda, daha az etkili ve bundan dolayı rekabetçi biçimde olmayan örgütün lehine, etkili birçok uluslu şirketi dağıtmak gerici-lik değil midir? Belirli bir ülkede çalışan çok uluslu şirketin bir parçasının ulusallaştırılmasından yarar sağlamak hiç mümkün değil midir? Çalışanlar, tüketiciler ve seçmenler nasıl korunabilir ve onların çok uluslu şirketlerin işleyişleri üzerinde baskıları nasıl olabilir? Çok uluslu şirketler yerine Birleşmiş Milletler tarafından "çok ulusallaştırılmış" şirketler olabilir mi ve bunlar dünyadaki gelişmenin destekleyecisi olmaya zorlanabilirler mi?

Çalışan insanların yerine, başka bir yolla, çok uluslu şirketlerin ihracatını ve dolaşımını ağır vergilendirerek Ortak Pazar ve diğer bölgesel örgütlerin finansmanını yapmamız mümkün müdür? ILO direktifleri, Avrupa Konseyi'nin tavsiyeleri, Birleşmiş Milletler'in Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun (ECE) kararları, EFTA kararları yada Ortak Pazar direktifleri üzerinden çok uluslu şirketlerdeki çalışanların haklarını tam bir kavrayış ve etkiyle garanti altına alabilir miyiz?

Minimum Standartlarda Birleşme

Ortak Pazar'ın İç Pazar'ı, bağlı ülkelere çevrenin korunması, işçilerin korunması, güvenlik ve sağlık, tüketicilerin korunması, hayvancılıkta standartlar, sosyal refah ve demokratik haklarla ilgili yüksek düzeylere ulaşmış derin etkiler yapmaktadır.

Biz komünist partileri olarak, tüm bu yönlerdeki minimum standartlarda birleşmeyi, bir yada daha fazla ülkede çevresel ve sosyal korumada yüksek standartları uygulamaya koymayı durdurmadan, kabul demez miyiz?

Örneğin, tüm üye ülkelerdeki sosyal kısıntılar yada kirlenmenin yasaklanması için bir çoğunluk kararı çıkarılabilir. Fakat karar asla ilerlemeyi engellemede kullanılmamalıdır. Tavanda değil tabanda birleşme belgisini biz işbirliği için uygun buluyoruz.

Ortak Pazar çoğunluğu, 2000 yılında kabul edebilse bile, hiçbir şey Kuzey ülkelerini 1995'ten itibaren CFC'nin kullanımını yasaklamaktan alıkoyamaz. WHO tarafından kasorojen maddesi taşıdığı kabul edilen 208 kimyasal bileşiğin üzerine Danimarka'nın "kansere yolacak" etiketini koymasını önlemek sadece 32 bileşik için karar verebilen Ortak Pazar için mümkün değildir.

Bu 32 bileşik tabanda birleşme olabilir. Fakat bugün, kimse için bu ortak bir tavan olamamaktadır.

Değişken Geometri

Komünistler Ortak Pazar, EFTA, CMEA ve bugün bu üç örgütün de dışında bulunan Yugoslavya, Kıbrıs ve Malta arasında uluslararası işbirliğini tümüyle desteklemelidirler.

BM Avrupa Ekonomik Konseyi'ni ne yoldan yeniden aktifleştirebiliriz? O, Avrupa işbirliğinin yeni bir ara forumu haline gelebilir mi? Yada Avrupa'da işbirliği ve Güvenlik Konferansı'yla mı başlamalıyız?

Yada Finlandiya'nın 23. üye ülke olarak Mayıs ayında katılacağı ve SSCB, Polonya ve Macaristan'ın tartışmacı gözlemci statüsüne sahip oldukları Avrupa Konseyi'ne öncelik vermek daha gerçekçi midir? Avrupa Konseyi Strasbourg'daki binalarıyla birlikte, Avrupa'daki 36 ülkenin tamamı için bir yetki dairesi haline gelebilir mi?

Biz Avrupa Konseyi'nin tüm Avrupa uluslarını kapsayacak bir biçimde genişlemesini ve Bakanlar Konseyi ile birlikte çevre sorunları, işçilerin sağlığı, güvenlik, sağlık, tüketicinin korunması ve hayvancılık standartları, sosyal refah ve yurttaşlar için demokratik haklar üzerinde iş görmesi için güç sahibi olmasını önerebilir miyiz?

Ortak Pazar Komisyonu başkanı Jacques Delors'un, Ortak Pazar ve EFTA'nın birleşik idari bir örgüt kurma önerisi doğrultusunda bizim pozisyonumuz ne olmalıdır?

Biz, standardizasyon büroları CEN ve CENELEC üzerinde bir halk kontrolü önerebilir miyiz, böylece bugün şirket patronlarının ve memurların yalnız başına karar verdikleri tüm bu alanlarda tüketiciler, işçiler ve seçmenlerin etkileri sağlanabilir.

Komünist partilerinde. henüz derinlemesine görüşlerimiz olmaktan uzak, yeni pek çok problemin olduğunu hissediyoruz. Bizler geriden geliyoruz. Kacınılmaz ekonomik entegrasyon için mücadeledeki ilk aşamayı büyük sermaye kazandı."

Partiler Arasında Pratik İşbirliği

"Ortak Pazar'daki komünist partileri için birleşik bir seçim programı formüle etmenin olanaklı olmayacağını hepimiz biliyoruz" diyerek konuşmasını sürdüren Sohn, partiler arasındaki işbirliği olanaksız mıdır sorusuna çetli olanakları işaret ederek cevap verdi.

"Hepimizin basımevleri ve gazeteleri var. Birbirimizin gazetelerinde, ücret tabi olmaksızın, değişik makaleler yazma hakkını birbirimize verebilir miyiz?" dedikten sonra, dış haber yazarlarına teknik kolaylıklar tanınması ve arşivlerden yardım sağlanması, bilgisayar teknolojisinin getirdiği kolaylıklardan yararlanılması, partilerin ekonomistlerinin ortak çalışmalar yapması gibi kimi gerçekleştirilebilir olanakları belirtti.

"Bizlerin sendikal bölümlerini ve aynı çok uluslu şirketin değişik bölümünde çalışan işyeri temsilcilerini, işverenin çalışanları bölmek için nasıl karşı saldırılar yaptığı üzerine, görüş alış verışı ve tartışma için biraraya getirmek bir fikir olabilir mi?" diye soran Ole Sohn, komünist partileri gazete festivallerinde yapılabilecek ortak çalışmalara da değindi. Sohn'a göre, pratik işbirlikleri daha yakın politik işbirliklerinin yolunu açabilir. Ne yazık ki, "Şimdiki durumda, komünist partileri arasındaki işbirliği, bizim karşı tarafımızdaki etkin, çok uluslu örgütlerin düzeyinde değildir."

İNGİLTERE KOMÜNİST PARTİSİ TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

İngiltere Komünist Partisi temsilcisi Gerry Pocock, konuşmasına Dublin toplantısının Tek Avrupa Anlaşması ve Tek Pazar'ın anlamını açığa kavuşturma ve partilerin Ortak Pazar'daki durumu nasıl gördüklerini belirleme yönünden önemine işaret ederek başladı. Pococ, "Tüm partilerin orada olmaması bir zayıflıktı. Durum bugün daha iyi ise de İtalyan Komünist Partisi'nin bulunmamasından dolayı üzgünüz." dedi.

Ortak Pazar İç Pazarı'nın oluşturulması konusunda her ülke için durumun ayrı olduğuna işaret eden Pocock, 1992'nin yapacağı etkilerin de değişik olacağını ve her partinin kendi değerlendirmesini yapacak olmasının anlaşılabilir olduğunu belirterek, bunun aynı zamanda değişmiş bir durum olduğunu da vurguladı.

"Ne var ki, Ortak Pazar'ın gelişmesinin tam bir resmini çizmek de yaşam-saldır." diyen Pocock, bilgi ve döküman alış verişinin bu konuda yardımcı olacağını belirtti.

İngiltere'de 1992'nin sendikacılar üzerindeki etkisi ve anlamı konusundaki çalışmalara değinen Pocock, işçi hareketinin çeşitli kesimlerinin konu üzerindeki araştırmalarını ve partisinin Kasım ayında (1988) kabul ettiği ve Haziran seçimlerindeki politika üzerine raporu ve bölgesel parti örgütlerinin hazırladıkları raporları anlattı.

Bilgi alış verişinin tek başına yeterli olmadığını belirten temsilci, komünistler arasında varolan işbirliği taleplerine dikkati çektikten sonra bu işbirliğinin sadece komünistler arasında olmaması gerektiğini söyledi.

Pocock, Tek Pazar içinde yeralacak olan ülkelerde ırkçılık, göçmen işçilerin hakları ve pazar dışında kalan ulusların hakları, silahsızlanma, nükleer silahların modernizasyonu, demokratikleşme sorunları, Türkiye ile ilgili çalışmalar, lezbiyen ve homoseksüellerin hakları gibi pek çok çeşitli konu etrafında işbirliği yapılacağına işaret etti.

Konuşmasında İngiltere'deki duruma da değinen Pocock şunları söyledi: "Partimiz ilk kez seçimlerde (Avrupa Parlamentosu) yarışacaktır. Biz, İngiltere'nin topluluktan çekilmesi çağrısını yapmıyoruz ve bunu kampanyada öncelik olarak görmüyoruz. Kampanyamız 5 geniş tema üzerine kuruldu: İngiltere'de işyerleri ve sanayinin onarılması politikası; Ortak Pazar'ın karar alma yetkisi olan sorunlar üzerinde Ortak Pazar içinde eylem, Ortak Pazar içindeki diğer ilerici güçlerle işbirliği ve karar alma sürecinde en fazla açıklık; EFTA ülkeleri de içinde olmak üzere tüm Batı Avrupa ülkelerinin ve diğer Ortak Pazar'a üyelik için başvurmuş ülkelerin ve topluluk dışı

kendi tarafsız statülerini ellerinde tutan ülkelerin işbirliğinin genişletilmesi; devletlerin büyüyen karşılıklı bağımlıklarından dolayı ortaya çıkan Avrupa'daki yeni duruma ve Sovyetler Birliği tarafından yapılan davete tüm alanlarda Avrupa çapında işbirliği perspektifi ile cevap verilmesi; silahsızlanma sorununun birleşik çözümünde global işbirliği, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki uyuşmazlıklara dikkat edilmesi. (Gizli anlaşmalar, ırkçılık, dış borçlar, çevre sorunları...)

Biz elbette Thatcher hükümetinin Avrupa dokuzları üstünde oynadığı rolün farkındayız ve onun karşıtı en tutarlı öneriler sosyal yatırımlar üzerindedir. İngiltere, Batı Avrupa'da Japonya ve diğer çok uluslu şirketler için bir açık kapıdır.

Biz thatcher'in sosyal ve demokratik konularda tek engel olduğuna ilişkin işçi hareketindeki yaygın görüşe katılmıyoruz.

İngiltere'de Avrupa (Parlamento) seçimlerinin iki önemli özelliği var. Birincisi, biz nisbi temsilin aynı biçimde olmadığı tek üye ülkeyiz. Bunun anlamı, bizim muazzam seçim bölgelerinde yarışacağımızdır ve İngiliz Parlamentosu'nun 9 seçim bölgesinin her birinin birleşimi yarım milyon seçmendir. İkincisi, seçimlere düşük bir katılım vardır: 1979 ve 1984'de % 32 Haziran'da da muhtemelen böyle olacaktır.

Biz İngiltere'de mutemelen 5 yer için yarışacağız, Wales'de 1 ve 1 tane de Scotland'da.

Ben dikkatlerinize aşağıdaki fikirleri sunmak istiyorum:

1. Bir yada iki komünist milletvekili seçimlerden önce İngiltere'yi ziyaret etsin ve bizim arkadaşlarla toplantılar düzenlesinler ve komünist grup bu ziyarete finanse etsin.
2. Bizim arkadaşlarımızdan bir grubun Brüksel'e daveti ve topluluk Parlamentosu'nun çalışmalarının bazı yönleriyle ilgili kısa bir bilgilendirme yapılsın.
3. Komünist grupla anlaşma. Önerilerin formüle edilmesinde görüşlerin dikkate alınması. Grup arasına, herhangi bir yer kazanması mümkün olmayan partilerle görüş alış verişi toplantıları örgütleyebilir. (Çevre sorunları, kadın hakları, güç, homoseksüel ve lezbiyenlerle ilgili öneriler...)
4. Sendikalar ve Ortak Pazar üzerine Londra'da bir konferans örgütliyoruz. Bu konferans komünistleri ve komünist olmayanları kapsayacaktır. Bunun sendikal alandaki temsilcilerin ilişki kurmasında yardımcı olacağı açıktır.

5. Aynı konu üzerine son olarak biz, Ford şirketinin üretiminin Dagenham'dan Cenk'e götürülmesi örneğinde olduğu gibi doğrudan kurulan ilişkilerden memnun oluruz."

Pocock, konuşmasını bu yaz aylarında İsparya'da yapılacak olan END Connection toplantısını işaret ederek bitirdi.

FRANSIZ KOMÜNİST PARTİSİ TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

Fransız Komünist Partisi temsilcisi Jacques Fath, konuşmasına partisinin Avrupa topluluğu ile ilgili olarak başlattığı çalışmalara, politik ve stratejik tesbitlere ve 1992'deki Avrupa Pazarı hakkındaki saptamalara ana hatlarıyla değinerek başladı.

"Biz şimdi tehlike altında olduğumuz bu politikaya ve projelere karşı mücadeleye çağırısı yapıyoruz" diyen Fath şöyle devam etti:

"Fransız burjuvazisi çok uluslu olmanın da ötesinde olanaklar sağlama ve entegrasyon konusunda kendi stratejisini inşa etti.

Muazzam ideolojik ve politik mücadeleyle yeni bir "yeniden birleşim"e ulaşmayı tasarlıyor. Buna esas amacı kesinlikle toplumu değiştirme savaşı veren devrimci ve ilerici güçleri gücünden düşürmek olan, Fransa'nın politik manzarasının yeniden yapılanması diyorlar.

Bu amaçtan hareketle Avrupa konusu krize ve zamanımızda yüzyüze gelinen sosyal, teknolojik sorunlara karşı koymada tek yol, tek çözüm olarak gösteriliyor."

Fath, bu nedenle en geniş işbirliklerine doğru ilerlemek gerektiğini belirterek Fransız Komünist Partisi ve CGT arasındaki işbirliğini örnek olarak gösterdi.

Fath, son zamanlarda Fransa'da ortaya çıkan grevlere işaret ederek,

"Fransa'da ortaya çıkan çok sayıda grev, bu stratejinin artan zorluklarla karşı karşıya geldiğini göstermektedir." dedi. "Bize göre, kapitalist sistemdeki derin kökleri olan entegrasyon süreciyle birlikte biz, hepimiz bir sınıfsal meydan okumayla yüzyüze bulunmaktayız.

Bu proje, üç ana alanda uygun stratejiyi işaret etmektedir: politik, ekonomik ve savunma alanları

1. Politik düzeyde: Tek Avrupa Anlaşması'nın çerçevesi içinde halen yer alan kurumsal ve kurumsal olmayan değişikliklerde Fransa'nın bağımsızlığı ve onun kendi seçimini yapma yetkisi olmalıdır.

Bakanlar Konseyi vasıtasıyla halâ süren ilgili çoğunluk hükümleri gibi uluslar üstünlüğünün tüm biçimlerine, Brüksel'deki Komisyon'un yada Avrupa Parlamentosu'nun gücünün artırılmasına karşıyız. Çok uluslu şirketler ve burjuvazinin politik çıkarları temelinde bir strateji içinde ulusal yetkilerin transferi süreci öncesinden kurulan uluslarüstü bir "demokratik yönetim" olamayacağını gözönünde tutuyoruz.

Biz bir ortak dış politikaya da karşıyız. Çünkü biz, Fransa'nın uluslararası alanda bağımsız rol almasını istiyoruz ve biz en geniş bir uluslararası işbirliğinden yanayız. Elbette ortak kurlarla, ortak bankaların kontrolünün yaratılmasında araçların güçlendirilmesi konusunda, temelde ulusal egemenlik gözönünde tutulmalıdır. (Vergilendirme için de bu aynıdır.)

2. Ekonomik alan: Bu alanın, işçilerin sosyal yararlılık haklarına bakılmaksızın, sermaye hareketleri ve finans spekülasyonları için hiç bir engeli olmayacaktır.

Fransız patrolleri değişik işkolları ve işyerlerindeki ele geçirilmiş olan sosyal garantilerin düzenlenmesini öneme isteklerini gizlemiyorlar.

Fransa'da, diğer ülkelerde olduğu gibi, patronlar bizim çalışma yasalarımızı parçalayacak olan düzensiz gelişme, sosyal esneklik istiyorlar. Anlamı daha yüksek sömürü olan yüksek verimlilik ve sermaye kârlarının ölçütünde, büyük işadamları yönetimde öncelikle en iyi kolaylıkları ele geçirmek istiyorlar.

Eğer başarıya ulaşırsa Fransa'yı 10 yıl geriye götürebilecek bu proje için sadece fabrikalarda değil, her yerde mücadele yürütülmelidir.

3. Askeri alanda: Entegrasyon sürecinin askeri boyutu büyük burjuvazinin stratejisinde özellikle önemlidir. Yüksek teknolojik bağlantılı askeri firmaların kâr oranları artmaktadır.

Fransa şimdi Batı Almanya ve İngiltere ile birlikte konvansiyonel ve nükleer silahlar tedarikinde yakın bağlantı içinde aktif bir rol oynamaktadır.

Kapitalist Avrupa, yakın ilişkide olduğu ABD'den kendi savunmalarında en büyük desteği almaktadır. Bu yaşamsal önemdedir. Bu perspektif, özellikle başkan Mitterand'ın etkisi altında geliştirildi ve Fransa Batı Almanya'nın değişik girişimleri güçlendirildi. (Ortak bir Savunma Konseyi ve Karışık Tugay yaratılmasıyla)"

Fath, Fransız-İngiliz nükleer füze yapımı ve bu projeye İspanya ve Portekiz'in katılımı, projenin NATO ile olan bağı üzerinde durduktan sonra, "Fransa özel bir stratejik seçim yapmıştır. Fransa krizlerle ve büyük bur-

juvazinin seçimleriyle ekonomik olarak zayıflamıştır." dedi.

Daha sonra Fransa'nın emperyalist kamp içinde dünya çapında bir rol oynadığını ve bunun da özellikle askeri alanda olduğunu vurgulayan Fath, Fransız yetkililerinin tehlikeli ve pahalı bir aşırı silahlanma politikası başlattıklarını belirtti. Mitterand'ın nötron bombası dahil kimyasal silahları ortadan kaldırmayacaklarını defalarca belirttiğini söyleyen Fath, son olarak Fransa'nın orta menzilli füze yapımına karar verdiğini belirtti. "Bunlar kaldırılacak ABD füzelerinin yerini alacak" diyen Fath, tüm bunların uluslararası ilişkilerde olumsuzluklara neden olduğunu söyledi.

"Fransa'da konservatifler, sosyalist parti ve onlara yakın güçler arasında askeri, ekonomik ve politik sorunlarda, hemen hemen yakın görüşler içinde gerçek ve global bir anlaşma olduğunu görebiliriz.

Fakat böylesi proje gibi bir politik konsensus Fransız toplumu tarafından onaylanamaz. Gerçek bir kaygı vardır ve yığın mücadelesi gelişmektedir. Bu mücadele entegrasyon projesine ve onun sonuçlarına karşıdır.

Fransız komünistleri, 1992'deki Avrupa Pazarı ile bağlantılı politik saptamaların reddedilmesi önerileri ve diğer konular üzerine hareketin genişletilmesi mücadelesinde kendi yerini almaktadır.

Biz, Atlantik'ten Urallar'a kadar bir alan içinde, Ortak Pazar'ın 20 ülkeyle sınırlanmadığı bir Avrupa içinde gerçek uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi için mali, ekonomik düzeylerde yeni yönetim ölçütleri getirmek için mücadele ediyoruz.

Bizim istediğimiz genişlik Helsinki Anlaşmasını imzalamış 35 ülkedir. İşbirliğini bu yeni biçimleri aynı zamanda geliştirmekte olan ülkelerle de ilgilidir.

Biz, güçlü bir ulusal temel üzerinden uluslararası işbirliğinin ve karşılıklı uygunluğun gelişmesinin mümkün olacağına inanıyoruz.

Daha da fazlası, biz asıl başarılı bir işbirliğine, uzay sanayi yada havacılık gibi yüksek verimli sektörlerdeki olumlu bir Avrupa gerçekliğine değinmek istiyoruz, bu bir Ortak Pazar dışı işbirliğidir. Bu, Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi'nin sorunudur.

Biz, her düzeyde dinamik bir uluslararası işbirliğinden yanayız; ekonomik, sosyal, bilimsel, çevresel, kültürel....

Biz, yeni bir uluslararası ekonomik düzen çerçevesindeki işbirliği görüşünde kesinlikle yer alıyoruz.

Ekonomik gelişme ve uluslararası işbirliğinin ulusal bağımsızlığa dikkatli bir saygıyı da içinde barındırması gerekiyor.

Biz, 1992 Avrupa Pazarı bağlamındaki projelerin uygulanmasının bir "kader olmadığı"nı belirtmek isteriz. Değişik bir yoldan eylemin mümkün olduğuna işaret etmek isteriz.

Bize göre, bu projeler ülke geleceği için tehlikeli olacaktır (ve sosyal hareketlilik içinde). Bu nedenle biz 92 Avrupa Pazar'ı perspektifini reddediyoruz.

Jacques Delors'un kindisi de, kendi modelinin, projelerinin kusurlu olduğunu kabul ediyor. O, çelişkilerin ve zorlukların artmasıyla, yapısal ve sosyal adaptasyon önlemleri önermeye mecbur kaldı.

Ne ki. entegrasyon sürecinde sosyal politika bulunmamaktadır.

Fransa'da kelimelerin arkasında, 92 Tek Pazarı içindeki sosyal boyutla ilgili olarak onlar, gerçek olmayan şeyler geliştirmek, ideolojik ve politik anlamlarda entegrasyon projelerinin kabulünü sağlamak istiyorlar. Delors tarafından önerilen minimum sosyal haklar, sosyal koruma için en ileri bir sistemi parşamalaya yönelecek ve onları aşağı düzeylere indirecektir. Daha önce de belirttiğim gibi bu Fransız işçileri için felaket olacaktır.

Biz, işçiler, demokratik ve ilerici güçler, komünist partileri olarak 92 perspektifiyle bağlı projeler ve entegrasyon politikasına karşı birlikte mücadele etmenin ortak çıkarımıza olduğunu belirtiyoruz.

Biz, ikili ve çoklu değişimlerden, çok uluslu şirketler, sanayi işletmelerinde benzer eylemlerden yanayız ve elbette silahsızlanma, savunma bütçelerinin azaltılması için eylemlerden de yanayız.

Büyük iş sahiplerinin, çok uluslu tekellerin kesin bir rol oynadığı uluslararası bir stratejisi var. Bu nedenle biz, komünist partileri arasında en olanaklı işbirliğini geliştirme gereğini gözönünde tutuyoruz."

İRLANDA KOMÜNİST PARTİSİ TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

ORTAK PAZAR İÇİNDEKİ İÇ PAZAR'IN TAMAMLANMASI

Yoğunlaşma ve tekelleşme

Eoin O'Murchu konuşmasının ilk bölümüne İç Pazar'ın tamamlanması sürecinin şimdiden iyi gittiğini belirterek başladı. Büyük uluslararası tekellerin 1992 için hazırlıklarında hızlı ilerlemelerin sağlandığını belirten O'Murchu, her bir üye devlette iktisaplar, şirketlerin birleşmeleri, yönetimi teslim alma işlemlerinin, özellikle imalat sanayinde olmak üzere, ekonomilerin her sektöründe gündemde olduğunu söyledi.

O'Murchu buna örnek olarak elektronik şirketi Plessey'in yönetimini ele geçirme çalışmalarında İngiliz temelli GEC ve Batı Alman temelli Siemens arasındaki birleşmeyi gösterdi.

Dev şirketlerin benzeri görülmemiş oranda gelişmek istediklerini ve Tek Pazar'daki ekonomilerden büyük kârlar beklediklerini işaret eden O'Murchu şöyle devam etti:

"Avrupa sanayinin en büyük yeniden yapılanması oluyor. Pek çok şirket kayboluyor ve daha pek çoğu 1992'ye doğru yok olacak. Daimler Benz, 1985'den beri diğer büyük şirketleri iktibas ederek hızla büyüyen Avrupa'daki en büyük imalat şirketidir. Süreç içinde onun dünya çapında çalışma gücü iki kata çıktı. Fakat yeni işler yaratmadı. Bunun gibi, diğer birleşme ve idareyi ele geçirme örneklerinde de geniş ölçüde modernleşme ve iş kayıpları daha yüksek kârlar ve verimlilik elde etmeğe uğraşma olgusu kendini gösterdi.

Bu 1992'nin gerçeğidir - birleşmeler, modernleşmeler ve tekelleşme yada az miktarda firmanın her bir sanayi sektörüne hakim olmasını isteyen oligopolleşme, onların arasında pazarın bölünmesi. Birleşen İç Pazar süreciyle pazarda güçlü bir stratejik konum kuran ve küçük rekabetçilerin dışlandığı, oligopoller arasındaki rekabet yalnızca 'rekabet'i ifade etmektedir."

O'Murchu en büyük şirketlerin Batı Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'da yoğunlaştıklarına işaret ederek, belli bölgelerde ekonomik yaşamın dinamikleştiğini ve bu büyük şirketlerin çok büyük boyutlarda verimlilik artışını yönetmek istediklerini belirtti.

Benzer bir sürecin banka ve finans sektöründe de ortaya çıktığını söyleyen O'Murchu, teknolojik devrimin bu alanda da 1992 için uygulanmaya konduğu -nu işaret ederek, entegrasyon, yoğunlaşma, sermayenin sınırsız hareketi doğrultusunda dünyadaki finans kapitalin sürekli değiştiğini ve karmaşık iç ilişkiler ve çalışma ağına sahip olduğunu ifade etti.

"Benzer olarak tarımda, aile çiftlikleri tarım-işleri tekellerine doğru yol alıyorlar. İrlanda'da, 1973'de Ortak Pazar'la bağlanıldığında, 200 binin üzerinde aile çiftliği vardı. 1999'da İrlanda'da 40 bin civarında çiftlik, bir zengin tarım-işleri eliti olarak birleşmiş olacaktır. Tarımımızın çıktısı sürecinin % 90'nını tek bir özel şirket kontrol edecektir.

Bu gelişmelerin ima ettiği nedir? En ilk etki, gelişmenin dengesizliği ve işlerin kaybı olacaktır. Cecchini Raporu İç Pazar'ın tamamlanmasının 5 milyon yeni işi yaratabileceği kehanetinde bulunuyor. Belki bu doğru olabilir fakat belki de bir abartmadır. Batı Avrupa sanayinin yeniden yapılandırılmasında 2 milyondan fazla işin kaybolacağı da doğrudur.

Nerede yeni işler yaratılacaktır? Nerede eski işler kaybolacaktır? Reagan'ın Amerikasında yaratılan yeni işlere benzer yeni işler mi olacaktır? - hizmetlerdeki düşük vasıflı, part-time, yoksulluk ücretli işler mi? Sermayenin yer değiştirmesi üzerinde tüm sınırlamalar ve demokratik ulusal kollamalar ve kontrollerle 'Avrupa'daki serbest pazarın mantığı, 'ekonomik kaynaklar büyük ekonomik üstünlükleri olan alanlara akacaktır' mantığıdır. (İç Pazar'ın tamamlanması üzerine, Lord Cockfield)

Lord Cockfield aynı zamanda, daha az gelişmiş bölgelere yardım edilmeye çaba gösterilirken onlar geride kalsalar bile, entegre pazarın gelişmesini engellemede onlara izin verilmemelidir de demektedir. Biz, İrlanda'nın sermayenin büyük ekonomik üstünlükler elde edeceği bir yer olduğuna inanmıyoruz - yada Yunanistan, Portekiz, İspanya, Skotland, Kuzey İngiltere yada Güney İtalya'nın da."

"Sermayenin doğruluk yada ihtiyaçlar yada dengeli gelişmenin temelleri üzerinde çalışmaz." diyen O'Murchu, diğer bir büyük entegre pazar ABD'yi örnek göstererek önemli kaynaklardan yoksun çevre alanlarının az nüfuslu ve yoksul hale geldiklerini ve onların tüm ekonomik, politik dayanıklılıklarını kaybettiklerini belirtti.

Avrupa'da aynı sürecin söz konusu olduğunu söyleyen O'Murchu, tarihi, bağımsız ulusal devletler arasındaki entegrasyonla, fethedilmiş yeni bir ülkedeki entegrasyon arasında elbette farklılıkların olacağını vurgulayarak yine de altı çizilen ekonomik gerçekliklerin aynı olduğunu ifade etti. "Boş lafların büyük bir bölümü Sosyal Boyut hakkında konuşuluyor, sanki bir kat boya bir makinanın çalışmasını değiştirebilirmiş gibi. Gerçekleri görelim. İç Pazar'ın gündemi finansman ve sanayi tekelleri ve onların politik temsilcileri tarafından düzenleniyor. Süreç iyi gidiyordu ve detayların hepsi sonradan akla gelen bir düşünce olarak ele alınan "Sosyal Boyut'tan önce hazırlandı.

Sosyal Boyut'la ilgili tek öneri, yeniden yapılanmanın karışıklık ve sarsıntılarının küçük bir protesto ile karşılanmasını garanti etmek, sendikaları ve işçi sınıfı muhalefetini sindirmektir. Bu, Jacques Delors tarafından şampiyonluğu yapılan Ortak Pazar Komisyonu'na karşı işçi sınıfının bağımsız bir ses olmasını önleyen, tartışmalı, müphem bir koseptir.

Ne yazık ki, pek çok sendikal merkez kendi dar konumlarının ötesini göremediler. İngiliz Sendikalar Merkezi, Delors'un boş propagandasını kollarını açarak karşıladı - İç Pazar için herhangi bir isteksizlik değil, ancak onlar, Ortak Pazar'ın Delors'unun ve sosyal demokratlarının kendilerinin Thatcher'e karşı mücadelelerinde yardımcı olacağına (yanlış olarak) inanıyorlar.

Bizim partimiz Thatcher, Delors, Kohl, Mitterand ve İç Pazar'ın tamamlanmasıyla uzaktan yakından ilgili diğerleri arasında temelde ayrılık olmadığını inanıyor. Onların hepsi serbest pazar ilkeleriyle, yeni bir süper güç içinde Avrupa tekeli sermayesinin gelişmesini ilerletmek için mücadele ediyorlar."

Daha sonra O'Murchu, Sosyal Boyut'un 1992 sürecinde ortaya çıkan problemlerde işçi sınıfının aradığı cevabı vermediğini belirtti. Sağ kanat ağırlıklı Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun, Sosyal Boyut hakkında Komisyon'dan çıkan acıklı önerilerine üzüldüğünü söyleyen O'Murchu, "Biz elbette Ortak Pazar düzeyinde Sosyal Kısıtlama'nın durdurulmasında, yüksek düzeyde (iş) güvenliği, çevre korunması tesisinde, sendikal görüşme hakları, işçilerin katılımı ve bilgilendirme hakkı üzerinde ısrarla önlemler talep etmeliyiz." görüşünü dile getirdi.

Ulusal düzeylerde ve uluslararası düzeyde, ancak kaçınılmazlıkla belli zayıflıklar taşıyan yollardan, sermaye ve onun saldırıları üzerinde demokratik kollama ve kontrol kurulabileceğine işaret eden O'Murchu, çalışmaların yürütüldüğü alanda sermayenin sesinin merkezde ve yaygın olduğunu buna karşın işçi sınıfının sesinin zayıf ve uzak olduğunu belirtti.

"Yapısal fonların yeniden örgütlenmesi (Sosyal Fon, Bölgesel Fon ve FEOGA) daha az gelişmiş çevre bölgelerinin sorunlarına bir çözüm olarak ilerleme sağladı. İrlanda içinde ve diğer bölgelerde kapitalizm bize ne diyor: 'İç Pazar'ın tamamlanması sizin ülkenizden daha büyük ekonomik üstünlüklü bölgelere kaynakların, sermaye ve işgücünün akışını yönetecektir. Bu sizin için iyi olmayabilir fakat bir bütün olarak 'Avrupa'nın çıkarıdır. Tazminat olarak birkaç moto-yol inşasına yapısal fonlarda sizin tahsisatınızı iki katına çıkaracağız.'

Biz bu rüşvetçiliği kabul etmiyoruz. Biz uluslararası kapitalizmin sanayimizin altını kazma hakkı olduğunu, sadece 50 yıl önce başlayan ekonominin sanayileşmesi gelişmesi için gerekli adımları atan hükümetimizin bundan yoksun bırakılmasını, kibirli politikacıların kendi güçlerini ellerinde tutmak için yaptıklarını kabul etmiyoruz. Biz evimizi soyan ve sonra da

tazminat olarak yarısını teklif eden hırsıza teşekkür etmeyeceğiz."

Ekonomik ve Parasal Birlik

O'Murchu konuşmasının bu bölümünde, merkezi Avrupa'nın daha gelişmiş bölgelerinden ve hatta çevre bölgelerinden bazılarının, çevre bölgeleri için, Ekonomik ve Parasal Birlik ve Entegrasyon'un tüm müdahalelerini değerlendirmediklerini böyleyerek başladı.

"İrlanda'da, İrlanda pazarına hizmet veren sigorta şirketleri ve toplumsal kuruluşlar işçilerini muhafaza etmeğe ve depozitlerinin % 80'nini alıkoymaya mecburdurlar. Hükümet programları için fonların en büyük kaynağı hükümet stoklarını satın alan emekli fonlarından (sigorta şirketleri tarafından kontrol edilen) gelir.

Sermayenin hareketi üzerindeki tüm kontrol kaldırıldı, bu sermayenin büyük bir kısmı, en yüksek kazancın garanti edildiği yatırımlar için entegre pazardaki daha fazla olanaklar için İrlanda'nın dışına akacaktır.

Halk hizmeti ve yatırım programları, onların devre dışı kalması korkusuyla çok uluslular üzerinde vergilendirmenin artırılmasıyla karşılanmadı." diyen O'Murchu aynı zamanda halk hizmeti ve yatırım programlarının halen yüksek vergi ödeyen işçiler üzerinden de karşılanamadığına işaret etti. Ayrıca sürekli olarak dış borcun artırılmasıyla da bu hizmet ve yatırım programlarının karşılanamadığını belirten O'Murchu, "Bu nedenle onlar çoğu kez indirimle uğradılar" dedi.

"Şunlar karşı karşıya olduğumuz eğilimlerdir:

- Yıgınsal iş kayıpları: İrlanda şirketlerinin büyük bir çoğunluğu küçüktür ve araytırma ve gelişme kapasiteleri çok dardır, pazarlama yetenekleri zayıftır.
- Daha büyük şirketler yabancı yağmacılar tarafından ele geçirilmiştir.
- Düşük maliyetli ve büyük hacimli üreticilerden yapılan ithalatla İrlanda pazarına nüfuzun hızlanması
- İrlanda, doğrudan dış yatırımların özellikle entegrasyonu izleyen ve uyumlu olan Amerikan sermayesinin tutunması için pek çok marjinal üstünlüğünü kaybetti.
- Sermayenin dışa yayılmasında büyük bir artışa ilaveten İrlanda kapitalizmi tarafından yapılan sermaye ihracı ve kârların ülkeye geri dönmemesinden dolayı da halen yüksek bir dışa akış vardır.
- Genç insanların dışa akışı 21.yüzyıl içinde de devam edecektir. 1990'ların ortasında kıtanın ve İngiltere nüfusunun yaş ortalaması genç vasıflı işçilerin eksikliği sonucunu verecektir. İrlanda halâ yüksek vasıflı ve

öğrenimli ve çok genç bir nüfus profiline sahiptir. Onlar için ülkede olanaklar mevcut olmayacaktır ve bizim göç sorununuz kalıcı bir hale gelecektir.

- Gıda sanayi: Gelecekteki verim için ve istihdamı büyüyen en önemli sanayi Ortak Pazar kotaları ve sınırlamaları tarafından defalarca engellenebilecektir. Örneğin, İç Pazar'ın üyeler arasında süt satış kotaları yapılması mümkün olacaktır. Serbest pazarın operasyonu bizim süt çıktımızı indirecek ve süt işleme sanayinin gelişmesini olanaksız kılacaktır. (Bizim süt sanayimiz hiç bir zaman tüm potansiyeline ulaşmadı ve İç Pazar başarıya ulaşırsa bu hiç bir zaman da olmayacak) Bu gibi kotalar ve sınırlamalar bizim balıkçılık sanayimize de uygulanacak ve belki de diğer gıda üretim alanlarına yayılacaktır.

Bu tobloya karşı - ve sadece komünistler değil, fakat bu korkuları hissedenden bazı konservatif unsurlar dahi - biz kesinlikle ve su götürmez bir biçimde ekonomik ve parasal birliğe ya da bu yönde atılacak herhangi bir adıma karşıyız.

Ekonomik ve Parasal Birliğin anlamı Ortak Pazar için tek bir Merkezi Bankadır, hepsi aynı rezerv sistemidir, faiz oranlarının, kambiyo oranlarının ve kredi politikalarının Brüksel'den (ya da daha doğrusu Bundesbank'dan) toptan kontrolüdür - ve bu nedenle her bir sanayi sektörünün ve her bir bölgenin bir bütün olarak Ortak Pazar'ın ekonomik büyüme oranlarının kontrolüdür.

120 yıldır İrlanda halkının ekonomik ve politik yaşamı Londra'dan kararlaştırıldı ve Londra mali ve parasal politikanın merkeziydi. Biz, Birleşik Kralliyet içinde entegre olduğumuz İngiliz politik sisteminde uğradığımız baskılar sürerken, Brüksel'deki 'parlamento' yada kuruluşlara daha büyük güçler devretmek istemiyoruz.

İrlanda halkı için sonuçlar bir felaket olacaktır. Bu sürecin kaçınılmaz olduğunu kabul etmiyoruz."

"Biz, uluslararası ekonomik ilişkilerde işbirliğinden, kurlarda düzensizliğin en alta düzeye indirilmesinden, uluslarüstülerin güçlerine mani olmaktan, tüm ülkeler arasında özellikle de gelişmekte olan ülkelerle birlikte daha eşit ve daha serbest ticarete cesaret vermekten yanayız.

Tüm insanların yararına hizmetler ve daimi mallardaki spesifikasyonun standartlaştırılmasına karşıdeğiliz. Planetteki ekolojinin muhafazası ve çevrenin korunması için ortak politikalara kesinlikle taraftarız. Fakat biz, mali, parasal ve kambiyo oranları gibi ekonomik politikanın ulusal demokrasilerin kontrolü altında kalmasında ısrar ediyoruz.

Ortak Pazar, 12 çok değişik yapıdaki, değişik gelişme düzeylerinde, değişik ekonomiler tarafından kuruldu. Federal Almanya gibi birine uygun politika İrlanda gibi daha ilerici politika gerektiren bir ülkede tam tersi olabilir. Ekonomik ve Parasal Birlik (EMU) ile farklı ülkelerde değişik politikalar aramak olanaksız olacaktır, yapısal fonlarla ne olacağının önemi yok, pazar galip gelecektir.

Ortak Pazar'ın gelişmiş sanayi ülkeleri için pek çok alanda yakın bir uyum uygulanabilir olurken bu uyum İrlanda ve diğer pek çok ülke için bir felakete benzeyecektir. İşbirliği ve koordinasyon karşılıklı eşitlik ve karşılıklı çıkar temelinde yer alabilir. EMU, sonuçlarına önem verilmeksizin entegrasyonunun dayatılmasında bir saldırıdır.

Sosyal demokratların ve kendilerini sosyalist ilan edenlerin şu sıralarda lehinde deliller gösterdiği 'Avrupa'nın ABD ve Japonya gibi güçlü olacağı fikri bizi hayrete düşürüyor. Onlar dünyanın pazarlarında kontrol için kendi aralarında yarışan üç emperyalist güç blokudur (ve jeopolitik güç esasına göre ekonomik güçlü kazanır). Birini diğerine karşı desteklemek ilerici güçlerin işi değildir."

O'Murchu konuşmasının sonuç bölümünde görüşlerini tekrar anahatlarıyla özetledikten sonra şöyle bitirdi:

"Biz enternasyonalistiz ve sermaye güçlerinin diğer bloklarla yarışmada günlük yaşamımız içine yavaş yavaş girme çalışması olan bu Avrupa şovenizmini kabul etmiyoruz.

Önümüzde sadece şu yolun olduğuna inanıyoruz:

1. Ulusal düzeyde en yüksek demokratik kontrol
2. Sermayenin gücünün sınırlandırılmasında uluslararası düzeyde ilerici güçlerin en yüksek koordinasyonu
3. Karşılıklı eşitlik üzerine ortak çıkar konumları temelinde devletler arasında en yüksek işbirliği."

SONUÇ OLARAK

Toplantıdaki tartışmalar sırasında en önemli fikir ayrılığı partilerin doğal bağlaşıklarının tanımlanmasında çıktı. İlerici, barış yanlısı ve demokratik güçler tanımlarında bile bir fikir birliği sağlanamadı.

Yunan partisinden Alavanos Alexandros. Pasok partisi ile cepheden çarpıştıklarını söyledi. Fransa Komünist Partisi temsilcisi Fath, hükümetteki

sosyalist partiyle politik mücadelede ateş-kes'e olanak tanımayan son derece karmaşık seçim işbirliğini anlattı.

Danimarka, Hollanda, Belçika, İngiliz komünist partileri temsilcileri birlik politikasının sorunlarına somut olarak katılmazken, Portekiz Komünist Partisi yeşillerle birlik sağlamak için nasıl çalışmalar yürüttüklerini belirtti.

Bu arada İtalyan Komünist Partisi'nin toplantıya katılmayışı tüm partiler tarafından üzüntüyle karşılandı ve İKP'nin diyaloga çekilmesi istemleri sık sık dile getirildi. İKP'nin birlik politikası konusunda ciddi tereddütleri bulunuyor ve böylesi toplantılara katılmaktan partiyi alıkoyuyor. İKP geniş, bir dizi politik gücün çağrılmasını istiyor.

Batı Alman Komünist Partisi temsilcisi Dirk Krüger kimi somut öneriler dile getirdi. Çok uluslu Volkswagen konserni işçileriyle uluslararası bir toplantı teklif ederek dört noktada çalışma grupları oluşturulmasını istedi: 1.İç Pazar'a doğru uluslararası konsernlerin koordinasyonu, 2.İç Pazar'ın sosyal etkisi, 3.Demokratik ve özgürlük hakları, 4.Çevre koruması çalışmaları.

Krüger konuşması sırasında sanayinin belirli dallarındaki yapısal krizlere değindi (çelik, kömür ve santraller), ücret politikaları, yığınsal işsizlik, bilimsel teknik gelişmelerin iş ve yaşam koşullarına etkisi ve çalışanların kararlara katılım hakkı üzerine konuştu.

Ortak Pazar ülkeleri komünist partilerinin Kopenhag Konferansı, beş yıl-lık ilişki kopukluğundan sonra, iyi bir başlangıç oldu. Konferans önceden belirlendiği gibi, ortak bir açıklama yapılmadan sona erdi.

Belgelerden derleyen: Ayşe Coşkun

18 Aralık 1989 günü, Kadınlara karşı Ayrımların tüm biçimlerinin ortadan kaldırılmasına ilişkin Konvansiyon'un, Birleşmiş Milletler tarafından kabulünün 10. yılı. On yıl aslında kısa bir süre ancak bu geçen on yıl dünyanın büyük değişimler yaşadığı yıllara da denk düşüyor. Dünya hergün biraz daha keşfedilen evrenin bir köşesinde kırıldı-kırılacak yaşamını zor da olsa sürdürmeğe çalışıyor. Ciddi bir biçimde Varlık-yokluk sorunuyla karşı karşıya olan dünyamızda, sorunların çözümü için artık eskiden beri kullanageldiğimiz yolların-yöntemlerin değiştirilmesi kendini dayatıyor. İnsanlık, eğer yaşamak istiyorsa, yeni değerler, yeni yaklaşımlarla sorunları çözmenin yollarını aramak zorundadır. Bu kadın sorunu için de böyledir, eğer dünyanın dışında yaşamıyorsak.

Konvansiyon'un kabulünün arkasından 1985 yılında kabul edilen Nairobi-Kadınların ilerlemesi için ileriye yönelik stratejiler de neredeyse beş yılını dolduracak. Her iki belge de kadın sorununun çözümü için ciddi yönelimler, yaklaşımlar ve çözüm önerileri taşıyor. Bu belgeleri hükümetler imza edeyor ve sonra da rafa kaldırılıyor. Aynı zamanda belgelerin uygulanmasının kontrol mekanizmaları da yaratıldığı halde, hiç şüphe yok ki, bu yerlerde ciddi bir işsizlik söz konusu olmalıdır. Neden? Çok kez, belirlenmiş bir çerçevede çalışmak, varolan olanakları ortak bir güce dönüştürmek gözden kaçmaktadır. Onun yerine bölük-pörçük, bir türlü toparlanamayan, istenilen sonucu vermekten uzak kalan çalışmalar tercih edilmektedir. Kolaylığından olsa gerek mi?

Türkiye hükümeti her iki belgeyi de onaylamıştır. Bu belgelerde yer alan yaklaşımlar, önerilen yöntemler şimdiye dek, varolan kadın örgütleri, grupları, çevreleri yada tek tek kadınlar arasında tartışılmamış, bütünselliği içinde ele alınmamış ve bu çalışmalar sonucu eylem planları çıkarılmamıştır. Hal böyle olunca, ülkemizde kadınlara karşı süregiden tüm ayrımlar da sürekli ve düzenli teşhiri olmamış, toplu-ortak girişimler gerek hükümet ve yerel yönetim düzeylerinde gerekse uluslararası planda yapılmamıştır. Bunun istisnai tek örneği vardır: 1986 yılı 8 Mart'ında çok sayıda kadını hareketlendiren Kadınlar Dilekçesi...

Söz konusu belgelerin en önemli saptamaları olan politik^{ekonomik} ve sosyal katılımda eşitlik ve karar mekanizmalarına kadınların katılımı konuları, her nedense, artık ele bile alınmamaktadır. Onun yerine son günlerde yapılan

eylemlerde ifadesini bulan meyhanelere ve kahvehanelere katılım, kadınların sokakların sahibi olması yaklaşımları ağır basmaktadır. Bence kahvehaneler ve meyhaneler karar mekanizmaları değil olsa olsa kararsızlık mekanizmaları olabilirler. Ancak, kahvehanelerde ve meyhanelerde oturan erkeklerle kadın sorunu tartışılmaz mı? Tartışılır elbet, tartışılmalıdır da, ama yeri orası mı olmalıdır? Beyin hücrelerini alkolün kollarına teslim etmiş olan, yada canımı al paramı alma noktasında varolan duyularını sabitleştirmiş erkekler acaba bizim tartışmak istediğimiz konunun ciddiyetini algılayabilirler mi? Sokaklara el koyup, kahvehanelerde erkeklerle birlikte kumar oynayıp, zaman öldürüp, meyhanelerde kafayı bulunca eşitlik bilincini yaratıp, eşitlik elde edebilecek miyiz?

Süphesiz dünyamızın bu çeşitliliği içinde her türlü eylem de yapılacaktır. Benim tartıştığım nokta böylesi eylemlerin yapılıp yapılmaması değildir. Eğer bunlar yapılıyorsa, yapılacak daha başkalarının da olduğu ve izin verirseniz, o yapılacak olanların daha da ağır bastığına dikkati çekmektir tartıştığım. Cinsel taciz konusunu ele alalım: Bu konu çok yönlü ele alınması gereken ve basite indirgenemeyecek bir konudur. Bu konu özellikle son yıllarda dünya çapında kadın örgütleri, sendikalar ve çok çeşitli çevreler tarafından ele alınmaktadır. Örneğin DSF'nun aylık dergisi olan Dünya Sendikal Hareketi dergisinin 1989 yılındaki 8.sayısında bu konu tartışılırken, Tahiti'den mektup yazan bir çalışan kadın, çalışan kadınlar arasındaki cinsel tacizin genç kadınlarla artık sınırlı kalmadığını, genç erkeklerin de, özellikle güzel olanların, ciddi cinsel tacize maruz kaldıklarını dile getiriyor. Ayrıca 1989 Mayıs ayında Lizbon'da toplanan Alterhatif Avrupa Kadınlar Parlamentosu'nun aldığı kararlardan biri de bu konuyla ilgili ve orada da kadınların, çocukların cinsel tacizin objeleri olduğu konusu işleniyor. Burada dikkat edilecek nokta, cinsel tacizi ele alırken bu bütünselliği içinde almak gerektiğidir. Eğer bu bütünselliği içinde ele alınırsa, sorunun kaynağı doğru olarak tesbit edilebilir. Yoksa bugün mor kurdelaı çuvaldızlar dağıtıp bu işin müsebbibi erkeklere saldırırız yarın da belki kırmızı kurdelaı baltalarla işe gireriz, kim bilir? Şiddetin cevabı başka bir şiddet mi olmalıdır?

Yazımın başında insanlığın değişen değerlere sahip olması gerektiği noktasına değinmiştim. Aynı konu bu yılın Ağustos ayında Danimarka TV'nun da düzenlenen bir kadın yuvarlak masasında ele alınmıştı. Katılımcıların hepsi feminist kadınlardı ve tartıştıkları konu "Gelecek için kadınların görüşü" idi. Avustralyalı doktor Helen Caldicott, "değişik kadınlar var, onlar güçlü ama kardeş değil" diyerek kendi çalışma ortamından örneklerle konuyu açtı. Pek çok kadın kendi işinde yükselmek, kendine yer etmek için

bir erkek gibi davranıyordu, erkeklerin kullandıkları değerleri kendi kadının iş arkadaşları için kullanmakta da tereddüt etmiyordu. Hintli Kamla Phasin de bu görüşü şu tümceyle özetliyordu: "Baldırgan bir anaerkillik benim için çözüm değildir." Ve arkasından hepsinin ortak olarak sordukları bir soru vardı: "Kadınlar olarak, hiyerarşi olmaksızın, ne cins bir güç istiyoruz?" Bu soruya verdikleri cevap da ortaktı: "Kadınlar olarak yeryüzünde varolan tüm sorunlara sahip çıkmak, onların çözümünde taraf olmak, insanlığın geleceği için yeni değerler yaratarak çözümleyici güç olmak." Kadınların Bilgilenme ve İletişim Servisi ISIS'in iki kurucusundan biri olan Belçikalı Manilee Karl, toplantıyı yöneten kadın gazetecinin, "Kadın konusu sadece kadının kadın olmasından kaynaklanan konular mıdır?" sorusuna şu cevabı veriyordu: "Kadın konusu böyle sınırlandırılmaz, o çok geniştir, her konu kadın konusudur; kadına baskı, kadına dayak, kadının para kazanması, çok uluslu şirketlerin baskısı, gelişme modellerinde kadının yer alması, ülkede, toplumda, kendi çevresinde her konuda hareketli olmasıdır. Yani kısaca kadın global olarak düşünülmeli, yerel olarak hareket etmeli ve diğerleriyle bağlanmalıdır. Dünya nüfusunun %53'ü yüz silkinip kitle iletişim araçlarında, kilisede, hükümetlerde, karar mekanizmalarında gücü ele geçirmeliyiz" ve hemen arkasından ekliyordu: "Şiddet kullanmaksızın!"

Kadınları kendi çevrelerinde aktif hale getirebilmek, onların çevrelerinin her sorunuyla ilgili hale gelmeleriyle olanaklıdır. Bu konuda eskisine göre olanaklar daha geniş diye düşünüyorum. Erkeğin kadına karşı bilincinin dönüşmesi gereklidir ama yeterli değildir. Kadının da bilincinin değişmesi gereklidir. Bu devasa çalışma, sadece ve sadece kadın olmaktan ortaya çıkan sorunların, hem de kanatları kesik bir şekilde ele alınmasıyla, eşdeğer değildir. Kadınların her türlü karar mekanizmasında eşit katılımı, yani gerçek bir demokrasi için mücadelede kadınların bilinçli, aktif katılımı olmaksızın yapılan her eylem yapılmış olarak kalacaktır.

Eğer Genelkurmay Başkanı Torumtay'ın, dünyanın bu saatinde, yaptığı silahlanma açıklaması şu anda kadın hareketinde önde gelen kadınlara bir şey demiyorsa bu önemlidir. Cumhurbaşkanı Özal'ın, Başbakanlığı sırasında sık sık dile getirdiği "hele bir 70 milyon olalım o zaman bölgede denge nasıl değişir" görüşü yine bu kadınları ilgilendirmiyorsa durum vahimdir ama ümitsiz değildir. Daha çok silahlanma toplumda daha çok şiddet demektir, kaynakların kullanımında insanlık suçu demektir. Eğer Türkiye 70 milyon nüfusa erişmek için yeni tıbbi buluşlar kullanmayacaksa (bilim kurgu filmlerindeki gibi laboratuvarlarda bebek üretilmeyecekse) iş kadınlara düşüyor demektir. 4,5,6,7,8 ve daha çok çocuklu kadın çocuklarından başını

kaldırıp hangi konuyla ilgilenme fırsatı bulabilir? Yine Helen Caldicott'ın atıfta bulunacağım: "Dünyada yeterli nüfus var eğer kadınlar çocuk doğurmamayı öğrenilerse, eğitilirlerse herşey daha değişik olacak." Bizim toplumumuzda bırakın erkeği, kadını tek yada iki çocukla yetinmesine ikna edebilmek bile başlı başına iştir. Ancak düşünün ki, nüfus politikası uygulamaya karar verilirken bunu gerçekleştirecek olan kadınlara soran yoktur, nasıl olsa onlar doğurmaktadır ve kendilerinin ilerlemesi için ek bir talepleri de yoktur!

18 Aralık 1989 günü Konvansiyon 10 yaşını dolduruyor. Ancak gelecek on yaş için de, ülkemizdeki kadın nüfusunun önemli bir kısmını harekete geçirebilecek, onların politik-ekonomik-sosyal sorunlarıyla ilgili kimi adımların atılmasını sağlayabilecek hareketlenmeye ihtiyaç vardır. Ülkemiz kadın hareketi tarihinde, eskiği ve gediğiyle, böylesi çalışmaların canlı kimi örnekleri bulunmaktadır. Halihazırda süren kimi çalışmalar vardır. Ana-baba okulları, Çiğden Kağıtçıbaşı'nın yönetimindeki annelerin eğitilmesiyle ilgili çalışmaların değerli deneyimler içerdiği kanısındayım. Kadın hareketinin eflatun ve mor rengi olduğu gibi pembe yada kırmızısı olmalıdır diye düşünüyorum. Ve tüm genişliği, derinliği ile kadın sorununun çözümünde cinsler ve görüşler olarak gerginlik, düşmanlık temelinde değil, karşılıklı anlayış, karşılıklı saygı temelinde bir işbirliği içinde ortak çözümler bulmadan yanayım. Bunun sağlanması için ise insanın erkek cinsine daha fazla iş düştüğü inancındayım. Çünkü özel mülkiyetin yüzyıllardır, sistemlerden bağımsız olarak, onun bilincine işlediği (belki de genetik olarak işlenmiş olan?) değerleri sökülüp atmak ciddi çaba istiyor sanırım.

21 Kasım günü Danimarka'da belediye seçimleri yapıldı. Küçük Danimarka'nın her yanındaki belediyeler için Meclis üyeleri ve belediye başkanları belirlendi. Bu nedenle ülkede uzunca bir süredir bir seçim ortamı yaşanmaktaydı. Çoğunluğun fikir birliğinde olduğu bir önemli nokta, bu seçim sırasında göçmenlerin büyük bir aktivite göstermeleriydi.

Evet, gerçekten de ülkenin pek çok seçim bölgesinde göçmenler ve özellikle de Türkiyeli göçmenler, gerek parti listelerinden, gerekse göçmen listeleri ve T listelerinden adaylıklarını koydular. Adaylığını koyan her göçmen aile, köy ve arkadaş ilişkilerini ciddi bir enerji ile geliştirmeye çalıştı ve belki de ilk kez böylesine canlı bir seçim ön çalışması yapıldı. Kim yerlerde aylarca önce başlayan bu çalışmalar kimi yerlerde de seçimden ancak 15 gün önce başlatılabildi. İlk 1981 yılında yerel seçimlerde oylarını kullanan göçmenlerin aktiviteleri, eksiğiyle-fazlasıyla, artıyor, bu bir gerçek. Bu gerçeğin en önemli nedenlerinden biri de, çok yakın zamanlara kadar bir eğilim olarak ele alınan, kalıcılışmanın artık eğilim olmaktan çıkmış olmasıdır. Şimdi göçmeni de danimarkalısı da bunu iyi biliyor ve çalışmalarını ona göre belirliyor.

Peki böylesine aktivitenin sonucu ne oldu? Elbette adaylığını koyan tüm göçmenler belediyelere giremediler. Ancak daha önce Danimarka çapında belediye meclisi 8 tane Türkiyeli göçmen varken bu kez bu sayı 12'e çıktı. Yapılan çalışmalar sonucu çok sayıda Türkiyeli göçmen göçmen sorunu etrafında tartışma fırsatını buldu. Hatırı sayılır derecede oy hakkının bile bilincinde olmayan göçmenin varlığı gözönüne alınırsa bu gelecek için olumlu bir adımdır.

Bu seçimlerde göçmenler açısından önemli başka yanlar da vardı. İlk önce anlatmak istediğim göçmenlerin çok yoğun olarak oturdukları Ishoj bölgesi örneği: Bu bölgedeki belediyede sosyal demokratlar ağırlıktalar ve belediye reisi sosyal demokrat. Ancak bu ünlü belediye reisi ününü göçmenlere karşı fikirlerinden ve eylemlerinden kazanmış bulunuyor. Buna rağmen bu belediye reisi 1989 seçimlerinde 5010 oy alma başarısını gösterdi. Bu miktar bölgede kullanılan 10.102 oydan Per Madsen'e gidenleri gösteriyor! Bunun yanı sıra aynı bölgede Yabancı Düşmanlığına Karşı Ishoj Komitesi bir göçmen listesi çıkardı ve bu listenin birinci sırasındaki danimarkalı Erik Mikkelsen belediye meclise girmeyi başardı. Ay-

rica Sosyalist Halk Partisi'nin listesinde 10. sırada yer alan Türkiye-
li aday, aldığı kişisel oylarla belediye meclisine girdi. Tüm bunlar
ilericisi, dincisi, demokrati, Konyalı, Sivaslı vb. bölgedeki tüm
Türkiyeli göçmenlerin ortak çalışmasının bir sonucudur.

Böylesi örnekler için pek çok bölge sayılabilir. Hepsine birden değin-
mek şüphesiz olanaksız. Ancak Albertslund bölgesinde de aylarca önce
başlayan seçim çalışmalarını, bu çalışmalar çerçevesinde Albertslund
Belediyesi'nin göçmenlere karşı, gerek konut sorunuyla ilgili gerekse
göçmen kadınların dil öğrenmeleri sorunuyla ilgili, başarılı çalışma-
ları oldu. Göçmen kadınların dil öğrenmesi için yaptırımlara başvurma
girişimleri karşısında göçmen kadınlar bir yürüyüş düzenlediler ve
bu yürüyüş Danimarka Komünist Partisi, Sosyalist Halk Partisi ve göç-
menlerin yer aldığı T listesi tarafından desteklendi.

İkinci olarak ele almak istediğim ise belki de en önemli konuyu oluştu-
ruyor: Seçimlere göçmenlerin katılması şimdiye dek sosyal demokrat par-
tiden, gerek listesinde yer alarak gerekse destekleyerek, olmuştu. Bu
kez yukardan da anlaşılacağı gibi göçmenler çeşitli partilerin liste-
lerinden de adaylıklarını koydular. Seçim ortaklığını ifade eden T lis-
teleri ve sol, sosyal demokrat listelerde göçmenler yer aldılar.

Genelinde ise ne oldu? Seçimlerin genel sonuçları ele alındığında hükü-
metin büyük ortağı konservatif parti ciddi olarak geriledi. Buna kar-
sın Fremskridt (gerici parti) ve Liberal Venstre Partileri seçimlerden
en kazançlı çıkan partiler oldular. Sosyal demokratlar ve Hristiyan
demokratlar ilerleme kaydettiler. Sosyalist Halk Partisi ise seçimleri
zararlı olarak kapattı. Daha önce belirttiğimiz Ishoj belediyesinde bü-
yük bir kişisel oyla belediye başkanlığını yeniden kazanan sosyal de-
mokrat Per Madsen ve Farum belediyesinde ezici bir çoğunlukla belediye
başkanlığını kazanan Venstre partili Peter Brixtofte'nin bu başarıları
göçmenler için büyük anlam taşıyor.

Her iki belediye başkanının da göçmenlerle ilgili, onların haklarını
kısıtlayıcı, sınırlayıcı görüşleri bulunuyor. Özellikle aile birleştii-
rilmesi konusunda ciddi sınırlamaların getirilmesi, konut sorunu ve
göçmen kadınların entegrasyonu konularında, müdahale edilmediğinde teh-
likeli yerlere varabilecek özellikler taşıyan, fikirlere sahip bu iki
belediye başkanı.. Ve gerçek bir yabancı düşmanlığı politikasına sa-
hip olan Fremskridt parti büyük bir tırmanış gösterdi. Sol partiler
ve komünistler gerilediler. Bu sonuç göçmenlerin geleceğini yakından
ilgilendiriyor.

Özellikle 1992 sürecinde Danimarka gibi küçük ülkelerde yoğunlaşacak sorunların göçmenlerin tepesinde patlaması tehlikesi şimdi daha açık bir biçimde kendini gösteriyor. Göçmenlere karşı fikirler bu seçimde büyük destek gördü ve bu kendini Per Madsen'e verilen kişisel oylarda somutladı. Durum böyle olunca meşhur "Ne yapmalı?" sorunu bir daha sormak gerekiyor.

Yapılacak olan şimdi,hiç tartışmasız,göçmenlerin önünde duruyor. Kendi örgütlülüklerini geliştirmek, sağlamlaştırmak, sadece kendi kitlesiyle değil tüm Danimarka çapında iyi ilişkiler ağı yaratmak ve geniş bir yelpaze içinde diyalog geliştirmek... Bunu biz de biliyoruz denebilir elbette, ancak bilinen sadece bilinerek kalırsa hiç bir işe yaramıyor. Bilgi eylem olmadan Avrupa Birliği sürecinde yeralmak, söz sahibi olmak, haklarını korumak ve geliştirmek olası görünmüyor. Bu seçimler göçmenlere potansiyellerini, az da olsa, harekete geçirdiklerinde neleri yapabileceklerini gösterdi. Şimdi teri soğutmadan devam etmek herhalde en iyisi ve doğrusu olacaktır.

Lütfen dikkat; her iki yazı da iddia edildiği gibi uzun değil.